Ellen G. White

Misli s Gore blaženstava

Nakladnik
ZNACI VREMENA
www.znaci-vremena.com

Izvornik
Thoughts from the Mount of Blessing
by Ellen G. White
ISBN 9781442108363

© *Ova se knjiga smije umnožavati, djelomično ili u cijelosti, uz pisano dopuštenje nakladnika.*

Urednik
Mario Šijan

Prijevod
Milan Šušljić

Lektura
Miroslav Vukmanić

Korektura
Darko Filčić

Tisak
ZNACI VREMENA
Zagreb, 2013.

Ellen G. White

Misli s Gore blaženstava

Biblijski tekstovi navedeni su
prema izdanju Kršćanske sadašnjosti.

Brojke na marginama knjige ukazuju
na brojeve stranica u izvorniku.

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
pod brojem 861941

ISBN 978-953-183-198-7

KRISTOVIM UČENICIMA,
koje Učitelj i sad poziva
da više cijene duhovno kraljevstvo
od zemaljskog kraljevstva,
u nadi da će im ove stranice
još jasnije prikazati
slavu Nevidljivoga.

"Kad Isus vidje veliko mnoštvo naroda,
uspe se na goru. Kada sjede, približiše mu se
njegovi učenici. Zatim otvori usta svoja
i poče ih ovako učiti..."

(Matej 5,1.2)

Predgovor

Propovijed na Gori blaženstava nebeski je blagoslov svijetu – glas s Božjega prijestolja. Upućena je čovječanstvu da mu bude naputak o dužnostima i svjetlost s Neba, nada i utjeha u očaju, radost i okrepa u svim okolnostima i na svim životnim stazama. Propovjednik nad propovjednicima i najveći Učitelj ovdje izgovara riječi kojima Ga je sâm Otac nadahnuo.

Blaženstva su Kristov pozdrav ne samo onima koji vjeruju, već i cijeloj ljudskoj obitelji. Izgleda kao da je On na trenutak zaboravio da se nalazi na ovome svijetu, a ne na Nebu, pa se poslužio pozdravom uobičajenim u svijetu svjetlosti. Blagoslovi su tekli s Njegovih usana kao životodavna struja koja je iznenada potekla iz zatvorenog vrela.

Krist nas ne ostavlja u nedoumici o karakternim osobinama koje će On uvijek priznavati i blagoslivljati. Od slavoljubivih miljenika svijeta Krist se okrenuo k onima koje su takvi odbacili, proglasivši blaženima sve one koji prime Njegovu svjetlost i život. Siromašne duhom, krotke, smjerne, žalosne, prezrene i prognane Krist poziva u svoje zaštitničko naručje: "Dođite k meni... i ja ću vas okrijepiti." (Matej 11,28)

Krist može promatrati bijedu svijeta ne požalivši što je stvorio čovjeka. U ljudskom srcu On vidi više, a ne samo grijeh i bijedu. Svojom beskrajnom mudrošću i ljubavlju Krist vidi mogućnosti i visine koje čovjek može dosegnuti. Iako su ljudska bića zloupotrijebila primljene

blagoslove i uništila dostojanstvo dobiveno od Boga, Krist zna da će Stvoritelj ipak biti proslavljen njihovim otkupljenjem.

Riječi koje je Krist izgovorio s Gore blaženstava sačuvat će svoju silu kroz sva vremena. Svaka misao je dragulj iz riznice istine. Načela iznesena u ovoj propovijedi vrijede za sva vremena i za sve ljude. Krist je božanski silno izražavao svoju vjeru i nadu ističući jednu po jednu vrstu ljudi, blagoslovljenih zato što su izgradili pravedan karakter. Živeći životom Darovatelja života, vjerom u Njega svatko može dostići ideal opisan Njegovim riječima.

Ellen G. White

Na obronku Gore

Više od četrnaest stoljeća prije Isusovog rođenja u 1
Betlehemu, okupila su se Izraelova djeca u divnoj Šekemskoj dolini da s gorâ, s obiju strana, slušaju glasove svećenika koji su izricali blagoslove i prokletstva – "blagoslov, budete li slušali zapovijedi Jahve, Boga svoga... a prokletstvo, ne budete li slušali..." (Ponovljeni zakon 11,27.28) I tako je gora s koje su bile izgovorene riječi blagoslova postala poznata kao Gora blaženstava. Međutim, na Gerizimu nisu bile izgovorene riječi koje će postati blagoslov grešnom i jadnom svijetu. Izrael je propustio ostvariti uzvišeni ideal koji mu je bio postavljen. Netko drugi, a ne Jošua Nunov, morao je povesti Božji narod u pravi spokoj vjere. Gerizim nije više poznat kao Gora blaženstava. To je postala ona bezimena gora pokraj Genezaretskog jezera s koje je Isus izgovorio riječi blaženstava svojim učenicima i mnoštvu.

Zamislimo taj prizor i, sjedeći s učenicima na obronku Gore, pokušajmo se unijeti u misli i osjećaje koji su ispunjavali njihova srca. Kad shvatimo što su Kristove riječi značile onima koji su ih slušali, u njima ćemo nazrijeti novu živost i ljepotu i otkriti pouke koje nam pružaju.

Kad je Spasitelj otpočeo svoju službu, općeprihvaćena
predodžba o Mesiji i Njegovom djelu potpuno je onespo-
sobljavala narod da Ga prihvati. Duh prave pobožnosti 2
izgubio se u tradicijama i obredima, a proročanstva su tumačena po nahođenju oholih srca prionulih uz svijet. Židovi su očekivali Mesiju – ali ne kao Spasitelja od gri-

jeha, već kao velikoga vođu koji će sve narode pokoriti vlasti lava iz plemena Judina. Uzalud ih je Ivan Krstitelj pozivao na pokajanje silom kakvu su imali stari proroci, silom koja je potresala srca. Uzalud ih je na Jordanu upućivao na Isusa kao Božje Janje koje je uzelo na sebe grijehe svijeta. Bog je nastojao usmjeriti njihove misli na Izaijino proročanstvo o Spasitelju mučeniku, ali oni nisu htjeli slušati.

Da su se učitelji i vođe u Izraelu podčinili Kristovoj preobražavajućoj milosti, On bi ih učinio svojim predstavnicima među ljudima. Prvo je u Judeji bio najavljen dolazak Božjega kraljevstva te je upućen poziv na pokajanje. Prognavši iz jeruzalemskoga Hrama one koji su ga oskvrnuli, Isus se objavio kao Mesija – Onaj koji će očistiti dušu od prljavštine grijeha i učiniti da Njegov narod postane sveti hram Gospodinu. Ali židovski vođe se nisu htjeli poniziti i prihvatiti poniznog Učitelja iz Nazareta. Kad je drugi put posjetio Jeruzalem, bio je izveden pred Veliko vijeće. Samo je strah od naroda spriječio velikodostojnike da Mu ne pokušaju oduzeti život. Zato je Isus, napustivši Judeju, otpočeo svoju službu u Galileji.

Tamo je radio nekoliko mjeseci prije nego što je održao
3 propovijed na Gori. Vijest da je "blizu kraljevstvo nebesko" (Matej 4,17), koju je objavljivao po svoj zemlji, privukla je pozornost svih društvenih slojeva i još više razgorjela plamen njihovih slavoljubivih nada. Slava novog Učitelja prešla je granice Palestine i, bez obzira na držanje glavara, proširilo se mišljenje da bi to mogao biti Otkupitelj kojemu su se nadali. Veliko mnoštvo pratilo je Isusa na svakom koraku, a oduševljenje naroda sve više je raslo.

Došlo je vrijeme da i učenici, najbliži Kristovi suradnici, počnu izravnije sudjelovati u Njegovu radu, kako to veliko mnoštvo ne bi ostalo nezbrinuto kao ovce bez pastira. Neki su se učenici pridružili Isusu još u početku Njegove službe. Gotovo sva dvanaestorica bili su međusobno povezani kao članovi Kristove obitelji. Čak su i oni,

zavedeni učenjem rabina, zajedno s ostalima očekivali zemaljsko kraljevstvo. Nisu mogli shvatiti Isusove postupke. Bili su zbunjeni i uznemireni što se On uopće ne trudi osigurati za svoje djelo potporu svećenika i rabina te što ništa ne poduzima da bi uspostavio svoju vlast kao zemaljski vladar. S tim učenicima je trebalo još mnogo raditi prije nego što postanu spremni prihvatiti svetu odgovornost koja će im biti povjerena kad se Isus uznese na Nebo. Ipak, odgovorili su na Kristovu ljubav i – premda su bili sporoga srca za vjerovanje – Isus je u njima vidio ljude koje će moći obučiti i pripremiti za svoje veliko djelo. A sad, budući da su bili s Njim već dovoljno dugo da mogu donekle učvrstiti svoju vjeru u božansku narav Njegovog poslanja, i budući da je i narod dobio neoboriv dokaz Njegove moći, pripremljen je put da se javno *4*
izlože načela Kristova kraljevstva, što će im pomoći da shvate njegovu pravu narav.

Sâm, na brdu kraj Galilejskog jezera, Isus je proveo cijelu noć u molitvi za te svoje izabranike. U zoru ih je pozvao k sebi. Izgovarajući riječi molitve i pouke, položio je ruke na njihove glave u znak blagoslova te ih tako odvojio za evanđeosko djelo. Zatim se zajedno s njima spustio na obalu jezera. Ondje se od ranoga jutra okupljalo veliko mnoštvo.

Osim uobičajenog mnoštva iz galilejskih gradova, tamo su bili mnogi iz Judeje i iz samoga Jeruzalema; iz Pereje i poluneznabožačkog Dekapolisa; iz Idumeje, južno od Judeje, i iz Tira i Sidona, feničkih gradova na obali Sredozemnog mora. A "kad se čulo što on čini", oni "dođoše da ga čuju i da se izliječe od svojih bolesti; ... jer je iz njega izlazila sila koja je liječila sve." (Marko 3,8; Luka 6,17-19)

Budući da na onome dijelu uske obale, dokle je mogao doprijeti Njegov glas, nije bilo dovoljno mjesta ni da Ga stojeći slušaju svi koji su Ga željeli čuti, Isus ih je poveo natrag prema obronku gore. Stigavši do zaravni, gdje se

to veliko mnoštvo moglo udobno smjestiti, Isus je sjeo na travu, a učenici i narod slijedili su Njegov primjer.

Osjećajući da će se dogoditi nešto osobito, učenici su se gurali oko svojega Učitelja. Događaji toga jutra učvr-
5 stili su ih u uvjerenju da će sad biti objavljen neki proglas o kraljevstvu koje će On, kako su se iskreno nadali, uskoro uspostaviti. Mnoštvo je bilo ispunjeno osjećajem iščekivanja, a na svim licima zrcalilo se duboko zanimanje.

Dok su sjedili na zelenom obronku čekajući da božanski Učitelj progovori, srca su im bila puna misli o budućoj slavi. Bilo je tu književnika i farizeja koji su željno očekivali dan kad će dobiti vlast nad omrznutim Rimljanima i prisvojiti bogatstva i sjaj toga velikog svjetskog Carstva. Siromašni poljodjelci i ribari nadali su se obećanju da će njihove bijedne kolibe, oskudna hrana, tegoban život i strah od neimaštine biti zamijenjeni palačama punim izobilja i danima bezbrižnosti. Nadali su se da će im Krist, umjesto jedinog grubog ogrtača koji im je danju služio kao odjeća, a noću kao pokrivač, dati raskošne i skupocjene haljine njihovih osvajača.

Sva su srca drhtala u uznositoj nadi da će se Izrael uskoro pred svim narodima proslaviti kao Gospodnji izabranik, a Jeruzalem biti uzdignut kao prijestolnica svjetskog kraljevstva.

Blaženstva

“Zatim otvori usta svoja i poče ih ovako učiti: ‘Blago siromašnima u duhu, jer je njihovo kraljevstvo nebesko!’” (Matej 5,2.3) *6*

U ušima iznenađenog mnoštva te su riječi odjeknule kao nešto strano i novo. Takvo učenje bilo je suprotno svemu što su dotad čuli od svećenika ili rabina. U njemu nisu mogli naći ništa što bi laskalo njihovoj uznositosti ili poticalo njihove slavoljubive nade. Ali iz toga novog Učitelja zračila je snaga koja ih je očaravala. Sáma Njegova nazočnost širila je miomiris božanske ljubavi, poput cvijeta koji širi svoj miris. Njegove su riječi padale “kao rosa na travu, kao kiša što natapa zemlju”. (Psalam 72,6) Svi su osjećali da je pred njima Onaj koji čita tajne duše, a ipak im pristupa s nježnim suosjećanjem. Otvorili su Mu svoja srca, a Sveti Duh im je dok su slušali otkrivao dio po dio značenja pouke koju je čovječanstvo svih stoljeća trebalo naučiti.

Vjerske vođe u Kristovo doba smatrali su da imaju veliko duhovno blago. Molitva farizeja: “Bože, zahvaljujem ti što nisam kao ostali ljudi” (Luka 18,11) izražavala je osjećaje toga društvenog sloja, a uvelike i osjećaje cijelog naroda. Ali u mnoštvu okupljenom oko Isusa bilo je pojedinaca koji su osjećali svoje duhovno siromaštvo. Kad se
u čudesnom ulovu ribe otkrila Kristova božanska sila, Petar *7*
je pao pred Spasiteljeve noge uzviknuvši: “Udalji se od mene, Gospodine, jer sam grešnik!” (Luka 5,8) I u mnoštvu

okupljenom na Gori bilo je duša koje su, suočene s Njegovom neporočnošću, osjećale da su "nesretne, i bijedne, i siromašne, i slijepe, i gole" (Otkrivenje 3,17), pa su čeznule za "milošću Božjom u svoj spasiteljskoj snazi..." (Titu 2,11). Kristove riječi pozdrava probudile su u tim dušama nadu; vidjele su da Bog blagoslivlje i njihov život.

Isus je ponudio čašu blagoslova onima koji su mislili: "Bogat sam, nagomilao sam bogatstvo; ništa mi ne treba" (Otkrivenje 3,17), te su prezirno odbacili milostivi dar. Onaj tko sebe smatra savršenim, tko misli da je dovoljno dobar i zadovoljava se svojim stanjem, ne čezne postati sudionik u Kristovoj milosti i pravednosti. Uznositost ne osjeća da joj je bilo što potrebno pa zato zatvara srce Kristu i neizmjernim blagoslovima koje je On došao podariti. U srcu takve osobe nema mjesta za Isusa. Oni koji su u vlastitim očima bogati i dostojni poštivanja, ne traže vjerom i ne primaju Božji blagoslov. Osjećaju da su siti, a odlaze gladni. Pomoć koju Krist može pružiti cijene oni koji znaju da se sami nikako ne mogu spasiti niti sami od sebe učiniti ijedno dobro djelo. To su siromašni duhom za koje On kaže da će biti blagoslovljeni.

Čovjeka kojemu prašta, Krist najprije vodi na pokajanje, a djelo je Svetoga Duha uvjeriti ga da je grešan.
8 Oni čija je srca Božji Duh uvjerio svojim utjecajem, spoznaju da u sebi nemaju ničeg dobroga, da je sve što su ikad činili bilo prožeto samoljubljem i grijehom. Slično bijednom cariniku, oni stoje po strani, ne usuđujući se čak ni pogled usmjeriti k nebu, i viču: "Bože, smiluj se meni grešniku!" (Luka 18,13) Takvi primaju blagoslov. Pokajnik dobiva oprost, jer je Krist "Jaganjac Božji koji uzima grijeh svijeta". (Ivan 1,29) Bog je obećao: "Budu l' vam grijesi kao grimiz, pobijeljet će poput snijega; kao purpur budu li crveni, postat će kao vuna." "Dat ću vam novo srce, nov duh udahnut ću u vas!" (Izaija 1,18; Ezekiel 36,26.27)

O siromasima u duhu Isus kaže: "Njihovo je kraljevstvo nebesko." To kraljevstvo nije, kako su očekivali Kristovi slušatelji, prolazno i zemaljsko. Krist je ljudima otvorio duhovno kraljevstvo svoje ljubavi, milosti i pravednosti. Oznaka Mesijinog kraljevstva jest sličnost sa Sinom Čovječjim. Njegovi podanici su siromašni duhom, krotki, proganjani zbog pravde. Njima pripada nebesko kraljevstvo. Premda još nije sasvim dovršeno, u njima je otpočelo djelo koje će ih učiniti "dostojnima sudioništva u baštini svetih u svjetlu". (Kološanima 1,12)

Svi koji osjećaju veliko siromaštvo svoje duše i shvaćaju da nemaju u sebi nikakvog dobra, mogu dobiti pravednost i snagu ugledavši se na Isusa. On kaže: "Dođite k meni svi koji ste umorni i opterećeni, i ja ću vas okrijepiti." (Matej 11,28) Isus vas moli da svoje siromaštvo zamijenite bogatstvom Njegove milosti. Mi nismo dostojni Božje *9*
ljubavi, ali je dostojan Krist, naš Jamac. On može savršeno spasiti sve koji dolaze k Njemu. Kakvo god bilo vaše iskustvo u prošlosti, koliko god bile obeshrabrujuće vaše trenutačne okolnosti, ako dođete k Isusu takvi kakvi jeste, slabi, bespomoćni i očajni, naš milostivi Spasitelj izići će vam u susret, zagrlit će vas rukama svoje ljubavi i ogrnuti plaštem svoje pravednosti. Predstavit će vas Ocu, odjevene u bijelu odjeću Njegovog karaktera. On se zalaže za nas pred Bogom: "Ja sam zauzeo mjesto ovoga grešnika. Ne gledaj to zalutalo dijete, već gledaj mene." Koliko god glasno Sotona govorio protiv naše duše, optužujući je za grijeh i polažući na nas pravo kao na svoj plijen, Kristova krv govori mnogo silnije.

"Jedino je u Jahvi pobjeda i snaga. ... U Jahvi će pobijediti i proslavit se sve potomstvo Izraelovo!" (Izaija 45,24. 25)

"Blago onima koji tuguju, jer će se utješiti!" (Matej 5,4)

Tugovanje o kojemu je ovdje riječ jest iskreno žaljenje zbog grijeha. Isus kaže: "A ja, kad budem podignut sa zemlje, sve ću ljude privući k sebi." (Ivan 12,32) Kad je netko pokrenut da pogleda Isusa raspetog na križu, shvaća svu grešnost ljudskog roda i spoznaje da je grijeh mučio i razapeo Gospodina slave. Uviđa da je, iako voljen neizrecivo nježnom ljubavlju, svojim životom davao sliku stalne nezahvalnosti i buntovništva. Odrekao se svo-
10 jega najboljeg Prijatelja i zlouporabio najdragocjeniji dar Neba. Ponovno je sâm razapinjao Božjega Sina i probadao Njegovo okrvavljeno i probodeno srce. Ponor grijeha, golem, mračan i dubok, odvaja ga od Boga i on plače slomljena srca.

Tko tako tuguje, "utješit će se". Bog nam otkriva našu krivnju da bismo mogli naći utočište u Kristu, osloboditi se ropstva grijehu uz Njegovu pomoć i radovati se u slobodi Božjih sinova. U pravoj skrušenosti možemo doći do podnožja križa i ondje ostaviti svoje terete.

Spasiteljeve riječi objavljuju vijest utjehe i onima koji podnose nedaće ili su nekoga izgubili. Naše tuge ne niču iz zemlje. "Jer samo nerado on ponižava i rascvili sinove čovjeka." (Tužaljke 3,33) Kad Spasitelj dopusti da na nas naiđu kušnje i nevolje, to nam je "za naše (pravo) dobro, da bismo postali dionicima njegove svetosti". (Hebrejima 12,10) Koliko god kušnja izgledala gorka i teška, ako se podnosi s vjerom, donijet će blagoslov. Težak udarac koji odnosi zemaljske radosti može nam usmjeriti pogled prema Nebu. Koliko je onih koji nikad ne bi upoznali Isusa da ih patnja nije natjerala da u Njemu potraže utjehu!

Bog se služi životnim nedaćama da bi uklonio nečistoću i grubost iz našega karaktera. Rezanje, oblikovanje, klesanje, glačanje i dotjerivanje bolni su postupci što ih nedaće obavljaju. Nije lako biti pritisnut uz kotač brusi-

lice, ali tako se kamen priprema za mjesto koje treba zauzeti u nebeskom hramu. Učitelj ne troši vrijeme i trud na neku bezvrijednu građu. On glača samo svoje dragocjeno kamenje da bi postalo vrijedno palače.

Gospodin će pomoći svima koji se uzdaju u Njega. *11*
Ljudi vjere postići će dragocjene pobjede, naučit će dragocjene pouke i steći dragocjena iskustva.

Naš nebeski Otac nikad ne zaboravlja one koje je obuzela tuga. Kad se David penjao uz Maslinsku goru, "sve plačući, pokrivene glave i bos" (2. Samuelova 15, 30), Gospodin ga je sažaljivo promatrao. David je bio odjeven u kostrijet, grubu tkaninu od kozje dlake, i savjest ga je optuživala. Ti vanjski znakovi poniznosti svjedočili su o njegovoj dubokoj skrušenosti. Plačnim i bolnim riječima iznio je pred Boga svoju nevolju. Gospodin nije odbacio svojega slugu. David nikad nije bio tako drag Srcu beskrajne Ljubavi kao tada kad je, obuzet grižnjom savjesti, bježao da spasi svoj život od neprijatelja koje je njegov vlastiti sin podignuo na bunu. Gospodin kaže: "Ja korim i karam sve koje ljubim. Prema tome, budi revan i obrati se!" (Otkrivenje 3,19) Krist podiže skrušeno srce i čisti ojađenu dušu sve dok ona ne postane Njegovo prebivalište.

Ali kad naiđu nevolje, koliki su među nama slični Jakovu! Mislimo da je to neprijateljeva ruka. U tami se slijepo borimo sve dok nam ne ponestane snage i više ne možemo naći ni utjehe ni izbavljenja. Božanski dodir otkrio je Jakovu u osvit dana Onoga s kime se borio, Anđela zavjeta, i on je plačući bespomoćno pao na Grudi beskrajne Ljubavi da primi blagoslov za kojim je čeznula njegova duša. I mi trebamo naučiti da su nevolje blagoslov, ne prezirati Gospodnje ukore niti klonuti kad nas On opominje.

"Da, blago čovjeku koga Bog odbaci. ... On ranjava, *12*
ali i ranu povija, udara, i svojom zacjeljuje rukom. Iz šest će nevolja tebe izbaviti, ni u sedmoj zlo te dotaknuti ne-

će." (Job 5,17-19) Krist prilazi svakoj ranjenoj duši da je iscijeli. Život pun bolnih gubitaka, žalosti i patnje može se razvedriti neprocjenjivo vrijednim otkrivenjem Njegove nazočnosti.

Bog ne želi da ostanemo pritisnuti nijemom boli, ranjena i slomljena srca. On želi da podignemo pogled i gledamo Njegovo drago lice puno ljubavi. Dragi Spasitelj stoji pokraj mnogih čije su oči tako zaslijepljene od suza da Ga ne mogu prepoznati. Čezne uzeti naše ruke i potaknuti nas da gledamo u Njega s jednostavnom vjerom, dopuštajući Mu da nas vodi. Njegovo je srce otvoreno za naše duboke žalosti, tuge i nevolje. Spasitelj nas ljubi vječnom ljubavlju i okružuje nježnom dobrotom. Srcem se uvijek možemo osloniti na Njega i neprekidno razmišljati o Njegovoj nježnoj dobroti i ljubavi. On će uzdignuti dušu iznad svakodnevnih tuga i nevolja i dati joj mir.

Mislite na to, napaćena i bolna djeco, i radujte se u nadi, "jer sve što je od Boga rođeno pobjeđuje svijet." (1. Ivanova 5,4)

Blaženi su i oni koji plaču zajedno s Isusom osjećajući sućut prema svijetu zbog njegovih patnji i tugu zbog njegovih grijeha. U takvom plaču nijedna misao nije posvećena sebi. Isus je bio Čovjek boli i podnosio je duševne patnje koje nijedan jezik ne može opisati. Njegov duh bio je rastrgan i ranjavan ljudskim prijestupima. Usrdnošću punom samoprijegora trudio se ublažiti bijedu i jade čo-
13 vječanstva, a srce Mu je obuzimala teška tuga dok je promatrao mnoštvo koje je odbijalo doći k Njemu i dobiti život. Svi Kristovi sljedbenici proći će kroz to iskustvo. Budući da u sebi nose Njegovu ljubav, surađivat će s Njim u spašavanju izgubljenih. Sudjelovat će u Kristovim patnjama, ali i u slavi koja će se javiti. Budući da su s Njim bili jedno u Njegovu djelu i pili zajedno s Njim čašu boli, sudjelovat će i u Njegovoj radosti.

Nevolje su naučile Isusa da obavlja službu utješitelja. U svakoj ljudskoj tuzi i On je tužan, a "budući da je sam

trpio i bio kušan, može pomoći onima koji stoje u kušnji". (Izaija 63,9; Hebrejima 2,18) Svaka duša koja se sjedinila s Njegovim mukama ima prednost sudjelovati u toj službi. "Zaista, kao što se patnje Kristove preobilno izlijevaju na nas, tako preobilna biva i naša utjeha po Kristu." (2. Korinćanima 1,5) Gospodin pruža ožalošćenima osobitu milost. Njezinom silom omekšava srca i pridobiva duše. Njegova ljubav otvara put ranjenoj i izmučenoj duši te postaje melem onima što tuguju. "Pa i pisao sam vam ovo isto da me ne ražaloste na mom dolasku oni koji bi me trebali razveseliti, uvjeren za vas sve da je moja radost radost i vas sviju. Da, pisao sam vam u velikoj tuzi, u tjeskobi srca i s mnogim suzama, ne da vas ražalostim, već da upoznate preveliku ljubav koju imam prema vama." (2. Korinćanima 2,3.4)

"Blago krotkima..." (Matej 5,5)

U Blaženstvima je objavljena razvojna crta kršćanskog iskustva. Oni koji su osjetili da im je Krist potreban, koji su plakali zbog svojih grijeha i zajedno s Kristom prošli *14* kroz školu patnje, naučit će se i krotkosti od božanskog Učitelja.

Vrlinu krotkog i blagog podnošenja nepravde nisu cijenili ni neznabošci ni Židovi. Riječi što ih je Mojsije, nadahnut Svetim Duhom, rekao o sebi – da je najkrotkiji čovjek na Zemlji – narod u to doba nije smatrao pohvalom. Ponajprije su izazivale sažaljenje ili prijezir. Ali Isus proglašava krotkost jednim od najvažnijih uvjeta za ulazak u Njegovo kraljevstvo. Božanska ljepota te dragocjene vrline otkrila se u Njegovu osobnom životu i karakteru.

Isus, sjajnost Očeve slave, "nije se ljubomorno držao svoje jednakosti s Bogom, nego se nje lišio uzevši narav sluge i postavši sličan ljudima" (Filipljanima 2,6.7). Pristao je proći kroz najteža iskustva života koračajući usred

ljudskih sinova – ne kao kralj koji zahtijeva počasti, već kao Onaj čiji je životni poziv služiti drugima. U Njegovom ponašanju nije bilo ni traga lažnoj revnosti ili hladnoj strogosti. Narav Iskupitelja svijeta bila je uzvišenija od anđeoske, a ipak su s Njegovim božanskim veličanstvom bile sjedinjene krotkost i poniznost, kojima je sve privlačio k sebi.

Isus se odrekao sebe i nije se isticao nijednim svojim djelom. U svemu se pokoravao volji svojega Oca. Kad je Njegovo poslanje na Zemlji bilo već pri kraju, mogao je reći: "Ja sam tebe proslavio na zemlji, izvršivši djelo koje si mi dao da učinim." (Ivan 17,4) Krist nas poziva: "Uzmite jaram moj na se i učite od mene, jer ja sam krotka i ponizna srca. ... Ako, dakle, tko hoće ići za mnom, neka se odreče samog sebe, neka uzme svoj križ i neka me slije-
15 di." (Matej 11,29; 16,24) Odbacimo zato s prijestolja svoje sebične interese i neka oni više ne vladaju dušom.

Onaj tko gleda na Kristovo samoodricanje i Njegovu poniznost srca bit će prinuđen reći, kao što je rekao Daniel kad je ugledao Onoga koji je bio sličan sinovima čovječjim: "Ostadoh sâm gledajući to veliko viđenje; onemoćah, lice mi problijedje, iznakazi se, snaga me ostavi." (Daniel 10,8) Samopouzdanje i samoisticanje kojima se hvalimo prikazuju nam se tada u svoj svojoj ružnoći, kao znakovi robovanja Sotoni. Čovjek se po naravi uvijek nastoji istaknuti i uvijek je spreman boriti se za prvenstvo. Ali onaj tko uči od Isusa odrekao se sebe, oholosti i želje za prvenstvom. U njegovoj duši vlada mir, a njegovom osobnošću upravlja Sveti Duh. Tada više ne težimo za najvišim mjestom. Ne gajimo slavoljubivu težnju da nametljivošću obratimo pozornost na sebe, već osjećamo da je naše najviše mjesto kraj Spasiteljevih nogu. Tada gledamo u Isusa očekujući da nas Njegova ruka povede i osluškujemo Njegov glas da nas uputi. Apostol Pavao je stekao to iskustvo: "... ja sam, naime, po zakonu umro Zakonu da živim Bogu, s Kristom sam razapet na

križ; živim – ali ne više ja, nego Krist živi u meni: život koji sada provodim u tijelu, provodim u vjeri u Sina Božjega, koji mi je iskazao ljubav i samoga sebe za mene predao – ne prezirem milost Božju, jer, ako opravdanje dolazi po Zakonu, onda je Krist uzalud umro." (Galaćanima 2,19.20)

Ako primimo Krista kao stalnog gosta svoje duše, Božji mir, koji nadilazi svaki um, sačuvat će naša srca i misli u Isusu Kristu. Spasiteljev život na Zemlji, iako ispunjen sukobima, bio je život mira. Dok su Ga razjareni neprijatelji stalno progonili, On je govorio: "Onaj koji me posla sa mnom je. On me ne ostavlja sama, jer ja uvijek činim što je njemu ugodno." (Ivan 8,29) Nikakva oluja ljudskog ili sotonskog gnjeva nije mogla poremetiti mir Njegovog *16*
savršenog zajedništva s Bogom: "Ostavljam vam mir; mir, i to svoj, dajem vam." "Uzmite jaram moj na se i učite od mene, jer sam krotka i ponizna srca. Tako ćete naći pokoj svojim dušama, jer jaram je *moj* sladak, a *moje* breme lako." (Ivan 14,27; Matej 11,29)

Samoljublje uništava naš mir. Dok naša sebična narav živi u nama, spremni smo je stalno braniti od poniženja i uvrede; ali kad smo mrtvi i kad je naš život skriven s Kristom u Bogu, nećemo primati k srcu zanemarivanje i podcjenjivanje. Bit ćemo gluhi za ogovaranje i slijepi za porugu i uvredu. "Ljubav je strpljiva, ljubav je dobrostiva; ljubav ne zavidi, ne hvasta se, ne oholi se. Nije nepristojna, ne traži svoje, ne razdražuje se, zaboravlja i prašta zlo; ne raduje se nepravdi, raduje se istini. Sve ispričava, sve vjeruje, svemu se nada, sve podnosi. Ljubav nigda ne prestaje." (1. Korinćanima 13,4-8)

Sreća koja potječe iz zemaljskih izvora promjenjiva je kao što su promjenjive okolnosti o kojima ovisi. Ali Kristov mir je stalan i trajan. On ne ovisi o životnim okolnostima, o količini svjetovnih dobara niti o broju zemaljskih prijatelja. Krist je izvor žive vode, a sreća koja potječe od Njega nikad neće iznevjeriti.

Kristova krotkost, pokazana u domu, usrećit će sve ukućane: ona ne izaziva svađu, ne uzvraća ljutito, već stišava razdraženi temperament i zrači blagošću koju osje-
17 ćaju svi koji su u krugu njezinog utjecaja. Svaku zemaljsku obitelj u kojoj se njeguje, ona čini dijelom velike nebeske obitelji.

Kudikamo je bolje stradati zbog lažnih optužbi nego sami sebi stvarati muku osvećujući se svojim neprijateljima. Duh mržnje i osvete potekao je od Sotone, i onome tko ga gaji može donijeti samo zlo. U poniznosti srca, u krotkosti koja je plod prebivanja u Kristu, krije se tajna blagoslova. "Jer Jahve ljubi narod svoj, spasenjem ovjenčava ponizne!" (Psalam 149,4)

Krotki će "naslijediti zemlju". Želja za uzvisivanjem unijela je grijeh u svijet i zato su naši praroditelji izgubili vlast nad ovom lijepom Zemljom koja je bila njihovo kraljevstvo. Krist je samoodricanjem otkupio ono što je bilo izgubljeno. On nas uči da i mi trebamo pobijediti kao što je On pobijedio. (Otkrivenje 3,21) Njegujući poniznost i samoodricanje, možemo postati Kristovi sunasljednici: "Zemlju će posjedovati krotki." (Psalam 37,11)

Zemlja obećana krotkima neće biti slična ovoj, zamračenoj sjenom smrti i prokletstva. "Ali mi očekujemo, prema njegovu obećanju, nova nebesa i novu zemlju, gdje prebiva pravednost." "Neće biti više ništa prokleto. Prijestolje Božje i Janjetovo bit će u gradu. Sluge Božje klanjat će se Bogu i gledat će njegovo lice." (2. Petrova 3,13; Otkrivenje 22,3)

Tamo neće biti razočaranja, neće biti boli, neće biti grijeha, neće biti nikoga tko će reći da je bolestan. Neće biti pogrebnih povorki, neće biti plača, neće biti smrti, neće biti rastanaka niti slomljenih srca. Ali tamo će biti Isus, tamo će biti mir. "Neće više gladovat i žeđati, neće
18 ih mučiti žega ni sunce, jer vodit će ih onaj koji im se smiluje, dovest će ih k izvorima vode". (Izaija 49,10)

“Blago gladnima i žednima pravednosti, jer će se nasititi!” (Matej 5,6)

Pravednost je svetost, sličnost Bogu, a “Bog je ljubav”. (1. Ivanova 4,16) To je usklađenost s Božjim zakonom, “jer zapovijedi su tvoje sve pravedne” (Psalam 119,172), a ljubav je “ispunjeni Zakon” (Rimljanima 13,10). Pravednost je ljubav, a ljubav je svjetlost i život od Boga. Božja pravednost utjelovljena je u Kristu. Primajući Njega, dobivamo pravednost.

Pravednost se ne stječe mučnim naporima ni zamornim radom, darovima ili žrtvom, nego se besplatno daje svakoj duši koja je gladna i žedna pravednosti. “O svi vi koji ste žedni, dođite na vodu; ako novaca i nemate, dođite. Bez novaca i bez naplate kupite vina i mlijeka.” “Neće uspjeti oružje protiv tebe skovano. ... To je baština slugu Jahvinih, to im je pobjeda od mene – riječ je Jahvina.” “I evo imena kojim će ga nazivati: ‘Jahve, Pravda naša.’” (Izaija 55,1; 54,17; Jeremija 23,6)

Nijedna ljudska sila ne može ničim zadovoljiti glad i žeđ duše. Ali Isus kaže: “Evo stojim na vratima i kucam. Ako tko čuje glas moj i otvori vrata, ući ću k njemu i večerat ću s njim, i on sa mnom.” “Ja sam kruh života. Tko dolazi k meni, sigurno neće ogladnjeti. Tko vjeruje *19*
u me, sigurno neće nikada ožednjeti.” (Otkrivenje 3,20; Ivan 6,35)

Kao što nam je potrebna hrana da bismo održali tjelesnu snagu, tako nam je potreban Krist, kruh s Neba, da nas okrijepi u duhovnom životu i da nam podari snagu za rad u Božjem djelu. Kao što tijelo neprestano prima hranjive sastojke koji održavaju život i snagu, tako i duša mora održavati neprestanu vezu s Kristom potpuno Mu se pokoravajući i oslanjajući se na Njega.

Kao što umorni putnik u pustinji čezne za izvorom i, našavši ga, gasi žeđ, tako će kršćanin biti žedan čiste vode života. Dobit će je od Krista koji je njezin izvor.

Kad upoznamo savršenstvo Spasiteljevog karaktera, zaželjet ćemo potpuno se preobraziti i obnoviti po uzoru na Njegovu neporočnost. Što više doznajemo o Bogu, to će uzvišeniji biti naš ideal karaktera i usrdnija naša čežnja da odražavamo Božji lik. Kad duša teži za Bogom, božansko se spaja s ljudskim, a srce puno čežnje kaže: "Samo je u Bogu mir, dušo moja, samo je u njemu nada moja." (Psalam 62,6)

Ako ste svjesni potrebe svoje duše, ako ste gladni i žedni pravednosti, to je dokaz da je Krist u vašemu srcu probudio želju da Ga pozovete kako bi izlijevanjem Svetoga Duha učinio za vas ono što sami ne možete učiniti. Ne moramo gasiti žeđ na plitkim potocima, jer je upravo iznad nas velik izvor s čijih bogatih voda možemo obilno piti ako se samo malo uspnemo stazom vjere.

20 Božje riječi su izvor života. Ako i vi čeznete za tim živim izvorima, uz pomoć Svetoga Duha sjedinit ćete se s Kristom. Poznate istine otkrit će vam svoje nove strane, biblijski tekstovi zasjat će vam iznenada, kao bljesak munje, u novom značenju. Vidjet ćete povezanost drugih istina s djelom otkupljenja i znat ćete da vas Krist vodi, da je božanski Učitelj pokraj vas.

Isus je rekao: "A tko pije od vode koju ću mu ja dati, sigurno neće nikad ožednjeti. Štoviše, voda koju ću mu ja dati postat će u njemu izvorom one vode što struji u život vječni." (Ivan 4,14) Dok vam Sveti Duh bude otkrivao istinu, skupljat ćete najdragocjenija iskustva i čeznuti da i drugima govorite o utješnim spoznajama koje su vam otkrivene. Kad se budete našli s njima, prenosit ćete im neke nove misli o Kristovu karakteru i radu. I onima koji Ga ljube i onima koji Ga ne ljube iznosit ćete nove objave o Njegovoj ljubavi punoj suosjećanja.

"Dajite, pa će vam se dati" (Luka 6,38), jer se o Božjoj riječi kaže: "Zdenac je u mom vrtu, izvor žive vode koja teče s Libana." (Pjesma 4,15) Srce koje je jednom okusilo Kristovu ljubav stalno čezne da je okusi još više. Dok je

dijelite, primat ćete je sve bogatije i obilnije. Svaka objava Boga povećava sposobnost duše da spoznaje i voli. Srce neprestano vapi: "Koliko će nas sigurnije spasiti od srdžbe sada kad smo već opravdani njegovom krvi", a Duh uvijek odgovara: "Jer ako smo izmireni s Bogom smrću njegova Sina dok smo još bili neprijatelji, mnogo ćemo se sigurnije, već izmireni, spasiti njegovim životom." (Rimljanima 5,9.10) Naš Bog se raduje činiti "neograničeno
višе od onoga što možemo moliti ili misliti..." (Efežanima *21*
3,20) Kad se odrekao sebe da bi spasio izgubljeno čovječanstvo, Isusu je Sveti Duh bio dan u potpunosti. Tako će biti darovan i svakom Kristovom sljedbeniku kad Mu potpuno preda srce da bude Njegovo prebivalište. Sâm Gospodin nam nalaže: "... već se napunite Duhom" (Efežanima 5,18), a ta zapovijed istodobno je i obećanje o ispunjenju. Ocu je bilo ugodno u Kristu "nastaniti svu puninu", a "po njemu ste i vi ispunjeni" (Kološanima 1,19; 2,10).

Kao što pljuskovi osvježavaju zemlju, tako je i Bog izlijevao obilje svoje ljubavi. "Rosite, nebesa, odozgo, i oblaci, daždite pravednošću. Neka se rastvori zemlja da procvjeta spasenje, da proklija izbavljenje! ... Ubogi i bijedni vodu traže, a nje nema! Jezik im se osuši od žeđi. Ja, Jahve, njih ću uslišiti, ja, Bog Izraelov, ostavit ih neću. U goleti bregova otvorit ću rijeke, i posred dolova izvore. Pustinju ću pretvoriti u močvaru, a u vrela sušnu zemlju." (Izaija 45,8; 41,17.18)

"Uistinu, svi mi primismo od njegove punine: milost za milost." (Ivan 1,16)

"Blago milosrdnima, jer će postići milosrđe!" (Matej 5,7)

Ljudsko srce je hladno, mračno i bez ljubavi. Ako netko i pokaže duh milosrđa i praštanja, ne čini to sâm od sebe,
već pod utjecajem božanskoga Duha koji djeluje na srce. *22*

"Što se nas tiče, mi ljubimo, jer je on nas ljubio prije." (1. Ivanova 4,19)

Sâm Bog je izvor svakog milosrđa. Njegovo je ime "milosrdan i milostiv". (Izlazak 34,6) Ne postupa s nama onako kako smo zaslužili, ne pita jesmo li dostojni Njegove ljubavi, već nas obasipa obiljem ljubavi da bi nas učinio dostojnima. Bog nije osvetoljubiv; On ne želi kazniti već spasiti. Čak i strogost koju pokazuje u svojoj Promisli, pokazuje samo zbog spasenja zalutalih. On žarko želi ublažiti ljudske patnje i staviti svoj melem na njihove rane. Istina je da Bog "krivca nekažnjena ne ostavlja" (Izlazak 34,7), ali je zato voljan oprostiti krivnju.

Milosrdni su "dionici božanske naravi" (2. Petrova 1,4), u njima Božja milosrdna ljubav dolazi do izražaja. Svi oni čija su srca povezana suosjećajnošću sa Srcem beskrajne Ljubavi, nastojat će se vratiti na pravi put. Kristova nazočnost u duši nepresušan je izvor. Gdje On prebiva, tamo se dobročinstva umnažaju.

Kad zalutale, iskušane i jadne žrtve želja i grijeha zovu u pomoć, kršćanin se ne pita jesu li dostojne. On se pita: Što mogu učiniti za njihovo dobro? U najbjednijima i najponiženijima on vidi duše za čije je spasenje umro Krist i zbog kojih je Bog svojoj djeci povjerio službu pomirbe.

Milosrdni su oni koji imaju sažaljenja prema siroma-
23 šnima, napaćenima i potlačenima. Job kaže: "Jer, izbavljah bijednog kada je kukao i sirotu ostavljenu bez pomoći. Na meni bješe blagoslov izgubljenih, srcu udovice ja veselje vraćah. Pravdom se ja kao haljinom odjenuh, nepristranost bje mi plaštem i povezom. Bjeh oči slijepcu i bjeh noge bogalju, otac ubogima, zastupnik strancima." (Job 29,12-16)

Mnogima je život mučna borba. Osjećaju svoje nedostatke, nesretni su i bez vjere. Smatraju da nemaju na čemu biti zahvalni. Ljubazna riječ, pogled pun sućuti i razumijevanje bili bi mnogima koji se bore i koji su osamljeni

kao čaša hladne vode žednoj duši. Riječ sućuti ili čin dobrote olakšat će terete koji tako teško pritišću umorna pleća. A svaka riječ i svako djelo nesebične dobrote izraz su Kristove ljubavi prema izgubljenom čovječanstvu.

Milosrdni će biti pomilovani. "Podašna duša nalazi okrepu, i tko napaja druge, sam će se napojiti." (Izreke 11,25) Samilosna duša uživa slatki mir. Život ispunjen nesebičnom službom za dobro drugih njoj je blažena nagrada. Sveti Duh koji prebiva u duši i utječe na život, smekšat će tvrda srca i probuditi suosjećajnost i nježnost. Ono što posijete, to ćete i žeti. "Blago onome koji misli na uboga i slaba: u dan nevolje Jahve će ga štititi i živa sačuvati, sreću mu dati na zemlji, i neće ga predati na volju dušmanima. Jahve će ga ukrijepiti na postelji boli, *24*
bolest mu okrenuti u snagu." (Psalam 41,2-4)

Tko je posvetio svoj život Bogu da bi služio Njegovoj djeci, povezan je s Onim koji upravlja svim zalihama svemira. Život mu je povezan zlatnim lancem nepromjenjivih obećanja s Božjim životom. Gospodin ga neće iznevjeriti u času muke i potrebe. "A moj će Bog ispuniti u Kristu Isusu svaku vašu potrebu raskošno prema svom bogatstvu." (Filipljanima 4,19) U času posljednje potrebe milosrdni će naći utočište u milosti Spasitelja punog sažaljenja i bit će primljeni u vječne stanove.

"Blago onima koji su čista srca, jer će Boga gledati!" (Matej 5,8)

Židovi su strogo pazili na održavanje obredne čistoće, pa su i njihovi propisi bili pretjerano teški. Misli su im bile obuzete pravilima, ograničenjima i strahom od vanjskog oskvrnuća pa nisu ni opažali mrlju koju su sebičnost i zloba ostavljale na duši.

Isus nije spomenuo tu obrednu čistoću kao uvjet za ulazak u svoje kraljevstvo, ali je isticao potrebu za čistoćom srca. "A mudrost koja dolazi odozgo jest prije svega či-

sta, zatim mirotvorna, blaga, dobrohotna, puna milosrđa i dobrih plodova, postojana i iskrena." (Jakov 3,17) U Božji grad neće ući ništa što oskvrnjuje. Oni koji jednom budu stanovali u njemu, moraju već ovdje biti čistoga srca. U
25 onome tko uči od Isusa sve više će jačati odbojnost prema nepromišljenom ponašanju, nedoličnim riječima i nepristojnim mislima. Kad Krist prebiva u srcu, misli i ponašanje bit će čisti i oplemenjeni.

Isusove riječi: "Blago onima koji su čista srca" imaju i dublje značenje. Nije riječ samo o čistom srcu u smislu u kojemu svijet razumije neporočnost, dakle o oslobođenosti od onoga što je puteno i okaljano požudom, nego o čestitosti u skrivenim nakanama i pobudama srca, o oslobođenosti od oholosti i samoljublja, o skromnosti, nesebičnosti, o sličnosti djetetu.

Samo se slični međusobno cijene. Sve dok u svojemu življenju ne prihvatite načelo požrtvovne ljubavi, koja je načelo Božjega karaktera, ne možete Ga upoznati. Srce koje je Sotona obmanuo gleda na Boga kao na okrutno, nemilosrdno biće. Sebične osobine ljudi, čak i samoga Sotone, pripisuju se Stvoritelju punom ljubavi. "Zar misliš" – kaže Bog – "da sam ja tebi sličan?" (Psalam 50,21) Njegova dobronamjerna skrb i vodstvo smatraju se izražavanjem samovolje i osvetoljubivosti. Tako se gleda i na Bibliju, riznicu blaga Njegovog milosrđa. Slava njezinih istina, koje su visoke kao nebo i dosežu do vječnosti, nije ispravno shvaćena. Većini ljudi sâm Krist je "poput korijena iz zemlje sasušene", pa ne vide u Njemu ljepotu da bi se "u nj zaglédali". (Izaija 53,2) Kad je Isus bio među ljudima kao objava Boga čovječanstvu, književnici i farizeji su Mu govorili: "Ne velimo li pravo – rekoše – da si Samarijanac i da si opsjednut zlim duhom?" (Ivan 8,48) Čak su i Njegovi učenici bili zaslijepljeni sebičnošću svojega srca te su sporo shvaćali Onoga koji im je došao otkriti
26 Očevu ljubav. Zato je Isus, iako usred ljudi, ipak hodio sâm. Samo je na Nebu bio potpuno shvaćen.

Kad Krist dođe u svojoj slavi, zli Ga neće moći gledati. Svjetlost Njegove nazočnosti, koja je život onima koji Ga ljube, zlima će biti smrt. Očekivanje Njegova dolaska njima je "strašno iščekivanje suda i osvetnog bijesa vatre" (Hebrejima 10,27). Kad se Krist pojavi, oni će tražiti da se skriju od lica Onoga koji je umro da ih otkupi.

Ali ljudi čija su srca očišćena djelovanjem Svetoga Duha koji u njima boravi, potpuno su se promijenili. Oni mogu upoznati Boga. Mojsije je bio skriven u "pukotini pećine" (Izlazak 33,22) kad mu se otkrila Gospodnja slava. Tako ćemo i mi, kad budemo skriveni u Kristu, moći gledati Božju ljubav.

"Jahve ljubi čisto srce, i tko je ljubaznih usana, kralj mu je prijatelj." (Izreke 22,11) Mi Ga gledamo već sad, ovdje, u vjeri. Kroz svakodnevna iskustva opažamo u djelima Njegove Promisli Njegovu dobrotu i sućut. Prepoznajemo Ga u karakteru Njegova Sina. Sveti Duh uzima istinu o Bogu i o Onome koga je On poslao te je otkriva našemu razumu i srcu. Oni koji su čista srca vide Boga na nov i privlačniji način, kao svojega Otkupitelja; i dok promatraju neokaljanost i ljupkost Njegova karaktera, nastoje odražavati Njegov lik. U Njemu gledaju Oca koji čezne zagrliti sina pokajnika, a srca im se ispunjavaju neizrecivom radošću i slavom.

Oni koji su čista srca vide Stvoritelja u djelima Njegove *27*
moćne ruke, u ljepoti svega što ispunjava svemir. U Njegovoj pisanoj Riječi čitaju još jasnije izvještaje o objavi Njegovog milosrđa, Njegove dobrote i milosti. Istine skrivene od mudrih i razumnih otkrivaju se djeci. Ljepota i dragocjenost istine koju ne opažaju svjetovno mudri, stalno se otkrivaju onima koji iskreno, poput djece, teže saznati i ispuniti Božju volju. Dobivajući i sami udio u božanskoj naravi, mi upoznajemo istinu.

Tijekom vremena koje im je Bog odredio da provedu na ovome svijetu, oni koji su čistoga srca žive kao da se nalaze u vidljivoj Božjoj nazočnosti. Gledat će Ga licem

u lice i u budućem besmrtnom stanju, kao što ga je Adam gledao dok je hodio i razgovarao s Bogom u Edenu. "Sad vidimo u ogledalu nejasno, a onda ćemo licem u lice." (1. Korinćanima 13,12)

"Blago mirotvorcima, jer će se zvati sinovi Božji!" (Matej 5,9)

Krist je "Knez mironosni" (Izaija 9,5). Njegovo je poslanje vratiti Zemlji i Nebu mir što ga je grijeh narušio. "Dakle: opravdani vjerom u miru smo s Bogom po našem Gospodinu Isusu Kristu." (Rimljanima 5,1) Tko god se odrekne grijeha i otvori svoje srce Kristovoj ljubavi, postaje sudionik toga nebeskog mira.

Nema drugog temelja mira osim toga. Kristova milost primljena u srce suzbija svako neprijateljstvo, stišava su-
28 kobe i ispunjava dušu ljubavlju. Onoga tko je u miru s Bogom i sa svojim bližnjima nitko ne može učiniti nesretnim. U njegovu srcu neće biti zavisti, tu nema mjesta zlim sumnjičenjima, mržnja ne može postojati. Srce koje je u skladu s Bogom ispunjeno je nebeskim mirom i širi njegov blagoslovljeni utjecaj na sve oko sebe. Duh mira spuštat će se kao rosa na srca koja su umorna i izmučena od svjetovnih sukoba.

Kristovi sljedbenici poslani su u svijet s viješću mira. Svatko tko tihim, nesvjesnim utjecajem svetoga života objavljuje Kristovu ljubav, svatko tko riječju ili djelom navodi drugoga da se odrekne grijeha i preda svoje srce Bogu, pripada graditeljima mira.

I "blago mirotvorcima, jer će se zvati sinovi Božji". Duh mira dokaz je njihove povezanosti s Nebom. Okružuje ih ugodno ozračje Kristove osobnosti. Miomiris života i ljepota karaktera otkrivaju svijetu da su oni Božja djeca. Ljudi uviđaju da su bili s Isusom: "... Tko god ljubi, od Boga je rođen i poznaje Boga." "Ako tko nema Kristova Duha, nije Kristov", ali "svi su oni koje vodi Božji Duh

sinovi Božji". (1. Ivanova 4,7; Rimljanima 8,9.14) "Tada će ostatak Jakovljev, među brojnim narodima, biti kao lav među šumskim zvijerima, kao lavić među ovčjim stadima: svaki put kad prolazi, on gazi nogama, razdire, i nitko da od njega izbavi." (Mihej 5,7)

"Blago progonjenima zbog pravednosti, jer je njihovo kraljevstvo nebesko!" (Matej 5,10) *29*

Isus ne budi u svojim sljedbenicima nadu da će steći zemaljsku slavu i bogatstvo te da će živjeti bez nevolja, već im pokazuje prednosti zajedničkog putovanja sa svojim Učiteljem stazama samoodricanja i poniženja zato što ih svijet ne poznaje.

Njemu, koji je došao otkupiti izgubljeni svijet, suprotstavile su se ujedinjene snage Božjih i čovjekovih neprijatelja. Zli ljudi i zli anđeli ustali su u nemilosrdnoj uroti protiv Kneza mira. Iako su svaka Njegova riječ i svako djelo odisali božanskom samilošću, ono čime se razlikovao od svijeta izazivalo je najogorčenije neprijateljstvo. Budući da nije odobravao zadovoljavanje zlih sklonosti naše naravi, izazivao je najžešće protivljenje i mržnju. Tako je i sa svima onima koji hoće pobožno živjeti u Isusu Kristu. Nepomirljiv je sukob između pravednosti i grijeha, ljubavi i mržnje, istine i laži. Kad netko prikazuje Kristovu ljubav i ljepotu svetosti, on odvodi podanike Sotoninog kraljevstva, a knez zla ustaje da bi mu se suprotstavio. Sve one koji su nadahnuti Kristovim duhom, očekuju progonstva i poniženja. Oblik progonstva s vremenom se mijenja, ali pokretačka sila – duh koji ga nadahnjuje – ista je ona koja je, počevši od Abelovih dana, neprestano ubijala Gospodnje izabranike.

Kad se ljudi potrude uspostaviti sklad s Bogom, uvi- *30*
djet će da vrijeđanje križa još nije prestalo. "Poglavarstva, Vlasti, Vrhovnici i zli duhovi koji borave u nebeskim prostorima" (Efežanima 6,12) svrstali su se u bojne redove

protiv svih onih koji se pokoravaju nebeskom Zakonu. Zato, umjesto da izazivaju žalost, progonstva trebaju donositi radost Kristovim učenicima, jer im je to dokaz da idu stopama svojega Učitelja.

Premda Gospodin nije obećao svojemu narodu život bez kušnjâ, zajamčio mu je nešto puno bolje: "... i nek ti mir traje koliko i život!" "Dosta ti je moja milost, jer se moja snaga savršeno očituje u slabosti." (Ponovljeni zakon 33,25; 2. Korinćanima 12,9) Ako ste pozvani da zbog Njega prođete kroz ognjenu peć, Isus će biti s vama kao što je bio s trojicom vjernih u Babilonu. Oni koji ljube svojega Otkupitelja, radovat će se svakoj prigodi da s Njim dijele poniženje i sramotu. Ljubav koju gaje prema svojemu Gospodinu čini slatkima patnje zbog Njega.

Sotona je tijekom svih stoljeća progonio pripadnike Božjega naroda. Mučio ih je i ubijao, ali su oni umirući pobjeđivali. Čvrstinom svoje vjere otkrivali su Onoga koji je jači od Sotone. Sotona je mogao mučiti i ubijati tijelo, ali nije mogao ni taknuti život koji je bio skriven s Kristom u Bogu. Mogao je zatvoriti tijelo među zidove tamnice, ali nije mogao svezati duh. Mučenici su gledali slavu koja će doći nakon tame i govorili: "Držim, doista, da patnje sadašnjega vremena nisu dostojne usporedbe sa slavom koja će se objaviti u nama." "Uistinu, naša nam sadašnja ali kratkotrajna i mala nevolja donosi izvanredno veliku i vječnu slavu..." (Rimljanima 8,18; 2. Korinćanima 4,17)

31 Božja slava – Božji karakter – otkriva se u kušnjama i progonstvu u Njegovim izabranicima. Vjernici Božje crkve, omrznuti i progonjeni od svijeta, odgajaju se i discipliniraju u Kristovoj školi. Na Zemlji hode uskim stazama i pročišćavaju se u peći nevolje. Idu za Kristom kroz bolne sukobe, podnose odricanja i doživljavaju gorka razočaranja, ali njihova bolna iskustva uče ih strahoti i bijedi grijeha pa ga gledaju s gađenjem. Budući da sudjeluju u Kristovim patnjama, određeni su da budu sudionici i u

Njegovoj slavi. Proroku je u svetom viđenju bila pokazana slavna pobjeda Božjega naroda: "Također spazih nešto kao stakleno more pomiješano s vatrom i pobjednike... gdje stoje na staklenom moru s citrama Božjim. Oni pjevaju pjesmu Mojsija, sluge Božjega, i pjesmu Janjeta: 'Velika su i divna tvoja djela, Gospodaru, Bože, Svemogući! Pravedni su i ispravni tvoji putovi, Kralju naroda! ... Ovo su – nato mi reče – oni što dolaze iz velike nevolje; oni su prali svoje haljine i obijelili ih u krvi Janjetovoj. Zato stoje pred prijestoljem Božjim i služe mu dan i noć u njegovu hramu. A Onaj koji sjedi na prijestolju spustit će se na njih da boravi s njima." (Otkrivenje 15,2.3; 7,14.15)

"Blago vama kad vas budu grdili i progonili i kad vam zbog mene budu lažno pripisivali svaku vrstu opačine!" (Matej 5,11)

Još od svojega pada Sotona se služi prijevarom. Kao što je širio lažne predodžbe o Bogu, tako je preko svojih slugu širio lažne predodžbe i o Božjoj djeci. Spasitelj kaže: "Jer zbog tebe podnesoh pogrdu, i stid mi pokri lice." *32*
(Psalam 69,8) Pogrde padaju i na Njegove učenike.

Nitko nije bio tako okrutno klevetan kao Sin Čovječji. Podsmjehivali su Mu se i rugali zbog Njegove nepokolebljive poslušnosti načelima svetoga Božjeg zakona koji su oni bezrazložno mrzili. Krist je smireno stajao pred svojim neprijateljima kazujući da je poniženje dio kršćanske baštine, savjetujući svojim sljedbenicima kako se suočiti sa strijelama pakosti i pozivajući ih da ne klonu u progonstvu.

Iako može naškoditi dobrom glasu, kleveta ne može uprljati karakter. On je u Božjoj vlasti. Sve dok ne pristanemo na grijeh, nema te sile, ni ljudske ni sotonske, koja bi mogla okaljati dušu. Čovjek čije se srce oslanja na Boga, u najbolnijim kušnjama i u najtežim okolnostima ostaje potpuno isti kao što je bio i u blagostanju, kad je izgle-

dalo da je okružen Božjom svjetlošću i zaštitom. Njegove riječi, pobude i njegova djela mogu biti pogrešno prikazivani i izvrtani, ali on na to i ne obraća pozornost zato što se bori za nešto mnogo važnije. Slično Mojsiju, sve podnosi, jer "ostade, naime, postojan kao da promatra Nevidljivoga" (Hebrejima 11,27) ne gledajući na vidljivo, "nego na nevidljivo, jer je vidljivo prolazno, a nevidljivo je vječno". (2. Korinćanima 4,18)

Kristu je poznato sve što su ljudi pogrešno shvatili i prikazali. Njegova djeca mogu naći snage te smireno, strpljivo i s povjerenjem čekati, koliko god bili klevetani i prezirani, jer nema ničega tajnog što se neće otkriti; a onima koji Mu ukazuju čast, Bog će i sâm ukazati čast pred ljudima i anđelima.

33 "Blago vama kad vas budu grdili i progonili i kad vam zbog mene budu lažno pripisivali svaku vrstu opačine", kaže Isus. "Radujte se i kličite od veselja, jer vas čeka velika nagrada na nebesima!" (Matej 5,12) Zatim je spomenuo proroke, koji su govorili u Gospodnje ime, kao "uzor strpljiva podnošenja nevolja". (Jakov 5,10) Abel, prvi kršćanin među Adamovim potomcima, umro je kao mučenik. Henok je hodio s Bogom, a svijet ga nije razumio. Noi su se rugali kao zanesenjaku koji unosi nemir među ljude. "Drugi, opet, iskusiše izrugivanje i udarce i povrh toga okove i tamnice. ... Jedni biše mučeni na kolu, odbijajući oslobođenje da postignu bolje uskrsnuće." (Hebrejima 11,36.35)

Božji glasnici progonjeni su tijekom svih stoljeća. Zahvaljujući njihovim nevoljama, spoznaja o Bogu širila se na sve strane. Svaki Kristov učenik mora stupiti u te redove i nastavljati isto djelo znajući da neprijatelji djela ne mogu učiniti ništa protiv istine, već samo u prilog istini. Bog želi da istina postane svima poznata i da bude predmet ispitivanja i pretresanja, čak i ako je ljude na to naveo prijezir. Ljudski umovi moraju biti uzdrmani. Svaki sukob, svaka kleveta, svaki napor da se ograniči sloboda savje-

sti prigode su kojima se Bog koristi da bi probudio umove koji bi se inače možda uspavali.

Koliko puta se to potvrdilo u životu Božjih vjesnika! Kad su, na poticaj Velikoga vijeća, kamenovali plemenitog i rječitog Stjepana, djelo Evanđelja nije propalo. Nebeska svjetlost koja je obasjavala slavom njegovo lice, i božanska samilost kojom je odisala njegova molitva pred smrt, bile su kao oštra strijela osvjedočenja revnosnom
članu Velikoga vijeća koji je tu stajao. I Šaul, farizej pro- *34*
gonitelj, postao je izabrano oruđe da donese Kristovo ime "i pred pogane, i kraljeve, i sinove Izraelove". (Djela 9,15) Poslije mnogo godina Pavao će kao starac pisati iz tamnice u Rimu: "Jedni, istina, propovijedaju iz zavisti i natjecanja... propovijedaju Krista... neiskreno, s namjerom da povećaju bol mojih okova. ... Pa što biva? Ništa osim što se na svaki način, bilo pod izlikom bilo iskreno, Krist propovijeda." (Filipljanima 1,15.16.18) Pavlovim zatočeništvom Evanđelje se proširilo na sve strane, pa su duše bile pridobivene za Krista i u samoj kraljevskoj palači. Zahvaljujući Sotoninim naporima da ga uništi, sjeme Riječi živoga Boga, "... ne iz raspadljiva, nego iz neraspadljiva sjemena: riječju živoga i vječnog Boga" (1. Petrova 1,23), bilo je posijano u srca ljudi. Poniženjem i progonstvom Božje djece Kristovo ime bilo je uzdignuto, a duše su bile spašene.

Velika je plaća na Nebu svima koji i u progonstvima i poniženju svjedoče za Krista. Ljudi čeznu za zemaljskim dobrima, a Isus im pokazuje nebesku nagradu. Međutim, On je ne daje samo u budućem životu – nagrađivanje počinje ovdje. Gospodin se javio Abrahamu: "Ne boj se, Abrame, ja sam ti zaštita; a nagrada tvoja bit će vrlo velika!" (Postanak 15,1) To je nagrada svima koji idu za Kristom. Uspostaviti sklad s Gospodinom Emanuelom – s Onim "u kome se nalazi sakriveno sve blago mudrosti i znanja", u kojemu "stanuje stvarno sva punina božanstva " (Kološanima 2,3.9) – upoznati Ga i imati, dok se srce sve više

otvara da bi primilo Njegove osobine, upoznati Njegovu
35 ljubav i moć, imati Kristovo neizrecivo bogatstvo, shvaćati sve više "... koja je tu širina, duljina, visina i dubina, i upoznati ljubav Kristovu koja nadilazi spoznaju; da budete ispunjeni do sve punine koja dolazi od Boga" (Efežanima 3,18.19) – "to je baština slugu Jahvinih, to im je pobjeda od mene – riječ je Jahvina". (Izaija 54,17)

Takva radost ispunjavala je srca Pavla i Sile dok su oko ponoći, u tamnici u Filipima, molili i pjevali hvalu Bogu. Krist je bio kraj njih, a svjetlost Njegove nazočnosti rastjerala je tamu slavom nebeskih dvora. Pavao, koji je gledajući širenje Evanđelja zaboravljao svoje okove, piše iz Rima: "I tomu se radujem a i radovat ću se..." (Filipljanima 1,18) Iste riječi koje je Krist izgovorio na Gori, ponovno odzvanjaju u Pavlovoj Poslanici Filipljanima, usred njihovih progonstava: "Radujte se uvijek u Gospodinu! Da ponovim: radujte se!" (Filipljanima 4,4)

"Vi ste sol zemlji." (Matej 5,13)

Sol čuva i održava hranu. Bog naziva svoju djecu solju. Time im želi reći da im je dao svoju milost da bi postali oruđa za spašavanje drugih. Bog je pred cijelim svijetom izabrao sebi narod ne samo da bi ih mogao usvojiti kao svoje sinove i kćeri, već da bi svijet preko njih mogao primiti spasonosnu milost (Titu 2,11). Bog je izabrao Ab-
36 rahama da bude ne samo Božji osobiti prijatelj, već i oruđe za objavljivanje posebnih prednosti koje je Gospodin želio pružiti narodima. Isus je u svojoj posljednjoj molitvi za učenike, neposredno prije raspeća, rekao: "Ja sebe samog posvećujem za njih da i oni budu posvećeni istinom." (Ivan 17,19) Očišćeni istinom, kršćani će imati spasonosne osobine koje će sačuvati svijet od potpune moralne izopačenosti.

Sol mora biti izmiješana s namirnicom kojoj je dodana, mora prodrijeti u nju i prožeti je da bi je mogla sču-

vati. Tako će i osobni dodir i druženje s ljudima učiniti da spasonosna sila Evanđelja dopre do njih. Oni se ne spašavaju kao skupina, već kao pojedinci. Sila je u osobnom utjecaju. Moramo se približiti onima kojima želimo pomoći.

Okusom soli prikazana je kršćaninova životna snaga – Isusova ljubav u srcu, Kristova pravednost koja prožima život. Kristova ljubav je nezadrživa i borbena. Ako je u nama, izlijevat će se na druge. Moramo im se toliko približiti da se njihova srca mogu zagrijati našim nesebičnim zanimanjem i ljubavlju. Iskreni vjernici šire životvornu energiju koja prodire i ulijeva novu moralnu snagu dušama za koje rade. Sila Svetoga Duha, a ne ljudska snaga, obavlja tu preobrazbu.

Isus dodaje i ozbiljnu opomenu: "Ali ako sol obljutavi, čime će se ona [zemlja] osoliti? Više nije ni za što, osim da se izbaci van da je ljudi pogaze." (Matej 5,13)

Dok je slušao Kristove riječi, narod je mogao vidjeti bijelu sol kako svjetluca na stazama, bačena onamo zato što je izgubila okus i postala neupotrebljiva. Time je točno prikazano stanje farizeja i djelovanje njihove religije na društvo. Time je prikazan i život svake duše od koje je odstupila sila Božje milosti, duše koja je ohladnjela i izgubila Krista. Kakvu god vjeru ispovijedala, bljutava je i neukusna i anđelima i ljudima. Baš takvima Krist kaže: "Oh kad bi bio studen ili vruć! Ali, jer si mlak – ni vruć ni studen – izbacit ću te iz svojih usta." (Otkrivenje 3,15. 16)

Nemamo li živu vjeru u Krista kao osobnog Spasitelja, naš utjecaj u ovom nevjerničkom svijetu neće se osjetiti. Ne možemo drugima dati ono što sami nemamo. Naš utjecaj će uzdizati ljudski rod i donositi mu blagoslove samo onoliko koliko smo se sami posvetili i predali Kristu. Tamo gdje nema djelotvorne službe, iskrene ljubavi i stvarnog iskustva, nema ni snage da se pomogne, nema povezanosti s Nebom ni Kristovog "okusa" u životu. Sve dok

nas Sveti Duh ne može uporabiti kao svoja oruđa da bi svijetu prenio istinu kakva je u Isusu, slični smo soli koja je izgubila okus i postala potpuno bezvrijedna. Ako nam nedostaju Kristove vrline, svjedočimo svijetu da istina koju ispovijedamo nema sile da bi nas posvetila, i tako, dokle doseže naš utjecaj, onemogućujemo djelovanje Božje riječi. "Kad bih ljudske i anđeoske jezike govorio, a ljubavi ne bih imao, bio bih kao mjed što ječi, ili cimbal što
38 zveči. Kad bih imao dar proricanja i znao sve tajne i sve znanje; kad bih imao puninu vjere, tako da bih brda premještao, a ljubavi ne bih imao, bio bih ništa. Kad bih na hranu siromasima razdao sve svoje imanje, kad bih tijelo svoje predao da se sažeže, a ljubavi ne bih imao, ništa mi koristilo ne bi." (1. Korinćanima 13,1-3)

Kad ljubav ispunjava srce, izlijevat će se na druge – ne zato što nam oni čine usluge, već zato što nas ljubav pokreće na djelo. Ljubav mijenja karakter, upravlja pobudama, suzbija neprijateljstva i oplemenjuje osjećaje. Prostrana je kao svemir, u skladu je s anđeoskom ljubavi. Kad se njeguje u srcu, ljubav uljepšava cijeli život i posvuda izlijeva svoj blagoslov. Jedino ljubav, i samo ljubav, može nas učiniti solju zemlji.

"Vi ste svjetlo svijetu." (Matej 5,14)

Da bi pouke bile zanimljive i da bi privukao pozornost slušatelja dok je učio narod, Isus se često služio primjerima iz prirode koja ih je okruživala. Narod se okupio još u rano jutro. Sunce se uzdizalo na plavom svodu i razgonilo sjene koje su se skrivale po dolinama i uskim tjesnacima između bregova. Rumenilo na istočnoj strani neba još nije izblijedjelo. Zemlja je bila obasjana sjajnim sunčanim zrakama. S mirne površine jezera odbijala se zlatna svjetlost, a ružičasti jutarnji oblaci zrcalili se u njoj. Svaki pupoljak,
39 cvijet i svaka olistala grančica blistali su od kapljica rose. Priroda se smiješila blagoslovu novoga dana, a ptice

na drveću umilno su pjevale. Spasitelj je pogledao ljude ispred sebe, zatim sunce koje se rađalo, i onda rekao svojim učenicima: "Vi ste svjetlo svijetu." Kao što sunce ide naprijed svojom stazom ljubavi, razgoneći sjene noći i budeći svijet na život, tako i Kristovi sljedbenici trebaju ići naprijed u svojem poslanju šireći nebesku svjetlost na one što su u tami zablude i grijeha.

U blistavom sjaju jutra na okolnim brežuljcima sve jasnije su se ocrtavali gradovi i sela upotpunjujući ljepotu krajolika. Krist je rekao: "Nije moguće sakriti grad koji leži na gori." A onda je dodao: "Ne žeže se svijeća da se stavi pod varićak, nego na svijećnjak da svijetli svima u kući." Među Kristovim slušateljima bilo je najviše poljodjelaca i ribara, čija je siromašna boravišta činila samo jedna prostorija u kojoj je svjetiljka s postolja svijetlila svima u kući. Isus kaže: "Vaše svjetlo neka tako zasja pred ljudima da vide vaša djela ljubavi te slave Oca vašeg nebeskog." (Matej 5,14-16)

Grešnog čovjeka nikad nije obasjavala niti će ga ikad obasjati druga svjetlost osim one koja se širi od Krista. Spasitelj Isus je jedino svjetlo koje može odagnati tamu svijeta ogrezlog u grijeh. O Kristu, o Riječi je zapisano: "U njoj bijaše Život i Život bijaše svjetlo ljudima." (Ivan 1,4) Primanjem Njegova života učenici su mogli postati pronositelji svjetla. Kristov život u duši, Njegova ljubav otkrivena u karakteru učinit će ih svjetlom svijetu. *40*

Ljudski rod nema vlastite svjetlosti. Bez Krista smo kao nezapaljena svijeća, slični Mjesecu koji je okrenuo lice od Sunca. Nemamo niti jednu jedinu zraku svjetlosti kojom bismo mogli rasvijetliti tamu svijeta. Ali kad se okrenemo prema Suncu pravde, kad dođemo u dodir s Kristom, duša postaje ozarena sjajem božanske nazočnosti.

Kristovi sljedbenici trebaju biti više od svjetla usred ljudi. Oni su svjetlo svijetu. Svima koji prizivaju Njegovo ime, Isus kaže: Dali ste se meni, a ja sam vas dao svijetu kao svoje predstavnike. Otac je poslao Krista u svijet, a

tako, kaže On, "i ja njih poslah u svijet". (Ivan 17,18) Kao što je Krist bio Posrednik za otkrivanje Oca, tako i mi moramo biti sredstvo za otkrivanje Krista. Iako je naš Spasitelj veliki izvor blistave svjetlosti, ne zaboravi, kršćanine, da se On otkriva preko čovjeka! Božji blagoslovi se izlijevaju preko ljudskih oruđa. Krist je došao na svijet kao Sin Čovječji. Kad se ljudska narav sjedini s božanskom, čovječanstvo mora biti pokrenuto. Kristova Crkva i svaki pojedini učenik velikog Učitelja su od Neba određena sredstva za otkrivanje Boga ljudima. Anđeli slave čekaju da preko vas prenesu nebesku svjetlost i silu dušama koje su na rubu propasti. Hoće li ljudsko oruđe propustiti ispuniti djelo koje mu je određeno? O, tada bi svijetu bio uskraćen obećani utjecaj Svetoga Duha.

41 Krist nije zapovjedio svojim učenicima: "Potrudite se da vaše svjetlo svijetli", već je rekao: "Vaše svjetlo neka tako zasja pred ljudima da vide vaša djela ljubavi te slave vašeg Oca nebeskog." (Matej 5,16) Stanuje li Krist u srcu, nemoguće je skriti svjetlost Njegove nazočnosti. Ako oni koji govore da su Kristovi sljedbenici nisu svjetlo svijetu, to je zato što ih je napustila životodavna sila. Ne mogu li davati nikakvu svjetlost, to je zato što su izgubili svaku vezu s Izvorom svjetlosti.

U svim razdobljima "Duh Kristov... bijaše u njima" (1. Petrova 1,11). Vjernu Božju djecu činio je svjetlom ljudima njihova naraštaja. Josip je bio nositelj svjetla u Egiptu. Svojom neporočnošću, dobrotom i djetinjom ljubavlju predočavao je Krista usred idolopokloničkog naroda. Dok su Izraelci putovali iz Egipta u Obećanu zemlju, ljudi čista srca među njima bili su svjetlo okolnim narodima. Preko njih se Bog otkrivao svijetu. Preko Daniela i njegovih prijatelja u Babilonu i preko Mordokaja u Perziji blistave zrake svjetla sjale su usred tame kraljevskih dvorova. Tako su i Kristovi učenici postavljeni kao nositelji svjetla na putu u Nebo. Preko njih se Očeva milost i dobrota otkrivaju svijetu obavijenom tamom pogrešnih

shvaćanja o Bogu. Kad vide njihova dobra djela, ljudi će biti ponukani slaviti Oca koji je na nebesima, jer se pokazalo da je na prijestolju svemira Bog. Njegov karakter dostojan je hvale i oponašanja. Božanska ljubav koja plamti u srcu i kršćanska uravnoteženost koja se pokazuje u životu slične su kratkom pogledu u Nebo, koji je čovjeku omogućen iz svijeta da bi se mogao diviti savršenstvu Neba.

Ljudima tako biva omogućeno da vjeruju u "ljubav *42*
koju Bog ima u nama". (1. Ivanova 4,16) Tako se čiste i preobražavaju srca, nekad grešna i izopačena, da bi bila pokazana bez mane "Onomu koji vas može očuvati od pada neporočne i razdragane pred njegovom slavom, jedinome Bogu koji nas je spasio po Isusu Kristu, našem Gospodinu..." (Juda 24)

Spasiteljeve riječi: "Vi ste svjetlo svijetu" pokazuju da je On svojim sljedbenicima povjerio službu u cijelome svijetu. Sebičnost, oholost i predrasude podignule su u Kristovo doba čvrst i visok zid razdvajanja između postavljenih čuvara svetih proroštava i svih ostalih naroda na Zemlji. Ali Spasitelj je došao sve to izmijeniti. Riječi koje je narod slušao s Njegovih usana bile su posve različite od svega što su dotad slušali od svećenika i rabina. Krist ruši zid razdvajanja, samoljublja i nacionalnih predrasuda propovijedajući ljubav prema svim pripadnicima ljudske obitelji. On uzdiže ljude iz uskog kruga u koji ih je zatvorila njihova sebičnost, uklanjajući sve zemaljske granice i umjetno stvorene razlike u društvu. Ne pravi nikakvu razliku između susjeda i stranaca, prijatelja i neprijatelja. Krist nas uči da svaku dušu kojoj je potrebna pomoć gledamo kao svojega bližnjeg, a cijeli svijet kao svoje područje rada.

Kao što Sunčeve zrake prodiru i do najudaljenijih kutaka Zemljine kugle, tako po Božjoj naredbi i svjetlost Evanđelja treba doprijeti do svake duše na Zemlji. Kad bi Kristova Crkva ispunjavala plan našega Gospodina, svjetlost bi obasjala sve koji se nalaze u tami i u dolini smrtne

sjene. Kad bi se vjernici Crkve, umjesto da se zajedno nastanjuju izbjegavajući odgovornost i nošenje križa, razišli po svim zemljama, kad bi pustili da preko njih za-
43 blista Kristova svjetlost i kad bi radili kao što je On radio na spašavanju duša, "evanđelje o kraljevstvu" brzo bi bilo objavljeno po cijelom svijetu.

Tako će se ostvariti Božja nakana da sebi izabere narod, počevši od Abrahama u dolinama Mezopotamije pa do nas u našim danima: "... blagoslovit ću te... i sam ćeš biti blagoslov" (Postanak 12,2). Riječi što ih je Krist uputio preko proroka-evanđelista, a samo su ponovljene u Propovijedi na Gori, odnose se na nas u ovom posljednjem naraštaju: "Ustani, zasini, jer svjetlost tvoja dolazi, nad tobom blista Slava Jahvina." (Izaija 60,1) Ako je tvoj duh obasjala Slava Gospodnja, ako si i ti već promatrao ljepotu Onoga koji se "ističe među tisućama", Onoga koji je "sav od ljupkosti", ako je tvoja duša bila ozarena nazočnošću Njegove slave, onda su i tebi upućene te Učiteljeve riječi. Jesi li s Kristom stajao na Gori preobraženja? Dolje u ravnici nalaze se duše koje je Sotona zarobio; one čekaju da ih oslobodi riječ vjere i molitve.

Naša dužnost nije samo promatrati Kristovu slavu, nego i govoriti o Njegovim vrlinama. Izaija nije samo promatrao Kristovu slavu, nego je i govorio o Njemu. Dok je David razmišljao, vatra je plamtjela, a onda je progovorio svojim jezikom. Razmišljajući o čudesnoj Božjoj ljubavi, morao je govoriti o onome što je vidio i osjetio. Tko može vjerom promatrati čudesni plan otkupljenja, slavu jedinorođenog Božjeg Sina, a ne govoriti o tome? Tko može razmišljati o nedokučivoj ljubavi što se otkrila na križu Golgote prigodom Kristove smrti – da ne poginemo već da
44 imamo vječni život – tko može to gledati i ne naći riječi kojima bi veličao Spasiteljevu slavu?

"Čuj! Bog veličanstveni zagrmje, a u Hramu njegovu svi kliknuše: Slava!" (Psalam 29,3) Izraelov pjesnik ljupko Ga slavi uz harfu: "... Govore o blistavoj slavi tvoga veličan-

stva, i čudesa tvoja objavljuju. Kazuju strahovitu silu djela tvojih, veličinu tvoju propovijedaju." (Psalam 145,5.6)

Križ s Golgote treba biti visoko uzdignut pred ljudima tako da im obuzme um i da se njihove misli bave njime. Tada će sâm Bog ispuniti božanskom silom sve duhovne sposobnosti. Sve sile bit će usredotočene na pravi rad za Učitelja. Radnici će kao živa oruđa, određena da obasjaju Zemlju, rasvijetliti svijet zrakama svjetla.

Krist prima s velikom radošću svako ljudsko oruđe koje Mu se hoće predati. On spaja ljudsko s božanskim da bi svijetu mogao objaviti tajnu utjelovljene Ljubavi. Pričajte o tome, molite se za to, pjevajte o tome! Objavljujte svuda vijest o Njegovoj slavi i žurite i dalje prema nebeskim visinama!

Strpljivo podnošenje nevolja, primanje blagoslova sa zahvalnošću, hrabro odolijevanje kušnjama, svakodnevno očitovanje duha krotkosti, dobrote, milosrđa i ljubavi – sve su to izvori svjetlosti kojom blista pravi karakter, nasuprot tami sebičnog srca u kojemu nikad nije zasjala svjetlost života.

Duhovna narav Zakona

45 **"Nemojte misliti da sam došao ukinuti zakon i proroke! Ne dođoh da ih ukinem, već da ih ostvarim."** (Matej 5,17)

Krist je objavio Zakon usred grmljavine i ognja na Sinajskoj gori. Božja slava, slična ognju koji sažiže, počivala je na njezinom vrhu, a gora se tresla od Gospodnje nazočnosti. Izraelovo mnoštvo palo je ničice i slušalo sa strahopoštovanjem svete propise Zakona. Koliko se od toga razlikovao prizor na Gori blaženstava! Pod ljetnim nebom, u tišini koju je narušavala samo pjesma ptica, Isus je objašnjavao načela svojega kraljevstva. Onaj koji je toga dana govorio narodu jezikom ljubavi, otkrivao mu je načela Zakona objavljenog na Sinaju.

Prigodom objavljivanja Zakona bilo je nužno da Izrael, iskvaren dugim robovanjem u Egiptu, stekne ispravan dojam o Božjoj sili i veličanstvu. Bog mu se tada otkrio i kao Bog ljubavi.

"... Dođe Jahve sa Sinaja,
sa Seira im se pokaza
i s gore Parana zasja.
Zbog njih dođe od kadeških zborova,
sa svoga juga sve do Obronaka.
Ipak ti ljubiš narode,
svi sveti njihovi u tvojoj su ruci.
Pred tvojim su ležali nogama,

išli tobom predvođeni."
(Ponovljeni zakon 33,2.3)

Upravo je Mojsiju Bog otkrio svoju slavu divnim riječima koje su sačuvane kao naslijeđe stoljećâ: "Jahve, Jahve! Bog milosrdan i milostiv, spor na srdžbu, bogat ljubavlju i vjernošću, iskazuje milost tisućama, podnosi opačinu, grijeh i prijestup..." (Izlazak 34,6.7) *46*

Zakon dan na Sinaju bio je proglas načela ljubavi, objava nebeskog Zakona Zemlji. Stavljen je u ruku Posrednika i izgovoren glasom Onoga čijom silom ljudska srca mogu biti usklađena s Njegovim načelima. Bog je otkrio svrhu Zakona kad se obratio Izraelu: "Budite narod meni posvećen!" (Izlazak 22,30)

Ali Izraelci nisu shvatili duhovnu narav Zakona, pa je njihova takozvana poslušnost često bila samo poštovanje formi i obredâ, umjesto pokoravanja srca vrhovnoj vlasti ljubavi. Budući da je Isus svojim karakterom i djelom otkrivao ljudima svete, milosrdne i očinske Božje osobine i ukazivao na bezvrijednost obredne poslušnosti, hebrejski vođe Ga nisu primili niti su razumjeli Njegove riječi. Smatrali su da se Krist olako odnosi prema zahtjevima Zakona, a kad im je iznio upravo one istine koje su bît njihove službe određene od Boga, oni su Ga, gledajući samo na formu, optužili da krši Zakon.

Iako izgovorene smireno, Kristove riječi bile su prožete ozbiljnošću i snagom koja je potresala srca ljudi. Ludi su očekivali da će čuti ponavljanje beživotnih tradicija i *47* pretjeranih zahtjeva rabinâ, ali uzalud. Zapanjilo ih je Kristovo učenje, "jer ih je učio kao onaj koji ima vlast, a ne kao njihovi književnici" (Matej 7,29). Farizeji su uočili veliku razliku između svojeg i Kristovog načina poučavanja. Vidjeli su da veličanstvenost, neokaljanost i ljepota istine svojim dubokim i nježnim utjecajem sve više osvajaju srca. Spasiteljeva božanska ljubav i nježnost privlačile su ljudska srca k Njemu. Rabini su vidjeli da je Krist

svojim učenjem poništio sav smisao pouka koje su oni davali narodu. On je rušio zid razdvajanja koji je toliko laskao njihovom ponosu i isključivosti. Bojali su se da će Krist, bude li Mu dopušteno, potpuno odvojiti narod od njih. Slijedili su Ga, ispunjeni odlučnim neprijateljstvom, tražeći prigodu da Ga omrznu mnoštvu i tako omoguće Velikom vijeću da Ga osudi i usmrti.

Uhode su pozorno pratili Isusa na Gori. Dok je On iznosio načela pravednosti, farizeji su širili glasine da je Njegov nauk u suprotnosti s propisima koje je Bog dao na Sinaju. Spasitelj nije izgovorio niti jednu riječ koja bi mogla poljuljati povjerenje u vjerovanja i uredbe koje su bile dane preko Mojsija, jer je svaka zraka božanske svjetlosti, koju je veliki izraelski vođa prenio narodu, bila primljena od Krista. Dok su mnogi u srcu pomišljali da je došao ukinuti Zakon, Isus je iznosio svoje gledište o božanskim propisima riječima koje se ne mogu pogrešno razumjeti. "Nemojte misliti", kazao je, "da sam došao ukinuti Zakon i Proroke!" (Matej 5,17)

48

Sâm Stvoritelj ljudi, Zakonodavac, izjavljuje da nije došao ukinuti propise Zakona. Sve u prirodi, od čestice u sunčanoj zraci do svjetova u visini, podložno je zakonu. O poslušnosti zakonima ovise red i sklad u prirodi. Tako postoje i velika načela pravednosti koja upravljaju životom svih razumnih bića. O prilagođavanju tim načelima ovisi dobrobit svemira. Božji zakon je postojao i prije nego što je stvorena Zemlja. Anđeli se drže njegovih načela, a da bi i Zemlja bila u skladu s Nebom, ljudi moraju slušati božanske propise. Krist je u Edenu upoznao čovjeka s propisima Zakona "dok su klicale zvijezde jutarnje i Božji uzvikivali dvorjani" (Job 38,7). Krist nije došao na Zemlju pokvariti Zakon, već svojom milosti vratiti ljude poslušnosti njegovim odredbama.

Ljubljeni učenik, koji je na Gori slušao Kristove riječi, piše mnogo kasnije, pod utjecajem Svetoga Duha, o Zakonu kao o stalnoj obvezi: "Tko god počinja grijeh, krši zakon;

grijeh je kršenje zakona". (1. Ivanova 3,4) Apostol Ivan objašnjava da je Zakon o kojemu govori "stara zapovijed koju ste primili od početka" (1. Ivanova 2,7). On govori o Zakonu koji je postojao još pri stvaranju i samo je bio ponovljen na Sinajskoj gori.

Isus kaže: "Nemojte misliti da sam došao ukinuti Zakon i Proroke! Ne dođoh da ih ukinem, već da ih ostvarim." (Matej 5,17) On ovdje rabi riječ "ispunim" u istom *49* smislu kao i onda kad je Ivanu Krstitelju objavio svoju nakanu "da sve ispunimo što je u skladu s voljom Božjom" (Matej 3,15), to jest da ispuni mjeru zahtjeva Zakona, da pruži primjer savršene usklađenosti s Božjom voljom.

Isusovo poslanje bilo je "da uzveliča i proslavi Zakon svoj". (Izaija 42,21) On je bio određen prikazati duhovnu narav Zakona, iznijeti njegova dalekosežna načela i objasniti njegovu vječnu obvezatnost.

Krist, kojega i najplemenitiji i najnježniji među ljudima samo blijedo odražavaju, o kojemu je Salomon, nadahnut Duhom, pisao da je "bijel i rumen, ističe se među tisućama ... i sav je od ljupkosti" (Pjesma 5,10.16), o kojemu je David, gledajući Ga u proročkoj viziji, kazao: "Lijep si, najljepši između sinova ljudskih" (Psalam 45,3); Isus, jasna slika Očeve osobnosti, sjaj Njegove slave, samoprijegorni Spasitelj bio je na svojemu putu ljubavi po ovome svijetu božanskom ljepotom svojega karaktera živi prikaz karaktera Božjeg zakona. U Njegovu životu se otkrilo da je nebeska ljubav, načelo koje nas čini sličnima Kristu, temelj Zakona vječne pravednosti.

"Jer, zaista, kažem vam, dok opstoji nebo i zemlja", kaže Isus, "ni jedna jota, ni jedna kovrčica slova iz Zakona sigurno neće nestati, a da se sve ne ostvari" (Matej 5,18). Svojom poslušnošću Zakonu Krist je potvrdio njegovu nepromjenjivost i dokazao da svaki Adamov sin i svaka Adamova kći mogu Njegovom milošću biti savršeno poslušni Zakonu. Na Gori je objasnio da iz Zakona neće nestati

ni kovrčica slova, a da se sve ne ostvari sve što je pove-
50 zano s ljudskim rodom i sve što je u vezi s planom spasenja. Krist ne uči da će Zakon ikad biti ukinut, nego nam usmjeruje pogled na krajnju granicu ljudskih vidika i uvjerava nas da će Zakon zadržati svoj autoritet sve dok ne stignemo do te granice. To čini zato da nitko ne bi mogao pomisliti da je Njegova zadaća ukinuti propise Zakona. Sve dok postoji nebo i Zemlja, vrijedit će i sveta načela Božjega zakona. Njegova pravednost će stajati "ko Božji vrhunci" (Psalam 36,7) i bit će izvor blagoslova iz kojega se razlijevaju potoci da osvježe zemlju.

Budući da je Božji zakon savršen i stoga nepromjenjiv, nemoguće je da grešni ljudi sami zadovolje mjerila njegovih zahtjeva. Zato je Isus i došao kao naš Otkupitelj da bi, učinivši ih sudionicima u božanskoj naravi, doveo ljude u sklad s načelima zakona Neba. Kad se odreknemo svojih grijeha i primimo Krista kao svojega Spasitelja, uzdižemo Zakon. Apostol Pavao pita: "Ukidamo li tako vjerom Zakon? Daleko od toga! Naprotiv, tim Zakon utvrđujemo." (Rimljanima 3,31)

Obećanje Novoga zavjeta glasi: "Stavit ću zakone svoje u srca njihova i upisat ću ih u pamet njihovu." (Hebrejima 10,16) Iako je sustav simbola koji su ukazivali na Krista kao na Božje Janje koje će ponijeti grijehe svijeta trebao prestati Kristovom smrću, načela pravednosti sadržana u Deset zapovijedi nepromjenjiva su kao i vječno prijestolje. Nijedna zapovijed nije bila ukinuta, nijedna jota ni kovrčica slova nije nestala. Ta načela, objavljena čovjeku
51 još u raju kao veliki Zakon života, ostat će neizmijenjena i u obnovljenom raju. Kad Eden ponovno procvjeta na Zemlji, svi koji žive pod Suncem poštovat će Božji zakon ljubavi.

"Dovijeka, o Jahve, riječ tvoja ostaje, stalna poput nebesa. ... Djela ruku njegovih vjernost su i pravednost, stalne su sve naredbe njegove, utvrđene za sva vremena, dovijeka, sazdane na istini i pravdi. ... Odavno znam za tvoje

propise, da si ih sazdao zasvagda." (Psalam 119,89; 111,7.8; 119,152)

"Stoga, tko god prekrši i jednu od ovih i najmanjih zapovijedi i nauči druge da tako rade, bit će najmanji u kraljevstvu nebeskom..." (Matej 5,19)

To znači da takvome tamo neće niti biti mjesta. Jer tko namjerno prekrši jednu zapovijed, ne drži u duhu i istini nijednu. "Uistinu, ako tko vrši sav Zakon, a pogriješi samo u jednome, postaje krivac za sve." (Jakov 2,10)

Grijeh nije u veličini djela neposlušnosti, nego i u najmanjem odstupanju od objavljene Božje volje, jer to odstupanje pokazuje da veze između duše i grijeha još nisu raskinute. Srce služi dvojici gospodara. Time se, zapravo, ono odriče Boga i buni se protiv zakona Njegove vladavine.

Kad bi ljudima bilo dopušteno zanemariti Gospodnje zahtjeve pa da sami sebi propisuju pravila o dužnosti, postojalo bi mnoštvo različitih mjerila koja bi zadovoljavala različite umove te bi vlast bila oduzeta iz Gospodnjih ruku. *52* Ljudska volja postala bi vrhovna, a uzvišena i sveta Božja volja – Njegova nakana ljubavi prema Njegovim stvorenjima – bila bi podcijenjena i prezrena.

Kad god ljudi biraju vlastiti put, sukobljavaju se s Bogom. Za njih neće biti mjesta u nebeskom kraljevstvu zato što ratuju protiv temeljnih načela Neba. Ne poštujući Božju volju, staju na stranu Sotone, neprijatelja Boga i ljudi. Čovjek će živjeti – ne jednom riječju, ne mnogim riječima, već svakom riječju koju je Bog izgovorio. Ne možemo biti sigurni odbacimo li ijednu riječ, koliko god nam izgledala nevažna. Nema nijedne zapovijedi u Zakonu koja čovjeku ne služi na dobro i sreću, i u ovome životu i u onome koji će doći. Poslušnost Božjem zakonu je ograda koja štiti čovjeka sa svih strana i čuva ga od zla. Tko samo na jednom mjestu ruši tu ogradu koju je Bog podignuo,

uništava njezinu moć da ga štiti, jer je otvorio prolaz kroz koji neprijatelj može ući da bi pustošio i razarao.

Usudivši se prekršiti Božju volju samo u jednoj točki, naši su praroditelji otvorili brane i zlo je prodrlo u svijet. Tko god bude slijedio njihov primjer, požnjet će slične posljedice. Božja ljubav je temelj svake odredbe Njegova Zakona, a onaj tko odstupa od zapovijedi, prouzročuje vlastitu nesreću i propast.

53 **"Jer, velim vam, ne bude li vaša pravednost veća od pravednosti književnika i farizeja, sigurno nećete ući u kraljevstvo nebesko."** (Matej 5,20)

Književnici i farizeji proglašavali su Isusa i Njegove učenike grešnicima zbog nepoštovanja rabinskih obreda i običaja. Učenike su često zbunjivali i uznemirivali prijekori i optužbe onih koje su naviknuli poštivati kao vjerske učitelje. Ali Isus je razotkrio prijevaru. Rekao je da je pravednost kojoj su farizeji pridavali toliku vrijednost – bezvrijedna. Židovi su smatrali sebe osobitim, vjernim narodom koji uživa Božju naklonost, ali Krist je pokazao da je njihova religija lišena spasonosne vjere. Sva njihova licemjerna pobožnost, njihove ljudske izmišljotine i obredi, čak ni hvalisavo ispunjavanje formalnih zahtjeva Zakona nisu ih mogli učiniti svetima. Nisu bili čistoga srca, nisu bili plemeniti niti slični Kristu po karakteru.

Religija utemeljena na opravdanju djelima ne može dovesti dušu u sklad s Bogom. Stroga i kruta pravovjernost farizeja, bez skrušenosti, nježnosti i ljubavi, bila je grešnicima samo kamen spoticanja. Bili su slični soli koja je izgubila okus. U njihovom utjecaju nije bilo sile koja bi sačuvala svijet od pokvarenosti. Jedina prava vjera je ona "koja očituje svoju snagu ljubavlju" (Galaćanima 5,6), koja čisti dušu i, slično kvascu, preobražava karakter.

Židovi su sve to već morali naučiti iz učenja proro- *54*
ka. Vapaj duše za izmirenjem s Bogom našao je stoljećima prije svoj glas i odgovor u riječima proroka Miheja: "S čime ću doći pred Jahvu, hoću li pasti ničice pred Bogom Svevišnjim? Hoću li doći preda nj sa žrtvom paljenicom, s teocima od jedne godine? Hoće li mu biti mile tisuće ovnova, tisuće tisuća potokâ ulja? ... Objavljeno ti je, čovječe, što je dobro, što Jahve traži od tebe: samo činiti pravicu, milosrđe ljubiti i smjerno sa svojim Bogom hoditi." (Mihej 6,6-8)

Prorok Hošea ovako je otkrio bît farizejstva: "Bujna je loza bio Izrael, rod bogat ona je nosila. I što mu je više rodilo plodova, to je više umnažao žrtvenike; što mu je bogatija zemlja bila, to je kićenije dizao stupove." (Hošea 10,1) Tvrdeći da služe Bogu, Židovi su zapravo služili sebi. Njihova pravednost bila je plod njihovih napora da drže Zakon u skladu sa svojim zamislima i na svoju korist te stoga nije ni mogla biti bolja od njih samih. Nastojeći same sebe učiniti svetima, pokušavali su, naime, čisto izvaditi iz nečistoga. Božji zakon je svet kao što je i Bog svet, savršen kao što je i Bog savršen. On ljudima prikazuje Božju pravednost. Čovjek ne može sâm držati Zakon, jer ljudska je narav iskvarena, unakažena i potpuno različita od Božje naravi. Djelima sebičnog srca "svi postasmo nečisti, a sva naša pravda ko haljine okaljane" (Izaija 64,5).

Iako je Zakon svet, Židovi nisu mogli steći pravednost vlastitim naporima da ga drže. Ako žele ući u nebesko
Kraljevstvo, Kristovi učenici moraju steći drukčiju pra- *55*
vednost od farizejske pravednosti. U svojemu Sinu Bog im je pružio savršenu pravednost Zakona. Da su svoja srca potpuno otvorili kako bi primili Krista, sâm život od Boga i Njegova ljubav bili bi u njima, preobražavajući ih u Njegovu sliku. Tako bi, zahvaljujući dragovoljnom Božjem daru, mogli dobiti pravednost koju Zakon zahtijeva. Ali farizeji su odbacili Krista. "Ne poznajući Božje praved-

nosti i nastojeći ustanoviti svoju vlastitu, nisu se podvrgli Božjoj pravednosti." (Rimljanima 10,3)

Isus je nastavio objašnjavati svojim slušateljima što znači držati Božje zapovijedi – da je to izgradnja Kristovog karaktera u njima. Jer u Njemu se Bog svakodnevno otkrivao pred njima.

"A ja vam kažem: Svatko tko se ljuti na svog brata bit će odgovoran sudu." (Matej 5,22)

Bog je rekao preko Mojsija: "Ne mrzi svoga brata u svom srcu! ... Ne osvećuj se! Ne gaji srdžbe prema sinovima svoga naroda. Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe..." (Levitski zakonik 19,17.18) Istine koje je Krist iznosio bile su iste one istine što su ih propovijedali proroci, ali ih je u međuvremenu potamnila tvrdoća srca i ljubav prema grijehu.

Spasiteljeve riječi otkrile su Njegovim slušateljima či-
56 njenicu da su i oni, osuđujući druge kao prijestupnike, bili isto toliko krivi jer su gajili zlobu i mržnju.

Na drugoj strani jezera, nasuprot mjestu na kojemu su se sabrali, prostirala se bašanska zemlja, pust predio čiji su divlji klanci i šumovita brda već dugo bili omiljeno skrovište razbojnika i svakovrsnih prijestupnika. Narodu su bile u živom sjećanju vijesti o pljačkama i ubojstvima počinjenima ondje pa su mnogi bili revni u optuživanju tih zločinaca. Istodobno su i sami bili naprasiti i svadljivi, gajili su najogorčeniju mržnju prema svojim ugnjetačima Rimljanima, a prezirali su i sve ostale narode, čak i svoje sunarodnjake ako nisu u svemu podržavali njihovo mišljenje. U svemu tome i oni su bili prijestupnici Zakona koji kaže: "Ne ubij!" (Izlazak 20,13)

Duh mržnje i osvete potekao je od Sotone i naveo ga je da ubije Božjega Sina. Svatko tko gaji zlobu ili neljubaznost, gaji isti duh, čiji je plod smrt. U osvetoljubivoj pomisli krije se zlo djelo, kao što se u sjemenu krije bilj-

ka. "Tko god mrzi svoga brata, ubojica je; a znate da nijedan ubojica nema u sebi trajnoga, vječnoga života." (1. Ivanova 3,15)

"... A tko rekne svome bratu: 'Raka!', bit će odgovoran Velikom vijeću. A tko ga nazove 'luđakom', odgovarat će za to u ognju paklenom." (Matej 5,22) Darujući svojega Sina da bi nas otkupio, Bog je pokazao koliko cijeni svaku ljudsku dušu, i stoga nikome ne dopušta da govori prezrivo o drugome. Unatoč tome što vidimo mane i slabosti svojih bližnjih, Bog svaku dušu smatra svojim vlasništvom – ona je Njegova stvaranjem, a dvostruko više time što ju je otkupio dragocjenom Kristovom krvlju. Svi smo stvoreni na Njegovu sliku, te se čak i prema onima koji su najdublje pali mora se postupati s poštovanjem i nježnošću. Bit ćemo odgovorni pred Bogom čak i za jednu jedinu riječ prijezira upućenu duši za koju je Krist položio svoj život.

"A tko tebi daje prednost pred drugima? Što li imaš što nisi primio? Ako si, dakle, primio, što se ponosiš kao da nisi primio?" "Tko si ti da sudiš tuđem sluzi? Ili stoji ili pada, stvar je njegova gospodara, a stajat će jer ga Gospodin može tako držati." (1. Korinćanima 4,7; Rimljanima 14,4)

"A tko rekne svome bratu: 'Raka!', bit će odgovoran Velikom vijeću. A tko ga nazove 'luđakom', odgovarat će za to u ognju paklenom." (Matej 5,22) Riječ "luđak" se u Starom zavjetu rabila da označi otpadnika ili onoga tko se predao bezbožnosti. Isus kaže da svatko tko osudi svojega brata kao otpadnika ili bezbožnika, pokazuje da i sâm zaslužuje istu osudu.

Kad se Krist prepirao sa Sotonom oko Mojsijeva tijela, "nije se usudio izreći protiv njega uvredljivu osudu" (Juda 9). Da je to učinio, stupio bi na Sotonino tlo, jer je osuđivanje oružje Zloga. U Pismu je on nazvan "tužitelj naše braće" (Otkrivenje 12,10). Isus nije htio upotrijebiti nijedno Sotonino oružje. Suprotstavio mu se samo riječima: "Neka bi ti Gospodin zapovjedio da ušutiš!" (Juda 9)

Krist nam je primjer: kad dođemo u sukob s Njegovim neprijateljima, ne smijemo uzvraćati istom mjerom, niti
58 reći išta što bi nalikovalo uvredljivoj osudi. Onaj tko je određen govoriti u Božje ime, ne smije izgovarati riječi koje ni Veličanstvo Neba nije uporabilo kad se prepiralo sa Sotonom. Djelo suđenja i osude moramo prepustiti Bogu.

"Najprije se izmiri s bratom..." (Matej 5,24)

Božja ljubav je više od jednostavnog suzdržavanja od zlih djela; ona je pozitivno i djelotvorno načelo, živi izvor koji stalno teče na blagoslov drugima. Ako je Kristova ljubav u nama, ne samo da nećemo gajiti mržnju prema bližnjima, nego ćemo se truditi pokazati im ljubav na svaki način.

Isus kaže: "Dakle: ako doneseš dar svoj na žrtvenik i tu se sjetiš da ti brat ima nešto protiv tebe, ostavi dar tu pred žrtvenikom, hajde i najprije se izmiri s bratom, pa onda dođi i prinesi dar svoj!" (Matej 5,23.24) Prinesena žrtva bila je izraz vjere da će prinositelj u Kristu postati sudionik u Božjoj milosti i ljubavi. Međutim, izražavati vjeru u Božju ljubav koja prašta, a istodobno gajiti duh bezosjećajnosti, prava je lakrdija.

Kad netko tvrdi da služi Bogu, a nanosi nepravdu svojemu bratu ili ga vrijeđa, time mu lažno prikazuje Božji karakter. Stoga mora priznati zlo i mora ga proglasiti grijehom ako želi biti u skladu s Bogom. Možda nam je taj brat nanio veću nepravdu nego mi njemu, ali to ne umanjuje našu odgovornost. Ako se, dolazeći pred Boga, sje-
59 timo da netko ima nešto protiv nas, moramo ostaviti svoj molitveni dar, dar zahvalnosti ili dragovoljni dar pa poći bratu s kojim smo u sukobu, ponizno priznati svoj grijeh i zatražiti oprost.

Ako smo na bilo koji način prevarili ili povrijedili svojega brata, moramo to popraviti. Ako smo u neznanju lažno svjedočili, ako smo netočno prenijeli riječi svojega

brata, ako smo na bilo koji način umanjili njegov utjecaj, trebamo otići k onima s kojima smo razgovarali o njemu i povući sve svoje uvredljive i pogrešne izjave.

Koliko bi zla bilo spriječeno kad se nesporazumi među braćom ne bi iznosili drugima, kad bi ih oni rješavali među sobom iskreno i u duhu kršćanske ljubavi! Koliko bi gorčine, kojom su mnogi ukaljani, bilo uništeno! Kako bi prisno i nježno Kristovi sljedbenici mogli biti sjedinjeni u Njegovoj ljubavi!

"A ja vam kažem da je svaki koji s požudom pogleda ženu već — u svom srcu — s njom učinio preljub." (Matej 5,28)

Židovi su bili ponosni na svoju moralnost i gnušali su se nemoralnih običaja neznabožaca. Nazočnost rimskih činovnika, koje je carska vlast dovela u Palestinu, neprestano je vrijeđala osjećaje naroda, jer su s tim strancima kao poplava stigli neznabožački običaji, razvrat i razuzdanost. U Kafarnaumu su se rimski činovnici često pojavljivali sa svojim nakićenim ljubavnicama na proslavama i šetalištima. Buka orgijanja često je narušavala tišinu jezera dok su njihovi luksuzni brodići klizili mirnom površinom vode. Narod je očekivao da Isus strogo osudi te ljude, ali kako su se iznenadili kad su čuli riječi koje su razotkrile zlo u njihovu vlastitom srcu! *60*

Kad se razmišljanje o zlu voli i njeguje, makar i tajno, to pokazuje, kaže Isus, da u srcu još vlada grijeh. Duša je još obuzeta gorčinom i nalazi se u okovima bezakonja. Onaj tko uživa u poročnim prizorima i dopušta sebi zlu misao ili požudan pogled, vidjet će u otvorenom grijehu i njegovom teretu srama i teške boli pravu narav zla što ga je skrivao u odajama duše. Trenutak kušnje, u kojemu se nekome dogodilo da padne u težak grijeh, nije stvorio zlo koje se otkrilo, nego je samo ubrzao ili otkrio ono što je bilo skriveno i uspavano u srcu. Čovjek je "onakav

kako u sebi misli", jer iz srca "izvire život". (Izreke 23,7; 4,23)

"Ako te tvoja desna ruka navodi na grijeh, odsijeci je i baci od sebe..." (Matej 5,30)

Da bi spriječio širenje bolesti na tijelo i uništenje života, čovjek je spreman prežaliti i desnu ruku. Koliko bi morao biti spremniji odreći se onoga što ugrožava život duše!

61 Da bi mogle sudjelovati u slavnoj slobodi Božjih sinova, duše koje je Sotona ponizio i zarobio moraju biti iskupljene Radosnom viješću. Bog nas ne kani osloboditi patnje, koja je neizbježiva posljedica grijeha, nego nas kani spasiti i od samoga grijeha. Izopačena i izobličena duša mora se očistiti i preobraziti da bi mogla biti odjevena u dobrotu "Jahve, Boga našega", "jednaka slici njegova Sina". "Ono što oko nije vidjelo, što uho nije čulo, na što ljudsko srce nije pomislilo: to je Bog pripravio onima koji ga ljube" (Psalam 90,17; Rimljanima 8,29; 1. Korinćanima 2,9). Samo će vječnost moći otkriti slavnu sudbinu ljudi u kojima je obnovljena Božja slika.

Ako želimo dosegnuti taj uzvišeni ideal, mora biti žrtvovano sve što izaziva spoticanje duše. Grijeh se služi našom voljom da bi nas zadržao u svojoj vlasti. Podčinjavanje volje prikazano je vađenjem oka ili odsijecanjem ruke. Često nam se čini da pokoravanje volje Bogu znači pristajanje da kroz život prođemo unakaženi ili osakaćeni. Ali bolje ti je, kaže Krist, biti unakažen, ranjen i osakaćen ako tako možeš ući u život. Ono što smatraš propašću, zapravo te vodi najvećem blagoslovu.

Bog je izvor života. Možemo imati život samo ako smo u zajednici s Njim. Odvojeni od Boga možemo postojati samo kratko, ali to nije život: "... ona [udovica] koja se odaje nasladama mrtva je sve ako i živi" (1. Timoteju 5,6). Bog nam može podariti život jedino ako svoju volju pod-

činimo Njegovoj. Jedino ako, pokoravajući Mu se, primimo život od Njega, bit će nam moguće, kaže Isus, svladati skrivene grijehe na koje On upozorava. Možete ih pokopati u srcu i skriti od ljudskih očiju, ali kako ćete opstati u Božjoj nazočnosti? *62*

Ako se uzdate u sebe, odbijajući pokoriti svoju volju Bogu, izabrali ste smrt. Gdje god grijeh bio, Bog mu je oganj koji ga sažiže. Ako izaberete grijeh i odbijete se odvojiti od njega, Božja nazočnost, koja sažiže grijeh, sažeći će i vas.

Želite li se predati Bogu, to zahtijeva žrtvu. Ali to je žrtvovanje nižeg zbog višega, zemaljskog zbog duhovnoga, propadljivog zbog vječnoga. Bog nije odredio da naša volja bude uništena, jer samo ako se njome služimo možemo postići ono što On želi da postignemo. Da bismo je mogli ponovno primiti pročišćenu i oplemenjenu te tako prisno povezanu s božanskom voljom, naša se volja mora pokoriti Bogu da bi On mogao preko nas izlijevati slapove svoje ljubavi i sile. Koliko god samovoljnom i tvrdoglavom srcu to pokoravanje izgledalo gorko i bolno, ipak je to za nas bolje.

Sve dok nije osakaćen i bespomoćan pao na grudi Anđela zavjeta, Jakov nije upoznao pobjedu nesavladive vjere niti je stekao naziv Božjeg velikana. I baš onda, kad je "hramao zbog kuka" (Postanak 32,31), Ezavova naoružana družina ustuknula je pred njim, a faraon, ponosni nasljednik kraljevske loze, prignuo je glavu da od njega zatraži blagoslov. Tako je i sâm Poglavar našega spasenja postao savršen "patnjama" (Hebrejima 2,10), a djeca vjere "ozdraviše od bolesti" i "nagnaše u bijeg tuđe bojne redove" (Hebrejima 11,34). I "kljasti će se naplijeniti plijena" (Izaija 33,23), "najsustaliji među njima bit će u onaj *63* dan kao David, a dom Davidov bit će kao božanstvo, kao Anđeo Jahvin pred njima" (Zaharija 12,8).

"Je li dopušteno čovjeku otpustiti svoju ženu s kojeg mu drago razloga?" (Matej 19,3)

Kod Židova je bio običaj da muškarac otpusti svoju ženu zbog najbeznačajnije uvrede, a žena se onda imala pravo ponovno udati. Takav običaj izazivao je velike nesreće i grijeh. U propovijedi na Gori Isus je jasno kazao da se bračna veza ne može raskinuti, osim u slučaju nevjernosti bračnom zavjetu. "Svaki onaj", kaže Krist, "koji otpusti svoju ženu – osim zbog bludnosti – navodi je na preljub, i koji se oženi takvom otpuštenicom, čini preljub." (Matej 5,32)

Kad su Ga farizeji poslije pitali o zakonitosti rastave, Isus je podsjetio svoje slušatelje na ustanovu braka utemeljenu pri stvaranju: "Mojsije vam je zbog vašeg okorjelog srca dopustio da možete otpustiti svoje žene. Ali u početku nije bilo tako." (Matej 19,8) Podsjetio ih je na blažene dane u Edenu: "I vidje Bog sve što je učinio, i bijaše veoma dobro." (Postanak 1,31) Odatle potječu brak i subota, dvije ustanove stvorene na slavu Bogu i blagoslov čovječanstvu. Kad je Stvoritelj bračnim zavjetom sjedinio ruke svetoga para rekavši: "Stoga će čovjek ostaviti oca i majku da prione uza svoju ženu, i bit će njih dvoje
64 jedno tijelo" (Postanak 2,24), proglasio je zakon o braku za svu Adamovu djecu do kraja vremena. Ono što je sâm vječni Otac proglasio dobrim, bio je zakon koji je ljudima trebao donijeti najuzvišeniji blagoslov i omogućiti im najviši razvitak.

Kao što je izopačio i sve druge Božje dobre darove povjerene čovječanstvu, grijeh je izopačio i brak. Evanđelje ima zadaću vratiti njegovu prvobitnu neokaljanost i ljepotu. U Starom i u Novom zavjetu bračnom se vezom prikazuje nježno i sveto jedinstvo između Krista i Njegovog naroda, spašenih koje je On otkupio na Golgoti. "Ne boj se" – kaže Krist – "nećeš se postidjeti; ne srami se,

nećeš se crvenjeti. Zaboravit ćeš sramotu svoje mladosti i više se nećeš spominjati rugla udovištva svoga. Jer suprug ti je tvoj Stvoritelj, ime mu je Jahve nad Vojskama; tvoj je Otkupitelj Svetac Izraelov, Bog zemlje svekolike on se zove." "Vratite se, sinovi odmetnici – riječ je Jahvina – jer ja sam vaš Gospodar." (Izaija 54,4.5; Jeremija 3,14) U Pjesmi nad pjesmama čujemo nevjestin glas: "Dragi moj pripada meni, a ja njemu." A on, koji je za nju "... bijel i rumen, ističe se među tisućama", govori svojoj izabranici: "Sva si lijepa, prijateljice moja, i nema mane na tebi." (Pjesma 2,16; 5,10; 4,7)

Pišući kršćanima u Efezu, apostol Pavao je izjavio da je Bog postavio muža da bude glava žene, da joj bude zaštitnik, veza doma koja sjedinjuje sve članove obitelji, kao što je i Krist glava Crkve i Spasitelj simboličnog tijela: "Štoviše, kao što je Crkva pokorna Kristu, tako neka budu i žene u svemu svojim muževima. Muževi, ljubite svoje žene kao što je i Krist ljubio Crkvu i sam sebe predao za nju, da je posveti čisteći je u kupelji vode uz 65
pratnju riječi, da sam sebi privede Crkvu krasnu, bez ljage, bez bore, bez ičega tomu slična, da bude sveta i bez mane. Tako su i muževi dužni ljubiti svoje žene kao svoja tjelesa. Tko svoju ženu ljubi, ljubi samoga sebe." (Efežanima 5,24-28)

Kristova milost, i samo ona, može učiniti da ta ustanova bude ono što je Bog odredio – sredstvo blagoslova i uzdizanja ljudskog roda. Tako će zemaljske obitelji svojim jedinstvom, mirom i ljubavlju predočavati nebesku obitelj.

Kao što je bilo u Kristovim danima, stanje u današnjem društvu žalosno predočava odstupanje od nebeskog ideala te svete veze. Ali čak i onima koji su okusili samo gorčinu i razočaranje tamo gdje su očekivali prijateljstvo i radost, Kristovo Evanđelje nudi utjehu. Strpljivost i blagost, koje Njegov Duh može usaditi, zasladit će gorku sudbinu. Srce u kojemu stanuje Krist bit će tako ispunjeno i zadovoljeno Njegovom ljubavlju da neće željeti pobuđi-

vati simpatiju prema sebi i privlačiti pozornost na sebe. Kad se duša pokori Bogu, Kristova mudrost učinit će ono što nije uspjela ljudska mudrost. Srca koja su nekad bila ravnodušna ili otuđena, mogu se, otkrivanjem Njegove milosti, povezati zlatnim vezama ljubavi, čvršćim i trajnijim od svake zemaljske veze, koje će odoljeti svim kušnjama.

66 **"A ja vam kažem: Ne kunite se nikako..."** (Matej 5,34)

Ne smijemo se kleti "ni nebom, jer je prijestolje Božje; ni zemljom, jer je podnožje njegovim nogama; ni Jeruzalemom, jer je grad velikog kralja. Ne kuni se ni svojom glavom, jer nisi kadar jednu vlas učiniti bijelom ili crnom!" (Matej 5,34-36)

Sve potječe od Boga. Nemamo ništa što nismo primili i, više od toga, nemamo ništa što nije kupljeno za nas Kristovom krvlju. Sve što imamo dolazi nam s pečatom križa, kupljeno krvlju dragocjenijom od svega jer je to Božji život. Ništa od onoga što imamo ne smijemo ponuditi kao svoje u zalog da ćemo ispuniti svoju riječ.

Židovi su shvatili da treća zapovijed zabranjuje uzimanje Božjeg imena u neposvećene svrhe, ali smatrali su da se ostalim zakletvama mogu slobodno služiti. Zaklinjanje je bilo uobičajeno. Iako im je Mojsije zabranio lažno se kleti, pronašli su mnoge načine da se oslobode obveze prihvaćene zakletvom. Nisu se bojali upustiti u svetogrđe, niti su se ustručavali od krivokletstva sve dok je bilo prikriveno vještim zaobilaženjem Zakona.

Isus je osudio njihov običaj zaklinjanja rekavši da je to prijestup Božje zapovijedi. Ipak, naš Spasitelj nije zabranio uporabu prisege na sudu, kojom se Bog svečano
67 priziva za svjedoka da je rečeno istina i samo istina. Na suđenju pred Velikim vijećem Isus nije odbio posvjedočiti pod prisegom. "A veliki mu svećenik reče: 'Zaklinjem te živim Bogom da nam rekneš jesi li ti Mesija, Sin Bo-

žji?' 'Ti kaza – odgovori mu Isus.'" (Matej 26,63.64) Da je u govoru na Gori zabranio i sudsku prisegu, Krist bi na svojemu suđenju prekorio velikog svećenika te tako, za dobro svojih sljedbenika, potkrijepio svoje učenje.

Mnogi se ne boje prevariti svoje bližnje, ali su naučeni i od Božjega Duha osvjedočeni da je strašno lagati svojemu Stvoritelju. Kad su pod prisegom, osjećaju da ne svjedoče samo pred ljudima, već i pred Bogom, a svjedoče li lažno, to čine pred Onim koji čita srce i zna pravu istinu. Svijest o strašnim kaznama koje takav grijeh povlači, sprečava ih da ga ne učine.

Ako itko može pravo posvjedočiti pod prisegom, onda je to kršćanin. On neprestano živi u Božjoj nazočnosti znajući da je svaka misao vidljiva očima Onoga s kime je povezan. Kad je pozvan učiniti to zakonito, ispravno je pozvati Boga za svjedoka da je ono što govori istina i samo istina.

Isus je nastavio izlagati načelo koje zakletvu čini nepotrebnom. On uči da prava istina mora biti pravilo govora. "Vaš govor neka bude: da, da – ne, ne! Što je više od toga, od Zloga dolazi." (Matej 5,37)

Te riječi osuđuju sve one besmislene izreke i uzrečice *68*
koje su na granici prostaštva, zavodničke komplimente, izbjegavanje istine, laskave fraze, pretjerivanja, trgovačke obmane, sve što je tako uobičajeno u društvu i poslovnom svijetu. Tko se nastoji prikazati drukčijim nego što jest, ili čije riječi ne izražavaju stvarne osjećaje njegova srca, ne može se nazvati istinoljubivim.

Kad bi se te Kristove riječi poštovale, prestalo bi izražavanje zlonamjernih sumnji i neljubaznih kritika: jer, tko može biti siguran da, tumačeći postupke i pobude drugih, govori istinu? Koliko puta ponos, strast ili osobno raspoloženje utječu na ocjenu koju dajemo! Jedan pogled, jedna riječ, čak i naglašavanje riječi mogu navesti na pogrešan zaključak. Čak i činjenice mogu biti izrečene tako da navode na pogrešan dojam. A "što je više" od istine, "od Zloga dolazi" (Matej 5,37).

Sve što kršćani čine mora biti jasno kao sunčana svjetlost. Istina je od Boga; a laž, u svakom od svojih bezbrojnih oblika, potječe od Sotone. Tko na bilo koji način
69 skreće s pravog puta istine, prepušta se sili Zloga. Ipak, nije jednostavno ni lako reći pravu istinu. Ne možemo govoriti istinu ako je ne znamo. Unaprijed stvoreno mišljenje, predrasude, nedovoljno znanje i pogrešne procjene često sprečavaju pravilno razumijevanje problemâ koje moramo rješavati. Nećemo moći govoriti istinu ako našim razumom stalno ne upravlja Onaj koji je sâm Istina.

Krist nam preko apostola Pavla nalaže: "Neka vam riječ bude ljubazna, solju začinjena, da znadnete odgovoriti svakome kako treba!" "Nikakva ružna riječ neka ne izlazi iz vaših usta, nego samo korisna za izgradnju gdje je potrebno, da iskaže dobročinstvo slušateljima." (Kološanima 4,6; Efežanima 4,29) U svjetlosti ovih tekstova vidi se da Kristove riječi na Gori osuđuju podrugljive, isprazne i nemoralne razgovore, a zahtijevaju da naše riječi budu istinite i čiste.

Oni koji su učili od Krista neće biti "sudionici u besplodnim djelima tame" (Efežanima 5,11). U govoru i u životu bit će jednostavni, neposredni i iskreni, jer se pripremaju za zajednicu sa svetima u čijim se ustima "ne nađe laž" (Otkrivenje 14,5).

"A ja vam kažem: Ne opirite se zlotvoru! Naprotiv, udari li te tko po desnom obrazu, okreni mu i drugi!" (Matej 5,39)

Susreti s rimskim vojnicima bili su Židovima stalni povodi za ogorčenost. Vojni odredi bili su raspoređeni po raznim mjestima u Judeji i Galileji, a njihova nazočnost podsjećala je narod na vlastito nacionalno poniženje. S gorčinom u duši slušali su prodorne zvuke trube i promatrali čete kako se okupljaju oko rimske zastave i klanjaju se odajući počast simbolu rimske moći. Sukobi iz-

među naroda i vojnikâ bili su česti i to je rasplamsavalo mržnju ljudi. Kad bi neki rimski činovnik žurio sa svojom vojničkom pratnjom iz mjesta u mjesto, često bi hvatao *70* židovske seljake koji su radili u polju i prisiljavao ih da nose terete uzbrdo ili obavljaju neki drugi teški posao. To je bilo u skladu s rimskim zakonom i običajima. Suprotstavljanje takvim zahtjevima izazvalo bi samo poniženja i okrutnosti. U srcu naroda jačala je težnja da se zbaci rimski jaram. Duh pobune bio je osobito snažan među smjelim Galilejcima, s kojima se grubo postupalo. Kafarnaum, pogranični grad, bio je sjedište rimske vojne postrojbe, pa je pogled na odrede vojnika tijekom Isusova propovijedanja budio u srcima Njegovih slušatelja gorke misli o Izraelovu poniženju. Narod je željno gledao u Krista nadajući se da će On skršiti ponos Rima.

Isus je s tugom promatrao namrštena lica pred sobom. Zapažao je duh osvete, koji je već utisnuo na njih svoj zli pečat. Znao je s kolikim ogorčenjem narod čezne silom satrti svoje tlačitelje. Ispunjen tugom, On ih je pozvao: "A ja vam kažem: ne opirite se zlotvoru! Naprotiv, udari li te tko po desnom obrazu, okreni mu i drugi!" (Matej 5,39)

Te riječi bile su samo ponavljanje onoga što je učio i Stari zavjet. Pravilo "lom za lom, oko za oko, zub za zub" (Levitski zakonik 24,20) bilo je, istina, navedeno u zakonima objavljenima preko Mojsija, ali to je bio građanski propis. Nitko nije imao pravo sâm se osvećivati, jer je Bog rekao: "Nemoj govoriti: 'Osvetit ću se za zlo!' ... Ne reci: 'Kako je on meni učinio, tako ću i ja njemu...' ... Ne veseli se kad padne neprijatelj tvoj i ne kliči srcem kada on posrće. ... Ako je gladan neprijatelj tvoj, na- *71* hrani ga kruhom, i ako je žedan, napoj ga vodom." (Izreke 20,22; 24,29.17; 25,21)

Cijeli Isusov život na Zemlji bio je prikaz toga načela. Naš Spasitelj je napustio svoj nebeski dom upravo zato da bi svojim neprijateljima donio kruh života. Na sve kle-

vete i progonstva koja su Ga pratila u stopu, odgovarao je samo ljubavlju koja prašta. Preko proroka Izaije Krist kaže: "Leđa podmetnuh onima što me udarahu, a obraze onima što mi bradu čupahu, i lica svojeg ne zaklonih od uvreda ni od pljuvanja. ... Zlostavljahu ga, a on puštaše, i nije otvorio usta svojih. Ko janje na klanje odvedoše ga; ko ovca, nijema pred onima što je strižu, nije otvorio usta svojih." (Izaija 50,6; 53,7) Od križa na Golgoti kroz stoljeća odjekuje Njegova molitva za svoje krvnike i vijest nade razbojniku na samrti.

Otac je uvijek bio uz Krista. Snalazilo Ga je samo ono što je Beskrajna Ljubav dopuštala za blagoslov svijetu. U tome je bio izvor Njegove, ali u tome je izvor i naše utjehe. Tko je ispunjen Kristovim Duhom, prebiva u Kristu. Udarac namijenjen njemu pada na Spasitelja koji ga sa svih strana štiti svojom nazočnošću. Sve što dolazi na njega, dolazi na Krista. On se ne treba braniti od zla, jer je Krist njegova obrana. Ništa ga ne može dotaknuti ako Gospodin ne dopusti, a "Bog čini da sve pridonosi dobru onih koji ga ljube; onih koji su odlukom Božjom pozvani..." (Rimljanima 8,28)

72 "Tko bi te htio tužiti da se domogne tvoje košulje, podaj mu i ogrtač! Ako te tko prisili da ideš s njime jednu milju, hajde dvije!" (Matej 5,40.41)

Isus je naložio svojim učenicima da, umjesto protivljenja zahtjevima vlasti, učine čak i više nego što se od njih traži i, koliko god je moguće, ispune svaku obvezu, čak i kad ona nadmašuje zahtjeve zakona zemlje. Zakon, dan preko Mojsija, nalagao je vrlo brižan odnos prema siromašnima. Kad bi siromah dao svoju haljinu u zalog ili kao pokriće za dug, zajmodavcu nije bilo dopušteno ući u njegovu kuću da bi je uzeo. Morao je pričekati na ulici dok mu dužnik ne donese zalog. Bez obzira na okolnosti, o zalasku sunca zalog je morao biti vraćen vlasniku (Ponovljeni zakon 24,10-13). U Kristovo doba poklanjalo se malo pozornosti tim milosrdnim uredbama, ali

On je učio svoje učenike da se pokore odluci suda čak i kad ona traži više od onoga što propisuje Mojsijev zakon. Ako se zahtijeva i dio njihove odjeće, moraju se pokoriti. I više od toga: moraju dati zajmodavcu ono što mu pripada, a ako je potrebno, čak i više nego što mu je sud odobrio da uzme. "Tko bi te htio tužiti", kaže Krist, "da se domogne tvoje košulje, podaj mu i ogrtač! Ako te tko prisili da ideš s njim jednu milju, hajde dvije!"

Isus je dodao: "Tko te moli, podaj mu; a tko hoće da mu pozajmiš, ne odbij ga!" (Matej 5,42) Preko Mojsija je dana ista pouka: "Nađe li se kod tebe kakav siromah, netko od tvoje braće, u kojem god gradu u zemlji što ti je Jahve, Bog tvoj, dadne, ne budi tvrda srca niti zatvaraj ruke svoje prema svome siromašnome bratu, nego mu širom rastvori svoju ruku i spremno mu daj što mu nedostaje." (Ponovljeni zakon 15,7.8) Ti redci objašnjavaju značenje Spasiteljevih riječi. Krist nas ne uči da dajemo milostinju ne praveći razliku među onima što traže, nego kaže: "... nego mu širom rastvori svoju ruku i spremno mu daj što mu nedostaje", a bolje je da to bude dar nego zajam: "pozajmljujte, a da ništa ne očekujete natrag" (Luka 6,35).

73

Tko sa svojim darom daje sebe, hrani trojicu:
Sebe, svojeg gladnog susjeda i mene.

"Ljubite neprijatelje svoje." (Matej 5,44)

Spasiteljeva pouka: "Ne opirite se zlotvoru" (Matej 5,39) bila je osvetoljubivim Židovima tvrd govor pa su gunđali protiv nje. A Isus još odlučnije kaže: "Čuli ste da je rečeno: 'Ljubi svoga bližnjega i mrzi svoga neprijatelja!' A ja vam kažem: Ljubite svoje neprijatelje i molite za one koji vas progone, kako biste postali sinovi svoga Oca nebeskog, koji čini da njegovo sunce izlazi nad zlima i dobrima, i da kiša pada pravednima i nepravednima." (Matej 5,43-45)

To je bio pravi duh Zakona koji su rabini pogrešno tumačili kao hladnu i krutu zbirku pretjeranih zahtjeva. Smatrali su se boljima od ostalih ljudi i vjerovali su da kao rođeni Izraelci imaju pravo na osobitu Božju naklonost. Ali Isus im je ukazao na duh praštanja iz ljubavi
74 kao dokaz da su njihove pobude uzvišenije od pobuda carinika i grešnika koje su prezirali.

Upozorio je svoje slušatelje na Vladara svemira pod novim imenom – "naš Otac". Nastojao je da shvate kako Božje srce nježno čezne za njima. Učio ih je da Bog skrbi o svakoj izgubljenoj duši i da, "kako se otac smiluje dječici, tako se Jahve smiluje onima što ga se boje" (Psalam 103,13). Nijedna religija, osim biblijske, nije svijetu nikad pružila takvu predodžbu o Bogu. Mnogoboštvo uči da je vrhovno biće prije izvor straha nego ljubavi – zloćudno božanstvo koje treba umilostiviti žrtvama, a ne otac koji na djecu izlijeva darove svoje ljubavi. Čak je i izraelski narod postao toliko slijep za dragocjena učenja prorokâ o Bogu, da je ta objava Njegove očinske ljubavi i njima bila nešto sasvim novo, kao novi dar svijetu.

Židovi su smatrali da Bog ljubi one koji Mu služe – po njihovom mišljenju one koji ispunjavaju zahtjeve rabinâ – a da na sav ostali svijet izlijeva gnjev i prokletstvo. Ali Isus je rekao da nije tako: cijeli svijet, i zle i dobre, obasjava sunčana svjetlost Njegove ljubavi. Toj istini trebala ih je naučiti i sama priroda, jer Bog "čini da njegovo sunce izlazi nad zlima i dobrima, i da kiša pada pravednima i nepravednima" (Matej 5,45).

Zemlja iz godine u godinu rađa obiljem i nastavlja svoj put oko Sunca, ali to ne čini silom koja je u njoj samoj. Božja ruka upravlja planetima i održava ih na nji-
75 hovim točno utvrđenim stazama u svemiru. Božjom silom pravilno se smjenjuju ljeto i zima, sjetva i žetva, dan i noć. Božjom riječju buja bilje, pojavljuje se lišće i cvjeta cvijeće. Svaki dobar dar koji imamo, svaka sunčana zra-

ka, svaki pljusak kiše, svaki zalogaj hrane, svaki trenutak života, sve je to dar ljubavi.

Dok smo još bili bez ljubavi i imali neuglađen karakter, "... odurni i mrzitelji jedni drugih", naš nebeski Otac nam se smilovao. "Ali kad se očitova dobrota Boga, našega Spasitelja, i njegova ljubav prema ljudima, tada nas – ne zbog pravednih djela koja smo mi učinili, već po milosrđu – spasi kupelju ponovnog rađanja, obnove koju čini Duh Sveti..." (Titu 3,4.5) Ako primimo Božju ljubav, i mi ćemo postati ljubazni i nježni ne samo prema onima koji nam se sviđaju, nego i prema najlošijima, zalutalima i grešnima.

Božja djeca su oni koji imaju udjela u Njegovoj naravi. Ni zemaljski položaj, ni rođenje, ni narodnost, ni vjerske prednosti ne dokazuju da smo pripadnici Božje obitelji. To čini ljubav, ljubav koja obuhvaća cijelo čovječanstvo. Čak će i grešnici, čija srca nisu potpuno zatvorena za djelovanje Božjega Duha, uzvratiti ljubaznost. Iako će možda na mržnju uzvratiti mržnjom, na ljubav će odgovoriti ljubavlju. Ali samo Božji Duh i na mržnju uzvraća ljubavlju. Biti ljubazan prema nezahvalnima i zlima, činiti dobro ne očekujući zauzvrat ništa, to su znakovi pripadnosti vladarskoj obitelji Neba, siguran znak kojim djeca Najvišega otkrivaju svoj visoki položaj.

"Dakle: budite savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski!" (Matej 5,48) *76*

Riječ "dakle" upućuje na zaključak utemeljen na onome što je prije rečeno. Isus je svojim slušateljima opisivao neiscrpnu Božju milost i ljubav i zato im, dakle, nalaže da budu savršeni. Budući da je vaš nebeski Otac "dobar prema nezahvalnima i zlima" (Luka 6,35), budući da se sagnuo da bi vas uzdignuo, dakle – kaže Isus – možete Mu postati slični po karakteru i stajati bez mane i pred ljudima i pred anđelima.

Uvjeti za vječni život po milosti potpuno su isti kao u Edenu – savršena pravednost, sklad s Bogom, savršena usklađenost s načelima Njegovog Zakona. Isti ideal karaktera prikazan je u Starom i u Novom zavjetu. Taj ideal nije takav da ga ne bismo mogli postići. U svakoj zapovijedi ili nalogu koji Bog daje, postoji i obećanje, najpouzdanije obećanje koje se krije u samoj zapovijedi. Bog se pobrinuo da Mu možemo postati slični. To će i postići sa svima koji svojom izopačenom voljom ne ometu djelovanje Njegove milosti.

Bog nas je ljubio neizrecivom ljubavlju, a naša se ljubav prema Njemu budi kad donekle shvatimo dužinu, širinu, visinu i dubinu te ljubavi koja nadmašuje svaki um. Otkrivajući privlačnu Kristovu ljepotu, upoznajući Njegovu ljubav pokazanu prema nama dok smo još bili grešnici,
77 tvrdo srce se smekšava i postaje krotko, a grešnik se preobražava i postaje dijete Neba. Bog ne upotrebljava nasilne mjere; sredstvo kojim se služi da bi odagnao grijeh iz srca jest ljubav. Njome pretvara oholost u poniznost, a neprijateljstvo i nevjerovanje u ljubav i vjeru.

Židovi su silno nastojali dostići savršenstvo vlastitim naporima, ali nisu uspjeli. Krist im je već objasnio da ih njihova pravednost nikad neće odvesti u nebesko kraljevstvo. Sad im otkriva narav pravednosti koju moraju imati svi koji će ući u Nebo. U cijelom govoru na Gori opisivao je njezine rodove, a sad im u jednoj rečenici otkriva njezin izvor i njezinu narav: budite savršeni kao što je Bog savršen. Zakon je samo preslika Božjega karaktera. U svojem nebeskom Ocu gledajte savršen prikaz načelâ koja su temelj Njegove vladavine.

Bog je ljubav. Kao što sunce šalje zrake svjetlosti, tako se ljubav, svjetlost i radost šire od Njega na sva Njegova stvorenja. U Njegovoj je naravi davanje. Sâm Njegov život je izlijevanje nesebične ljubavi.

Njegova je slava u dobru Njegove djece;
Njegova radost u njihovom očinstvu.

Bog nam kaže da budemo savršeni kao što je On sâm, na isti način. U svojem malom krugu moramo biti središta svjetlosti i blagoslova, kao što je to Bog u svemiru. Nemamo ništa u sebi, ali svjetlost Njegove ljubavi pada na nas, a mi trebamo odražavati njezin sjaj. Zahvaljujući dobroti koju nam Bog posuđuje, možemo biti savršeni u svojem krugu kao što je On savršen u svojem.

Isus je rekao: "Dakle: budite savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski!" Ako ste Božja djeca, onda imate udjela u Njegovoj naravi i morate Mu biti slični. Svako dijete
živi životom dobivenim od oca. Ako ste Božja djeca, rođena *78*
Njegovim Duhom, živite životom koji ste dobili od Boga. U Kristu "stanuje sva punina božanstva" (Kološanima 2,9), a Isusov život se "očituje na našem smrtnom tijelu" (2. Korinćanima 4,11). Taj život u vama izgradit će isti karakter i činit će ista djela kakva je činio i preko Krista. Tako ćete biti u skladu sa svakim propisom Božjeg zakona, jer "savršen je Zakon Jahvin – dušu krijepi" (Psalam 19,8). Uz pomoć ljubavi ispunit će se "u nama, koji ne živimo po tijelu, nego po Duhu... pravedni zahtjev Zakona" (Rimljanima 8,4).

Služba iz istinskih pobuda

79 **"Pazite da ne vršite svoje pravednosti pred ljudima da vas oni vide!"** (Matej 6,1)

Kristove riječi na Gori bile su izraz onoga što je On bez riječi učio svojim životom, ali što su ljudi propustili uočiti. Nisu mogli shvatiti zašto se On, iako ima tako veliku moć, ne služi njome da bi sebi pribavio ono što su oni smatrali najvišim dobrom. Njihov duh, njihove pobude i metode bili su suprotni Njegovima. Dok su se prikazivali kao revnitelji za čast Zakona, vlastita slava bila je pravi cilj kojemu su težili. Zato im je Krist i nastojao predočiti da je samoljubiv čovjek prijestupnik Zakona.

Međutim, pravila kojih su se farizeji držali osobitost su ljudskoga roda u svim stoljećima. Duh farizejstva jest osobina ljudske naravi. Budući da je Spasitelj pokazao suprotan duh od duha rabinâ, te razliku između svojih i njihovih metoda, Njegovo učenje se može primijeniti na ljude svih razdoblja.

U Kristove dane farizeji su neprestano nastojali zadobiti naklonost Neba kako bi osigurali zemaljsku čast i blagostanje, koje su smatrali nagradom za vrlinu. Istodobno su se pred narodom razmetali djelima milosrđa da bi privukli pozornost i stekli ugled zbog svoje svetosti.

80 Isus ih je ukorio zbog razmetanja rekavši da Bog ne priznaje takvu službu i da su im laskanja i divljenje naroda, za kojima su toliko čeznuli, jedina nagrada koju će ikad primiti.

"Kad ti daješ milostinju", rekao je, "neka ti ne zna ljevica što ti čini desnica, kako bi tvoja milostinja bila tajna. Otac tvoj, koji vidi u tajnosti, uzvratit će ti." (Matej 6,3.4)

Tim riječima Isus nije rekao da djela dobročinstva uvijek moraju ostati tajna. Pišući pod utjecajem Svetoga Duha, apostol Pavao nije zatajio plemenitu požrtvovnost makedonskih kršćana, već je govorio o milosti kojom ih je Krist preporodio, pa su se tako i drugi ispunili tim duhom. Tako piše i crkvi u Korintu: "I vaša je revnost potaknula ostale mnoge." (2. Korinćanima 9,3)

Kristove riječi jasno otkrivaju Njegovu misao da djela milosrđa ne smijemo činiti da bi nas ljudi hvalili i poštivali. Prava pobožnost nikad ne navodi na razmetanje. Oni koji čeznu za riječima pohvale i laskanja, i hrane se njima kao poslasticom, kršćani su samo po imenu.

Svojim dobrim djelima Kristovi sljedbenici ne slave sebe, već Onoga čijom su milošću i silom to učinili. Svako dobro djelo učinjeno je pod utjecajem Svetoga Duha koji je darovn da proslavi Darovatelja, a ne primatelja. Kad Kristova svjetlost obasjava dušu, s usana se izlijevaju riječi kojima se iskazuje slava i zahvalnost Bogu. Vaše molitve, vaše ispunjavanje dužnosti, vaša dobročinstva, vaše samoodricanje uopće neće biti tema vaših misli ili razgovora. Isus će biti veličan; "ja" će nestati, a Krist će postati sve u svemu. *81*

Trebamo davati iskrena srca – ne zato da bismo se razmetali svojim dobrim djelima, već iz milosti i ljubavi prema potrebitima. Iskrena nakana, istinska dobrota srca, to je pobuda koju Nebo cijeni. Duša koja je iskrena u svojoj ljubavi i predaje se Bogu svim srcem, mnogo je dragocjenija u Božjim očima od zlatne šipke iz Ofira.

Ne smijemo misliti o nagradi, već o službi, ali dobrota pokazana u takvom duhu neće ostati bez nagrade. "Otac tvoj, koji vidi u tajnosti, uzvratit će ti." Iako je sâm Bog zapravo ta velika nagrada u kojoj su sjedinjene sve osta-

le nagrade, duša će Ga primiti i radovati Mu se samo onda kad Mu postane slična po karakteru. Samo se slični mogu međusobno cijeniti. Ako Mu se predamo da bismo služili čovječanstvu, Bog nam se daje.

Tko dopusti da kroz njegovo srce i život teče rijeka Božjih blagoslova na druge, i sâm će biti bogato nagrađen. Obronci i ravnice kojima protječu planinski potoci na putu prema moru time ništa ne gube. Ono što daju, stostruko im se vraća. Potok koji teče žuboreći, ostavlja za sobom dar bujnog zelenila i plodnosti. Na njegovim obalama trava je zelenija, drveće je bujnije, a cvijeće bogatije. Kad zemlja leži gola i spaljena od ljetne žege, vrpca
82 zelenila obilježava riječni tok, a ravnica, koja je otvorila svoje grudi da ponese blago planina prema moru, odjevena je svježinom i ljepotom koja svjedoči o nagradi koju Bog milostivo daruje svima koji dragovoljno postaju provodnici kojima se ona izlijeva u svijet.

Takav blagoslov primaju oni koji su milostivi prema siromašnima. Prorok Izaija kaže: "... podijeliti kruh svoj s gladnima, uvesti pod krov svoj beskućnike, odjenuti onog koga vidiš gola, i ne kriti se od onog tko je tvoje krvi. Tad će sinut poput zore tvoja svjetlost, i zdravlje će tvoje brzo procvasti... Jahve će te vodit bez prestanka, sitit će te u sušnim krajevima... i bit ćeš kao vrt zaljeven, kao studenac kojem voda nikad ne presuši." (Izaija 58,7-11)

Djelo milosrđa izvor je dvostrukih blagoslova. Onaj tko daje nevoljnima, služi im na blagoslov, ali je i sâm blagoslovljeniji. Kristova milost u duši razvija karakterne osobine suprotne sebičnosti; osobine koje će očistiti, oplemeniti i obogatiti život. Dobra djela, učinjena u tajnosti, čvrsto će povezati srca i još ih bliže dovesti srcu Onoga od koga potječe svaka plemenita pobuda. Male pažnje, mala djela ljubavi i požrtvovnosti kojima život zrači neprimjetno, kao što se miris neprimjetno širi iz cvijeća, čine velik dio životnih blagoslova i sreće. Na kraju će biti utvrđeno da se samoodricanje za dobro i sreću drugih,

iako se na ovome svijetu malo cijeni i ne preporučuje, na Nebu priznaje kao znak našega jedinstva s Kristom, *83* Kraljem slave, koji je bio bogat, a zbog nas je osiromašio.

Djela milosrđa mogu biti učinjena u tajnosti, ali se ne može skriti njihov utjecaj na karakter onoga tko ih je učinio. Kad budemo cijelim srcem radili kao Kristovi sljedbenici, srce će biti tijesno povezano s Bogom; kad Božji Duh bude djelovao na naš duh, u duši će, kao odgovor na božanski dodir, nastati sveti sklad.

Tko zarađene talente daje onima što su se mudro koristili povjerenim darovima, radosno prima službu svojega vjernog naroda u Ljubljenome, čijom su je milošću i silom oni obavili. Oni koji su nastojali razviti i usavršiti kršćanski karakter, poboljšavajući svoje sposobnosti dobrim djelima, požnjet će u budućem svijetu ono što su sijali. Djelo započeto na Zemlji bit će završeno u uzvišenijem i svetijem životu koji će trajati cijelu vječnost.

"Kad molite, ne budite kao licemjeri..." (Matej 6,5)

Farizeji su imali određene sate za molitvu. Kad bi se, kako se to često događalo, u dogovoreno vrijeme našli izvan kuće, zaustavljali bi se bilo gdje – na ulici ili na tržnici usred užurbanog mnoštva – i glasno ponavljali svoje uobičajene molitve. Takvo moljenje, obavljano jedino zbog samohvale, izazvalo je Isusov strogi ukor. Ipak, On nije *84* podcjenjivao javne molitve, jer se i sâm, zajedno sa svojim učenicima, molio u nazočnosti mnoštva. Ali Isus uči da osobnu molitvu ne treba iznositi javno. Naše molbe na bogoslužju u sobi trebaju stići samo do uha Boga koji ih sluša. Nijedno radoznalo uho ne treba čuti sadržaj takvih molitava.

"A ti kad moliš, uđi u svoju sobu!" Imajte određeno mjesto za tajnu molitvu. Isus je birao osobita mjesta za razgovor s Bogom, a tako i mi trebamo činiti. Trebali bi-

smo se često povlačiti na neko mjesto, koliko god bilo skromno, gdje možemo biti sami s Bogom.

"A ti kad moliš, uđi u svoju sobu, zatvori vrata te se pomoli Ocu svom u tajnosti, pa će ti platiti Otac tvoj, koji vidi u tajnosti!" (Matej 6,6) S djetinjim povjerenjem možemo doći pred Boga u Isusovo ime. Nijedan čovjek nije nam potreban kao posrednik. Preko Isusa možemo otvoriti svoje srce Bogu kao Onome tko nas poznaje i voli.

Na osamljenom mjestu molitve, gdje nas može vidjeti samo Božje oko i čuti samo Njegovo uho, možemo izlijevati sve svoje najskrivenije želje i čežnje Ocu punom neizmjerne milosti. Dok duša u miru i spokoju čeka, glas koji nikad nije propustio odgovoriti na vapaj nevoljnika, progovorit će i našim srcima.

"Jer Gospodin je pun samilosti i milosrđa." (Jakov 5,11) On čeka s neumornom ljubavlju da čuje priznanje zalutalih i da prihvati njihovo pokajanje. Bog traži neki znak zahvalnosti od nas, kao što majka očekuje osmijeh priznanja voljenog djeteta. On bi htio da shvatimo koliko iskreno i nježno Njegovo srce čezne za nama. Poziva nas
85 da povjerimo svoje nevolje Njegovoj sućuti, tuge Njegovoj ljubavi, rane Njegovom liječenju, svoju slabost Njegovoj snazi, prazninu Njegovoj punini. Nitko tko je došao k Njemu nije se razočarao. "U njega gledajte i razveselite se, da se ne postide lica vaša." (Psalam 34,6)

Oni koji se u osami obraćaju Bogu iznoseći Mu svoje potrebe i tražeći pomoć, neće se moliti uzalud: "... pa će ti platiti Otac tvoj koji vidi u tajnosti". Ako Krist bude svakodnevno s nama, osjetit ćemo da nas okružuje sila nevidljivog svijeta. Gledanjem u Isusa preobrazit ćemo se u Njegovo obličje. Promatranjem se mijenjamo. Karakter postaje nježan, uglađen i oplemenjen za nebesko kraljevstvo. Sigurna posljedica naših razgovora i zajednice s Gospodinom bit će napredovanje u pobožnosti, čistoći i revnosti. Postajat ćemo sve razboritiji u svojim molitvama.

Primat ćemo božanski odgoj, i to će se pokazati u životu punom marljivosti i revnosti.

Duša koja se obraća Bogu tražeći pomoć, potporu i snagu svakodnevnom usrdnom molitvom, imat će plemenite težnje, jasno shvaćanje istine i dužnosti, uzvišene pobude za rad. Neprestano će biti gladna i žedna pravednosti. Održavajući vezu s Bogom, moći ćemo na bližnje prenositi svjetlost, mir i vedrinu što vladaju u našemu srcu. Snaga koju smo stekli moleći se Bogu, sjedinjena s ustrajnim naporima da postanemo promišljeniji i brižljiviji, priprema nas za svakodnevne dužnosti i održava spokoj duha u svim okolnostima.

Ako Mu se približimo, Bog će u naša usta staviti riječi *86*
kojima ćemo svjedočiti o Njemu i slaviti Njegovo ime. Učit će nas melodijama anđeoskih pjesama i zahvalnosti nebeskom Ocu. Svaki postupak u našemu životu otkrivat će svjetlost i ljubav Spasitelja koji boravi u nama. Izvanjske nevolje ne mogu ugroziti život koji se živi vjerom u Božjega Sina.

“Kad se molite, ne izgovarajte isprazne riječi kao pogani, koji umišljaju da će biti uslišani zbog svoga nabrajanja.” (Matej 6,7)

Neznabošci su smatrali da se molitvom može zaslužiti oprost grijeha. Što je molitva duža, smatrali su da je zasluga veća. Kad bi mogli postati sveti vlastitim naporima, imali bi u sebi nešto u čemu bi mogli uživati – opravdanje za hvalisavost. Takvo poimanje molitve razrada je učenja o samoispaštanju, koje je ugrađeno u temelje svih sustava lažnih religija. Farizeji su prihvatili to neznabožačko poimanje, a ono nije nestalo ni u naše doba, čak ni među onima koji se smatraju istinskim kršćanima. Ponavljanje ustaljenih, uobičajenih fraza, dok srce ne osjeća potrebu za Bogom, isto je što i umnožavanje ispraznih riječi neznabožaca.

Molitva nije ispaštanje za grijeh. Sama po sebi nije ni vrijednost ni zasluga. Sve ukrasne riječi kojima raspolažemo nisu ravne jednoj svetoj želji. Najrječitije molitve samo su isprazne riječi ako ne izražavaju prave osjećaje srca. Kad molitva dolazi iz iskrenog srca i izražava jedno-
87 stavne potrebe duše, kao da molimo nekog zemaljskog prijatelja za uslugu očekujući da nam je učini, to je molitva vjere. Bog ne želi naše ceremonijalne izraze štovanja, ali neizrečeni vapaj srca, koje je skrušeno i slomljeno osjećajem vlastitog grijeha i posvemašnje slabosti, nalazi svoj put do Oca svake milosti.

"Kad postite, ne budite mrki poput licemjera, koji izobliče lice da ih zapaze ljudi kako poste." (Matej 6,16)

Post što ga zahtijeva Božja riječ više je od forme. Ne čini ga samo odbijanje hrane, nošenje kostrijeti i posipanje glave pepelom. Onaj tko posti i stvarno žali zbog grijeha, nikad se neće time razmetati.

Svrha posta na koji nas Bog poziva nije mučenje tijela zbog grijeha duše, nego pomoć da bismo shvatili strašnu narav grijeha, ponizili srce pred Bogom i primili Njegov milostivi oprost. Božja zapovijed Izraelu glasila je: "Razderite srca, a ne halje svoje! Vratite se Jahvi, Bogu svome, jer on je nježnost sama i milosrđe, spor na ljutnju, a bogat dobrotom, on se nad zlom ražali." (Joel 2,13)

Neće nam biti ni od kakve koristi ako činimo pokoru ili si laskamo da ćemo vlastitim djelima zaslužiti ili kupiti nasljedstvo među svetima. Kad su Ga upitali: "Što da činimo ... da radimo djela koja Bog hoće?", Krist je odgovorio: "Ovo djelo Bog hoće ... da vjerujete u onoga koga je on poslao." (Ivan 6,28.29) Pokajanje je okretanje od sebe prema Kristu. A kad primimo Krista tako da On vjerom može živjeti svoj život u nama, vidjet će se i dobra djela.

Isus kaže: "A ti kad postiš, namaži glavu i umij lice *88*
da te ne vide ljudi gdje postiš, nego Otac tvoj, koji je u tajnosti." (Matej 6,17.18) Što god činili Bogu na slavu, trebamo činiti radosno, a ne žalosno i turobno. U Kristovoj religiji nema ničega sumornog. Ako svojim turobnim izgledom ostavljaju dojam da su se razočarali u Gospodina, kršćani lažno prikazuju Njegov karakter i stavljaju dokaze u usta Njegovih neprijatelja. Iako riječima možda kažu da im je Bog Otac, svojom sumornošću i tugom pružaju svijetu sliku siročadi.

Krist želi da službu Njemu prikažemo privlačnom, kakva ona i jest. Otkrijmo svoja samoodricanja i tajne kušnje srca Spasitelju punom sućuti. Ostavimo terete u podnožju križa i produžimo svojim putom radujući se u ljubavi Onoga koji je prvi ljubio nas. Ljudi možda nikad neće saznati što se u tajnosti događalo između duše i Boga, ali će posljedice djelovanja Duha na srce postati vidljive svima, jer "će ti platiti Otac tvoj, koji vidi u tajnosti".

"Ne sabirajte sebi blago na zemlji..." (Matej 6,19)

Blago sabrano na Zemlji nije trajno: izgrizaju ga moljci i hrđa, lopovi prokopavaju zidove i kradu ga, vatra i oluje odnose vaš imetak. A "gdje ti je blago, tu će ti biti i srce". (Matej 6,20.21) Blago sabrano na Zemlji toliko će obuzeti um da u njemu neće biti mjesta za ono što je nebesko.

Ljubav prema novcu bila je vladajuća strast Židova *89*
Isusovog doba. Svjetovnost je prisvojila mjesto koje u duši trebaju zauzimati Bog i vjera, a tako je i danas. Pohlepna žudnja za bogatstvom toliko očarava i općinja ljude svojim utjecajem da se njihova plemenitost izopačuje, a čovjekoljublje kvari, sve dok ne budu izgubljeni. Služba Sotoni puna je briga, neprilika i zamornog rada, a blago koje ljudi s mukom skupljaju na Zemlji traje samo neko vrijeme.

Isus je rekao: "Nego sabirajte sebi blago na nebu, gdje ga ni moljac ni hrđa ne izgriza, gdje lopovi ne prokopavaju zidova i ne kradu! Jer gdje ti je blago, tu će ti biti i srce." (Matej 6,20.21)

Nalog glasi: "Sabirajte sebi blago na nebu!" Vama je na korist da si osigurate nebesko blago. Jedino je ono, od svega što imate, doista vaše. Blago sabrano na Nebu je nepropadljivo. Ni vatra niti voda ga ne mogu uništiti, lopov ga ne može oteti, moljac ili hrđa ga ne mogu izgristi, jer ga čuva sâm Bog.

To blago, koje Krist smatra dragocjenijim od svakog drugog blaga, jest "bogatstvo slave [koje] krije njegova baština među svetima". (Efežanima 1,18) Kristovi učenici nazvani su Njegovim draguljima, Njegovim dragocjenim i osobitim blagom, "kao drago kamenje krune oni će blistat u zemlji njegovoj". "Rjeđi će biti čovjek neg' zlato žeženo, rjeđi samrtnik od zlata ofirskog." (Zaharija 9,16; Izaija 13,12) Krist, veliko Središte iz kojega zrači sva slava, vidi u svojem narodu, očišćenom i usavršenom, nagradu za sve svoje patnje, svoja poniženja i svoju ljubav, vidi dopunu svoje slave.

90 Dopušteno nam je sjediniti se s Njim u velikom djelu otkupljenja i s Njim dijeliti bogatstva koja je On stekao svojom smrću i patnjom. Apostol Pavao je pisao kršćanima u Solunu: "Pa tko je naša nada, naša radost, naša kruna kojom ćemo se ponositi pred našim Gospodinom Isusom o njegovu dolasku, ako ne vi? Jest, vi ste naša slava i naša radost." (1. Solunjanima 2,19.20) To je blago za koje nam Krist nalaže da se trudimo. Karakter je velika žetva života. Svaka riječ i svako djelo koje Kristovom milošću potakne u samo jednoj duši želju da dosegne nebesko, svaki napor usmjeren na oblikovanje karaktera sličnog Kristovom znači sabiranje blaga na Nebu.

Gdje ti je blago, tu će ti biti i srce. Kad god nastojimo drugima činiti dobro, tada činimo dobro i samima sebi. Tko žrtvuje novac ili vrijeme za širenje Radosne vije-

sti, ulaže svoje zanimanje i molitve u djelo i u duše koje će njime biti obraćene. Njegovi su osjećaji posvećeni bližnjima pa je potaknut na veću odanost Bogu da bi mogao biti osposobljen učiniti im i najveće dobro.

A kad dođe posljednji dan, kad zemaljsko blago bude propadalo, onaj tko je sabirao blago na Nebu ugledat će ono što je stjecao svojim životom. Ako sad pazimo na Kristove riječi, u trenutku kad se okupimo oko velikoga bijelog prijestolja ugledat ćemo duše spašene našim trudom i saznati da su one spasile druge, a ove opet druge – veliko mnoštvo dovedeno je tako u luku mira našim radom da bi tu položilo svoje krune pred Isusove noge i hvalilo Ga kroz beskrajne vjekove vječnosti. S kakvom će samo radošću Kristov suradnik promatrati te otkupljene koji sudje- *91*
luju u Otkupiteljevoj slavi! Kako će Nebo biti dragocjeno onima koji su bili vjerni u radu na spašavanju duša!

"Dakle, ako ste uskrsnuli s Kristom, tražite ono što je gore, gdje se nalazi Krist sjedeći Bogu s desne strane!" (Kološanima 3,1)

"Oko je svjetiljka tijelu. Zato, bude li ti oko zdravo, čitavo će ti tijelo biti u svjetlu." (Matej 6,22)

Zdrave nakane i svesrdna predanost Bogu uvjeti su na koje upozoravaju Spasiteljeve riječi. Budite iskreni i nepokolebljivi u svojem nastojanju spoznavanja istine i pokorite joj se bez obzira na cijenu, pa ćete primiti božansko prosvjetljenje. Prava pobožnost počinje tamo gdje prestaje svako pogađanje s grijehom. Tada će i naše srce progovoriti zajedno s apostolom Pavlom: "Ali kažem samo jedno: zaboravljajući što je nazad, ispružajući se prema onome što je naprijed, trčim prema cilju da postignem nagradu – nebesko stanje u koje nas je Bog pozvao po Isusu Kristu. ... Štoviše, sve sada gubi u mojoj cijeni svoju vrijednost zbog najveće prednosti: spoznaje Krista Isusa,

moga Gospodina. Radi njega sam sve žrtvovao, i sve smatram blatom, da Krista dobijem." (Filipljanima 3,13.14.8)

Ako je oko zaslijepljeno samoljubljem, postoji samo tama. "Ali ako ti je oko bolesno, čitavo će ti tijelo biti u tami." Upravo je ta užasna tama obavijala Židove u njihovom upornom nevjerstvu sprečavajući ih da cijene karakter i poslanje Onoga koji ih je došao izbaviti od njihovih grijeha. 92

Popuštanje kušnji počinje onoga trenutka kad dopustite razumu da se koleba, da bude nepostojan u svojem pouzdanju u Boga. Ne odlučimo li se potpuno predati Bogu, u tami smo. Kad bilo što zadržimo za sebe, ostavljamo otvorena vrata kroz koja Sotona može ući da bi nas zavodio svojim kušnjama. On zna: uspije li zamračiti našu viziju tako da oko vjere ne može vidjeti Boga, više neće biti nikakve zapreke za grijeh.

Kad bilo koja grešna želja uzme maha, to pokazuje da je duša prevarena. Svako popuštanje toj želji jača neprijateljstvo duše prema Bogu. Koračamo li stazom koju je Sotona izabrao, okruženi smo sjenama zla, a svaki sljedeći korak vodi u još dublju tamu i povećava zaslijepljenost srca.

U duhovnom svijetu vlada isti zakon kao u svijetu prirode. Tko živi u mraku, izgubit će najzad i osjet vida. Okružen je tamom mračnijom od ponoćne. Ni najblistavije zrake podnevnog sunca ne donose mu svjetla. "On živi u tami i ne zna kamo ide, jer mu je tama zaslijepila oči." (1. Ivanova 2,11) Uporno gajeći zlo i tvrdoglavo odbijajući pozive božanske ljubavi, grešnik gubi ljubav prema dobru, težnju za Bogom, pa i samu sposobnost primanja nebeske svjetlosti. Poziv milosti i dalje je pun ljubavi, svjetlost blista isto tako jasno kao i onda kad mu je prvi put zasjala u duši, ali glas dopire do gluhih ušiju, svjetlost pada na zaslijepljene oči.

93 Bog nikad ne ostavlja nijednu dušu niti je prepušta njezinim putovima sve dok postoji i najmanja nada za nje-

zino spasenje. "Čovjek se odvraća od Boga, a ne Bog od njega." Naš nebeski Otac upućuje nam svoje pozive, opomene i uvjeravanja u svoju milost dokle god se ne iscrpe sve prilike i prednosti. Odgovornost počiva na grešniku. Odupirući se Božjem Duhu danas, on priprema put da se ponovno suprotstavi svjetlosti kad ona zasja još većom silom. Tako grešnik prelazi od jedne faze otpora do druge, dok na kraju svjetlost ne izgubi svaki utjecaj i on potpuno ne prestane odgovarati na pozive Božjega Duha. I tako "svjetlo što je u tebi" postaje tama. I sama istina koju smo poznavali postaje tako izopačena da povećava zaslijepljenost duše.

"Nitko ne može služiti dvojici gospodara..." (Matej 6,24)

Krist nije rekao da čovjek neće htjeti ili da neće smjeti, već da neće moći služiti dvojici gospodara. Božji i Sotonini interesi nemaju nikakvog zajedništva ni srodnosti. Ondje gdje savjest opominje kršćanina da se suzdrži, odrekne sebe i zastane, tjelesan čovjek prekoračuje granice da bi popustio svojim sebičnim sklonostima. S jedne strane granice stoji Kristov samoprijegorni sljedbenik, a s druge strane ljubitelj svijeta koji ugađa svojim sklonostima, povodi se za modom, ponaša se lakomisleno i srlja u zabranjena zadovoljstva. Na tu stranu granice kršćanin ne može prijeći.

Nitko ne može zastupati neutralno gledište. Ne postoji *94*
srednja vrsta ljudi koja ne ljubi Boga, ali ne služi ni neprijatelju pravednosti. Krist treba živjeti u ljudskim oruđima, služiti se njihovim darovima i koristiti se njihovim sposobnostima. Njihova volja mora biti podčinjena Njegovoj volji, a oni moraju raditi u Njegovu duhu. Tada više i ne žive, nego u njima živi Krist. Onaj tko se potpuno ne preda Bogu, pod vlasti je druge sile i sluša glas čiji su savjeti sasvim drukčije naravi. Polovična služba stav-

lja ljudsko oruđe na neprijateljevu stranu i čini ga uspješnim saveznikom četa tame. Kad ljudi, koji tvrde da su Kristovi borci, stupe na stranu Sotoninog saveza i pomažu toj strani, dokazuju da su Kristovi neprijatelji. Iznevjerili su sveto povjerenje. Postali su spona između Sotone i pravih boraca i preko njih neprijatelj stalno nastoji zavesti srca Kristovih ratnika.

Najsnažnije uporište poroka na ovome svijetu nije razvratan život pokvarenog grešnika ili prezrene propalice. To je život koji inače izgleda besprijekoran, častan i plemenit, a u njemu se gaji neki grijeh, popušta se nekom poroku! Za dušu koja se u tajnosti bori protiv neke velike kušnje i dršće na samom rubu ponora, takav primjer je jedan od najsnažnijih poticaja na grijeh. Onaj tko je obdaren najuzvišenijim shvaćanjima o životu, istini i časti, a ipak namjerno prestupa jedan propis svetog Božjeg zakona, izopačuje sve plemenite darove koje je primio od Boga i pretvara ih u mamac grijeha. Genijalnost, darovitost, suosjećajnost, čak i velikodušno i ljubazno postupa-
95 nje mogu postati Sotonin mamac da i druge duše gurne u ponor propasti za ovaj i za budući život.

"Nemojte ljubiti ni svijeta ni onoga što je u svijetu! Ako tko ljubi svijet, u njemu nema ljubavi Očeve, jer ništa od onoga što je u svijetu – požuda tijela požuda očiju, oholost zbog imetka – ne dolazi od Oca, nego dolazi od svijeta." (1. Ivanova 2,15.16)

"Zato vam velim: Ne brinite se tjeskobno za svoj život: što ćete jesti ili piti; niti za svoje tijelo: u što ćete se obući! Zar nije život vredniji od hrane, a tijelo od odijela?" (Matej 6,25)

Onaj tko vam je podario život, zna da vam je za njegovo održavanje potrebna hrana. Onaj tko je stvorio tijelo,

ne zaboravlja da vam je potrebna odjeća. Neće li Onaj tko je dao veći dar, dati i ono što je potrebno da ga upotpuni?

Isus je svojim slušateljima pokazao ptice koje su, neopterećene brižnim mislima, veselo pjevale svoje hvalospjeve i za čije se potrebe, iako "ne siju, niti žanju", veliki Otac ipak brine. A zatim ih je upitao: "Zar vi niste mnogo vredniji od njih?"

On se brine o svakom vrapcu koji pada,
On zna svaku poniženu dušu;
Jer On je s nama posvuda,
Bilježi svaku gorku suzu koja se slijeva.
I On neće nikada, nikada, nikada
Zaboraviti dušu koja Mu se povjerila.

Obronci i ravnice bili su posuti cvijećem. Pokazujući na cvijeće u rosnoj svježini jutra, Isus je rekao: "Promotrite poljske ljiljane kako rastu!" (Matej 6,28) Vješta ljudska ruka može naslikati skladne oblike i nježne preljeve boja biljaka i cvijeća, ali čiji dodir može podariti život jednom jedinom cvijetu ili vlati trave? Svaki cvjetić pokraj puta duguje svoje postojanje istoj sili koja je postavila i zvjezdane svjetove na visini. U svemu stvorenome kuca životno bilo velikog Božjeg srca. Njegova ruka odijeva poljsko cvijeće raskošnije od najraskošnijih haljina kojima su se ikad krasili zemaljski vladari. "Pa ako tako Bog odijeva poljsku travu koja danas jest, a već se sutra baca u peć, zar neće mnogo radije vas, malovjerni?" (Matej 6,30) *96*

Onaj tko je stvorio cvijeće i dao vrapcu njegovu pjesmu, kaže: "Pogledajte ptice nebeske! ... Promotrite poljske ljiljane kako rastu!" Ljepote prirode mogu vas naučiti mnogo više o Božjoj mudrosti nego ljudi znanosti. Na laticama ljiljana Bog je napisao poruku za tebe, pisanu jezikom koji će tvoje srce moći čitati tek kad zaboravi

na nepovjerenje, sebičnost i brige koje izjedaju. Zašto vam je Bog dao raspjevane ptice i ljupko cvijeće koji vam razvedruju i razveseljuju životnu stazu – ako ne iz silne ljubavi očinskog srca? Sve što vam je potrebno za održavanje života imali biste i bez cvijeća i ptica, ali Bogu nije bilo dovoljno da vam pruži samo ono što je nužno za sâm opstanak. Ispunio je zemlju, zrak i nebo odsjajima ljepote da bi vam kazao kako s ljubavlju misli na vas. Ljepota svega stvorenog samo je zraka sjaja Njegove slave. Ako je uporabio tako neograničenu umješnost na djelima u
97 prirodi da bi vas usrećio i obradovao, zar možete sumnjati da će vam dati svaki blagoslov koji vam je potreban?

"Promotrite poljske ljiljane kako rastu!" Dok otvara latice sunčanim zrakama, svaki cvijet se pokorava onim istim velikim zakonima koji upravljaju zvijezdama. A kako je jednostavan, lijep i mio život cvijeta! Preko cvijeća Bog nam želi obratiti pozornost na privlačnost karaktera sličnog Kristovom. Onaj tko je podario takvu ljepotu cvijeću, mnogo više želi ukrasiti dušu ljepotom Kristovog karaktera.

Promotrite, kaže Isus, poljske ljiljane kako rastu, kako se, kad niknu iz hladne i mračne zemlje ili mulja riječnog korita, razvijaju u cvjetove pune ljepote i mirisa! Tko bi samo pomislio u kakav se lijep cvijet može razviti gruba, smeđa lukovica ljiljana! Ali kad se život od Boga, skriven u njoj, razvije na Njegov poziv preko kiše i sunca, ljudi se dive gledajući slavu i ljepotu. Tako će se razviti i život od Boga u svakoj ljudskoj duši koja prihvaća službu Njegove milosti koja se obilno, kao kiša i sunce, spušta svojim blagoslovom na sve. Božja riječ je sila koja stvara cvijeće, a ta ista Riječ razvit će i u vama vrline Njegovog Duha.

Božji zakon je zakon ljubavi. Bog vas je okružio ljepotom da bi vas poučio kako niste došli na Zemlju da biste samo istraživali za sebe, kopali i gradili, naporno radili i

preli, nego da biste Kristovom ljubavlju učinili život vedrim, radosnim i lijepim – da biste, slično cvijeću, svojom službom ljubavi uljepšali život drugima.

Očevi i majke, neka se vaša djeca pouče od cvijeća! Povedite ih sa sobom u vrt, u polje i pod lisnato drveće *98* i učite ih da u prirodi čitaju poruke Božje ljubavi. Kad razmišljate o Bogu, povežite to s pticom, cvijetom i drvetom. Pomozite djeci da u svemu ugodnom i lijepom vide izraze Božje ljubavi prema njima. Preporučite im religiju s njezine ugodne strane. Neka zakon dobrote upravlja vašim usnama.

Poučite djecu da i njihova narav, zahvaljujući velikoj Božjoj ljubavi, može biti izmijenjena i usklađena s božanskom naravi. Učite ih da Bog želi učiniti njihov život lijepim kao što je cvijeće lijepo. Dok beru ljupko cvijeće, učite ih da je Onaj tko je stvorio cvjetove još mnogo ljepši od njih. Tako će se nježne loze njihovih srca priviti uz Boga. Onaj koji je "sav od ljupkosti" postat će njihov stalni Suputnik i obiteljski Prijatelj, a život će im se preobraziti u obličje Njegove neokaljanosti.

"Zato najprije tražite kraljevstvo Božje i njegovu pravednost..." (Matej 6,33)

Narod koji je slušao Kristove riječi željno je očekivao da bude proglašeno zemaljsko kraljevstvo. Dok im je Isus otvarao riznice Neba, misli mnogih bile su zaokupljene pitanjem kako će veza s Njim popraviti mogućnosti njihovog napredovanja u svijetu? Isus im je pokazao da su slični okolnim neznabožačkim narodima, jer najveću pozornost poklanjaju onome što je zemaljsko i ponašaju se *99* kao da nema Boga koji se nježno skrbi o svojim stvorenjima.

"Zato ne tražite što ćete pojesti ili popiti; ne uznemirujte se – to sve traže pogani ovoga svijeta – jer vaš Otac zna da vam je to potrebno! Zato najprije tražite kraljev-

stvo Božje i njegovu pravednost, a to će vam se nadodati!" (Luka 12,29-30; Matej 6,33) Došao sam vam otvoriti vrata kraljevstva ljubavi, pravednosti i mira, kaže Isus. Otvorite svoje srce da biste primili to kraljevstvo i neka vam služba njemu bude važnija od svega. Iako je narav toga kraljevstva duhovna, nemojte se bojati da će vam potrebe ovozemaljskog života ostati nezadovoljene. Ako se posvetite Božjoj službi, Onaj koji ima svu vlast na Nebu i na Zemlji pobrinut će se za vaše potrebe.

Isus nas ne oslobađa ulaganja potrebnih napora, ali nas uči da nam On mora biti prvi, posljednji i najbolji u svemu. Ne smijemo se upuštati u poslove koji bi ometali izražavanje Njegove pravednosti preko našega karaktera i života, niti se smijemo baviti takvim zanimanjem i tražiti takva zadovoljstva. Što god činimo, treba biti učinjeno od srca, kao da činimo Gospodinu.

Dok je živio na Zemlji, Isus je dao pravu vrijednost cjelokupnom životu time što je uzdignuo Božju čast pred ljudima i sve pokorio Očevoj volji. Ako Ga prihvatimo kao svog Uzora, Isus nam obećava da će nam se "nadodati" sve što nam je potrebno u ovome životu. Siromaštvo ili bogatstvo, bolest ili zdravlje, jednostavnost ili mudrost – na sve je On mislio kad nam je obećao svoju milost.

Vječna Božja ruka ispružena je nad dušom koja Mu se obraća za pomoć, koliko god ta duša bila nemoćna.
100 Nestat će dragocjeni ukrasi brežuljaka, ali duša koja živi za Boga boravit će s Njim. "A svijet sa svojom požudom prolazi; a tko vrši volju Božju, ostaje zauvijek." (1. Ivanova 2,17) Božji grad otvorit će svoja zlatna vrata da bi primio onoga tko se, dok je bio na Zemlji, usred gubitaka i nedaća, naučio obraćati Bogu za vodstvo i mudrost, za utjehu i nadu. Anđeli će mu svojim pjesmama poželjeti dobrodošlicu, a drvo života rađat će za njega svoj rod. "Nek se pokrenu planine i potresu brijezi, al se ljubav moja neće odmać od tebe, nit će se pokolebati moj Savez mira, kaže Jahve koji ti se smilovao." (Izaija 54,10)

"Dakle: Ne brinite se tjeskobno za sutrašnji dan... Svakom je danu dosta njegove muke." (Matej 6,34)

Ako ste se predali Bogu da biste obavljali Njegovo djelo, ne morate se brinuti za sutrašnji dan. Onaj čiji ste sluga, zna kraj još od samog početka. Događaji sutrašnjeg dana, skriveni od vašega pogleda, otkriveni su očima Onoga koji je svemoćan.

Kad preuzmemo upravljanje poslovima koji su nam povjereni i želimo postići uspjeh, oslanjajući se na svoju mudrost, preuzimamo teret koji nam Bog nije dao i pokušavamo ga nositi bez Njegove pomoći. Preuzimamo na sebe odgovornost koja pripada Bogu i tako se zapravo stavljamo na Njegovo mjesto. Tada s pravom možemo biti zabrinuti i očekivati opasnosti i gubitke, jer će nas oni sigurno pogoditi. Ali ako stvarno vjerujemo da nas Bog ljubi i da nam želi dobro, prestat ćemo se brinuti za budućnost. Pouzdat ćemo se u Boga kao što se dijete uzda u voljenoga roditelja. Prestat će brige i muke, jer se naša volja potpuno sjedinila s Božjom voljom. *101*

Krist nam nije obećao da će nam danas pomoći nositi sutrašnje terete. Rekao je: "Dosta ti je moja milost..." (2. Korinćanima 12,9) Ali, kao i mana u pustinji, Njegova milost izlijeva se svakoga dana za potrebe toga dana. Kao Izraelove čete za svojega putničkog života, i mi možemo, iz jutra u jutro, nalaziti nebeski kruh za podmirenje potreba toga dana.

Pripada nam samo jedan jedini dan i tijekom tog dana trebamo živjeti za Boga. Sve svoje nakane i planove za taj jedan dan trebamo predati u Kristove ruke u svečanu službu, prebaciti sve svoje brige na Njega, jer se On skrbi o nama. "Jer ja znam svoje naume koje s vama namjeravam – riječ je Jahvina – naume mira, a ne nesreće: da vam dadnem budućnost i nadu." "Mir i obraćenje – spas vam je, u smirenu uzdanju snaga je vaša." (Jeremija 29,11; Izaija 30.15)

Budete li tražili Gospodina i svakodnevno doživljavali obraćenje, budete li po vlastitom duhovnom izboru slobodni i radosni u Bogu, odazovete li se radosna srca Njegovom milostivom pozivu da ponesete Kristov jaram – jaram poslušnosti i službe – utihnut će sva vaša prigovaranja, bit će uklonjene sve vaše poteškoće, bit će riješeni svi zamršeni problemi s kojima se sad suočavate.

Gospodnja molitva

"Stoga vi molite ovako..." (Matej 6,9) *102*

Naš Spasitelj je dvaput objavio Gospodnju molitvu: prvi put mnoštvu u govoru na Gori, i ponovno, nekoliko mjeseci nakon toga, samo učenicima. Učenici su nakratko bili odvojeni od svojega Gospodina, a kad su se vratili, našli su Ga zadubljenog u razgovor s Bogom. Kao da ne primjećuje njihovu nazočnost, nastavio je glasno moliti. Lice Mu je zračilo nebeskim sjajem. Činilo se da je u samoj nazočnosti Nevidljivoga, a iz Njegovih riječi izbijala je živa sila Božjega Sugovornika.

Dok su Ga slušali, srca učenika bila su duboko ganuta. Primijetili su da Krist često provodi duge sate u samoći razgovarajući sa svojim Ocem. Dani su Mu prolazili u službi mnoštvu što se guralo oko Njega i u razotkrivanju lažnog mudrovanja rabinâ, pa Ga je taj neprekidni rad često toliko iscrpljivao da su se Njegova majka, braća, pa čak i sami učenici pribojavali da će Ga to stajati života. Ali kad bi se vratio nakon sati provedenih u molitvi, kojima je završavao naporan dan, učenici su na Njegovu licu zapažali izraz smirenosti, a On je zračio svježinom. Upravo nakon tih sati provedenih s Bogom, Krist je svakoga jutra donosio ljudima nebesku svjetlost. Učenici su shvatili da postoji veza između sati provedenih u molitvi i sile *103* Njegovih riječi i djelâ. Sad, dok su slušali Njegovu molitvu, srca su im bila ispunjena strahopoštovanjem i poniznošću. Kad je završio molitvu, uskliknuli su, svjesni svoje duboke potrebe: "Gospodine, nauči nas moliti, kao što je Ivan naučio svoje učenike!" (Luka 11,1)

Isus im nije otkrio nikakav novi oblik molitve. Samo im je ponovio ono što ih je već učio, kao da im je time htio reći: Morate shvatiti ono što sam vam već otkrio! U tome se krije duboki smisao u koji još niste proniknuli!

Spasitelj nas nije ograničio da upotrebljavamo samo te riječi. Znajući potrebe čovječanstva, On iznosi svoju osobnu uzor-molitvu, riječi tako jednostavne da ih može prihvatiti i malo dijete, a ipak tako sadržajne da njihovo značenje neće nikad moći potpuno dokučiti ni najveći umovi. Spasitelj nas uči da dođemo Bogu sa svojim darom zahvalnosti, da Mu iznesemo svoje potrebe, da Mu priznamo svoje grijehe i zatražimo Njegovu milost oslanjajući se na Njegovo obećanje.

"Kad molite — reče im — govorite: Oče, neka se sveti ime tvoje! Neka dođe kraljevstvo tvoje!" (Luka 11,2)

Isus nas uči da Njegovog Oca nazivamo svojim Ocem. On se ne stidi nazvati nas svojom braćom. (Hebrejima 2,11) Spasiteljevo srce toliko je spremno i radosno poželjeti nam dobrodošlicu kao članovima božanske obitelji, da već u prve riječi kojima se trebamo služiti kad pristupamo Bogu stavlja jamstvo našega srodstva s Bogom: "Oče naš".

104 To je objavljivanje one divne istine, pune ohrabrenja i utjehe, da nas Bog ljubi kao što ljubi svojega Sina. To je ono što je Isus rekao u svojoj posljednjoj molitvi za učenike: "... da svijet upozna... da si njih ljubio kao što si mene ljubio" (Ivan 17,23).

Svijet koji je Sotona smatrao svojim, i kojim je gospodario kao okrutni tiranin, Božji Sin je okružio velikim podvigom, svojom ljubavi, i ponovno ga povezao s Gospodnjim prijestoljem. Kerubini, serafini i bezbrojno mnoštvo svih bezgrešnih svjetova klicali su hvalospjeve Bogu i Janjetu kad je ta pobjeda osigurana. Radovali su se što

je pronađen put za spasenje paloga roda i što će Zemlja biti otkupljena od prokletstva grijeha. Koliko bi se više trebali radovati oni koji su predmet te čudesne ljubavi!

Kako onda možemo ikad posumnjati, biti u neizvjesnosti i osjećati se kao siročad? Za dobro onih koji su prestupili Zakon, Isus je uzeo ljudsku narav. Postao nam je sličan da bismo mogli imati vječni mir i sigurnost. Imamo Zastupnika na Nebu: tko god Ga primi kao svojega Spasitelja, neće biti ostavljen da sâm, kao siroče, nosi teret svojih grijeha.

"Ljubljeni, sada smo djeca Božja..." "Ako smo djeca, onda smo i baštinici: baštinici Božji, a subaštinici Kristovi – ako zbilja (kao što jest) trpimo s njim – da s njim budemo i proslavljeni." "... A što ćemo biti, još se nije očitovalo. Ali znamo: kad se to očituje, bit ćemo mu slični, jer ćemo ga vidjeti onakva kakav jest." (1. Ivanova 3,2; Rimljanima 8,17)

Prvi korak u pristupanju Bogu jest upoznati ljubav *105*
koju On ima u nama i vjerovati u nju (1. Ivanova 4,16), jer nas privlačna sila Njegove ljubavi navodi da dođemo k Njemu.

Prihvaćanje Božje ljubavi izaziva odbacivanje sebičnosti. Nazivajući Boga svojim Ocem, priznajemo da su sva Njegova djeca naša braća. Svi smo djelići velikoga tkiva čovječanstva, svi smo članovi iste obitelji. Osim za sebe, trebamo moliti i za svoje bližnje. Nitko se ne moli pravilno ako traži blagoslov samo za sebe.

Beskonačni Bog, kaže Isus, pruža vam prednost da Mu se približite nazivajući Ga Ocem. Pokušajte shvatiti što je sve time obuhvaćeno! Nijedan zemaljski roditelj nije se nikad tako ozbiljno zalagao za svoje zalutalo dijete kao što se Stvoritelj zalaže za prijestupnika. Nijedna ljudska ljubav nije upućivala tako nježne pozive nepokajanome. Bog stanuje u svakom ljudskom boravištu, čuje svaku izgovorenu riječ, sluša svaku prinesenu molitvu, osjeća tuge i razočaranja svake duše i promatra kako se ponašamo

prema ocu, majci, sestri, prijatelju i susjedu. Pomaže nam u našim nevoljama, a Njegova ljubav, milost i milosrđe neprestano se izlijevaju da zadovolje naše potrebe.

Ako Boga nazivate svojim Ocem, priznavat ćete se Njegovom djecom koju treba voditi Njegova mudrost i koja Mu moraju biti u svemu poslušna znajući da je Njegova ljubav nepromjenjiva. Usmjeravat ćete se prema Njegovom planu, a kao Božjoj djeci najvažniji će vam biti Njegova čast, Njegov karakter, Njegova obitelj i Njegovo djelo. Bit ćete radosni priznavajući i poštujući svoj odnos prema svojem Ocu i prema svakom članu Njegove obitelji. Ra-
106 dovat ćete se pridonoseći, makar skromno, Njegovoj slavi i blagostanju svojih srodnika.

"... Koji jesi na nebesima." Onaj koga po Kristovoj zapovijedi trebamo smatrati svojim Ocem, "naš je Bog na nebesima, sve što mu se svidi, to učini". Pod Njegovom zaštitom možemo sigurno počivati i reći: "Svevišnji, kad me strah spopadne, u te ću se uzdati." (Psalam 115,3; 56,3)

"Sveti se ime tvoje!" (Matej 6,9)

Svetiti Gospodnje ime znači sa strahopoštovanjem izgovarati riječi koje se odnose na Vrhovno Biće: "Sveto je i časno ime njegovo!" (Psalam 111,9) Nikad ne smijemo olako izgovarati titule i imena Božanstva. U molitvi stupamo u prijamnu dvoranu Najvišega. Pred Njega moramo izići sa svetim strahopoštovanjem. Anđeli zaklanjaju svoja lica u Njegovoj nazočnosti. Kerubini i blistavi sveti serafini pristupaju Njegovu prijestolju sa svetim štovanjem. S koliko tek strahopoštovanja trebamo izlaziti mi, smrtna i grešna bića, pred Gospodina, svojega Stvoritelja!

Svetiti Gospodnje ime znači mnogo više od toga. Kao Židovi u Kristove dane možemo pokazivati najveće štovanje prema Bogu, a ipak stalno vrijeđati Njegovo ime. "Jahve se spusti u liku oblaka, a on stade preda nj i zazva Ime: 'Jahve!' Jahve prođe ispred njega te se javi: 'Jahve!

Jahve! Bog milosrdan i milostiv, spor na srdžbu, bogat ljubavlju i vjernošću, iskazuje milost tisućama, podnosi opačinu, grijeh i prijestup...” (Izlazak 34,5-7) O Kristovoj Crkvi je zapisano: “A grad će se zvati: Jahve, Pravda naša.” (Jeremija 33,16) To ime daje se svakom Kristovom sljed- *107*
beniku. Ono je baština Božjega djeteta. Obitelj se naziva po ocu. U doba bolne tjeskobe i muke cijelog Izraela, prorok Jeremija se molio: “Ta ti si među nama, o Jahve, mi se tvojim zovemo imenom – nemoj nas ostaviti!” (Jeremija 14,9)

To ime uzdižu anđeli na Nebu i stanovnici bezgrešnih svjetova. Kad se molite: “Sveti se ime Tvoje”, tada tražite da se ono proslavlja u ovome svijetu, da se proslavlja u vama. Bog vas je pred ljudima i anđelima priznao za svoju djecu. Molite se da ne obeščastite to “lijepo ime koje nosite” (Jakov 2,7). Bog vas šalje u svijet kao svoje predstavnike. Svakim postupkom u životu trebate objavljivati Božje ime. Ta molba zahtijeva da imate Njegov karakter. Ne možete svetiti Njegovo ime, ne možete Ga prikazivati svijetu sve dok svojim životom i karakterom ne prikažete sâm Božji život i karakter. To možete postići samo prihvaćanjem Kristove milosti i pravednosti.

“Dođi kraljevstvo tvoje!” (Matej 6,10)

Bog je naš Otac koji nas voli i skrbi se o nama kao o svojoj djeci; On je i veliki Kralj svemira. Interesi Njegova kraljevstva su i naši interesi i zato smo dužni raditi na njegovoj izgradnji.

Kristovi učenici su očekivali skori dolazak kraljevstva Njegove slave, ali ih je Isus ovom molitvom poučio da kraljevstvo neće biti uspostavljeno tada. Trebaju se mo- *108*
liti za Njegov dolazak kao za događaj koji će se odigrati tek u budućnosti. Ali u toj molbi se krilo i obećanje. Iako neće ugledati dolazak toga kraljevstva tijekom svojega života, činjenica da im je Isus naložio da se za njega mole

dokaz je da će ono, kad to Bog bude odredio, pouzdano doći.

Kraljevstvo Božje milosti se sada temelji na tome što se srca, dosad ispunjena grijehom i pobunom, iz dana u dan pokoravaju vrhovnoj upravi Njegove ljubavi. Ali potpuno uspostavljanje kraljevstva Njegove slave ostvarit će se tek prigodom drugog Kristovog dolaska na ovaj svijet. "A kraljevstvo, vlast i veličanstvo pod svim nebesima dat će se puku svetaca Svevišnjega." (Daniel 7,27) Oni će naslijediti kraljevstvo pripremljeno za njih "od postanka svijeta" (Matej 25,34), a Krist će preuzeti svoju veliku vlast i zavladati.

Ponovno će se uzdignuti nebeska vrata, a naš Spasitelj će doći s deset tisuća puta deset tisuća i tisućama tisuća svetih, kao Kralj nad kraljevima i Gospodar nad gospodarima. "U onaj dan žive će vode poteći iz Jeruzalema, pola k moru istočnom, pola k moru zapadnom. Bit će tako ljeti i zimi. I Jahve će biti kralj nad svom zemljom." "... Sveti grad – novi Jeruzalem" bit će stan Božji među ljudima. "On će stanovati s njima: oni će biti njegov narod, i on sam, Bog bit će s njima." (Zaharija 14,8.9; Otkrivenje 21,2)

Ali prije tog dolaska, rekao je Isus, "ova Radosna vijest o kraljevstvu propovijedat će se po svemu svijetu, svim narodima za svjedočanstvo..." (Matej 24,14) Njegovo kraljevstvo neće doći sve dok se Radosna vijest o Nje-
109 govoj milosti ne raznese po svim krajevima Zemlje. Ako se, dakle, predamo Bogu i pridobivamo druge duše za Njega, ubrzavamo dolazak Njegova kraljevstva. Jedino oni koji se posvećuju Njegovoj službi da bi otvarali oči slijepima, obraćali ljude "od tame k svjetlu, od sotonine vlasti k Bogu, da vjerom u me postignu oproštenje grijeha i baštinu posvećenima" (Djela 26,18), govoreći: "Evo me, mene pošalji" (Izaija 6,8) – jedino se oni iskreno mole: "Dođi kraljevstvo tvoje!"

"Budi volja tvoja kako na nebu tako i na zemlji!" (Matej 6,10)

Božja volja je izražena u propisima Njegovog svetog Zakona, a načela Zakona su nebeska načela. Nebeski anđeli ne postižu nikakvo uzvišenije znanje nego što je poznavanje Božje volje, a ispunjavanje Njegove volje je najuzvišenija služba kojoj mogu posvetiti svoje sposobnosti.

Ali na Nebu se služba ne obavlja da bi se udovoljilo Zakonu. Kad se Sotona pobunio protiv Gospodnjeg Zakona, misao da postoji Zakon bila je za anđele iznenadno suočavanje s činjenicom o kojoj dotad nisu razmišljali. Anđeli ne obavljaju svoju službu kao sluge, već kao sinovi. Između njih i njihovog Stvoritelja postoji savršeno jedinstvo. Poslušnost im nije teret. Ljubav prema Bogu čini njihovu službu radosnom. Tako i u svakoj duši u kojoj boravi Krist, nada slave, ponovno odjekuju Njegove riječi: "Milje mi je, Bože moj, vršit volju tvoju, Zakon tvoj duboko u srcu ja nosim." (Psalam 40,8)

"Budi volja tvoja kako na nebu tako i na zemlji" molitva je da se vladavina zla na ovoj Zemlji okonča, da se grijeh zauvijek uništi i da se uspostavi kraljevstvo pravednosti. Tada će i na Zemlji, kako je na Nebu, biti ispunjene sve nakane Božje dobrote. (2. Solunjanima 1,11) *110*

"Kruh naš svagdanji daj nam danas!" (Matej 6,11)

Prvi dio molitve kojoj nas je Isus naučio odnosi se na Božje ime, kraljevstvo i volju – da se sveti Njegovo ime, da dođe Njegovo kraljevstvo i da se ispuni Njegova volja. Ako vam je služba Bogu postala najvažnija, možete s povjerenjem tražiti da Bog zadovolji i vaše osobne potrebe. Ako ste se odrekli sebe i predali se Kristu, postali ste članovi Božje obitelji, pa vam je na raspolaganju sve što se nalazi u Očevoj kući. Otvorene su vam sve Božje

riznice u sadašnjem i u budućem svijetu. Služba anđelâ, dar Njegova Duha, trud Njegovih slugu – sve vam je na raspolaganju. Svijet, sa svime što je u njemu, vaš je sve dok vam to može služiti na dobro. Čak će se i neprijateljstvo zlih pretvoriti u blagoslov usavršavajući vas za Nebo. "Ako ste Kristovi", onda "je sve vaše" (1. Korinćanima 3,22.23).

Slični ste djetetu kojemu još nije prepušteno upravljati svojim nasljedstvom. Bog vam još nije povjerio vaš dragocjeni posjed da vas Sotona ne bi prevario svojim lukavim vještinama, kao što je učinio s prvim parom u
111 Edenu. Krist ga čuva za vas, ono je izvan kvariteljeva dosega. I vi ćete, kao dijete, svakodnevno primati ono što vam je potrebno za svaki pojedini dan. Svakodnevno se trebate moliti: "Kruh naš svagdanji daj nam danas!" Nemojte biti obeshrabreni ako nemate dovoljno za sutra. Imate jamstvo u Njegovu obećanju: "U Jahvu se uzdaj i čini dobro, da smiješ stanovati u zemlji i živjeti u miru." (Psalam 37,3) David kaže: "Bijah mlad i ostarjeh, al' ne vidjeh pravednika napuštena ili da mu djeca kruha prose." (Psalam 37,25) Bog, koji je poslao gavrane da hrane Iliju kod potoka Kerita, neće zaobići nijedno od svoje vjerne, požrtvovne djece. O onome tko hodi u pravdi stoji napisano: "... imat će dosta kruha i vode će mu svagda dotjecati." "Neće se postidjeti u vrijeme nevolje, bit će siti u danima gladi." "On koji čak nije poštedio vlastitog Sina, već ga predao za sve nas, kako nam neće dati sve ostalo s njime?" (Izaija 33,16; Psalam 37,19; Rimljanima 8,32) Onaj koji je olakšavao brige i terete svoje majke udovice i pomagao joj zadovoljiti potrebe kućanstva u Nazaretu, suosjeća sa svakom majkom u njezinoj borbi da svojoj djeci osigura hranu. Onaj koji se sažalio nad mnoštvom zato što "bijahu satrveni i zapušteni" (Matej 9,36), i sad ima sažaljenja prema izmučenom siromahu. Njegova je ruka ispružena prema njima da ih blagoslovi; i u samoj molitvi koju je objavio svojim učenicima, On nas uči da se sjećamo siromašnih.

Kad se molimo: "Kruh naš svagdanji daj nam danas", tražimo i za druge kao za sebe. Priznajemo da ono što nam Bog daruje nije samo za nas. Bog nam daje s povje- *112*
renjem kko bismo mogli hraniti gladne. Po svojoj dobroti Bog se brine za siromašne (Psalam 68,11). Bog kaže: "Kada daješ objed ili večeru, ne pozivaj ni svojih prijatelja, ni svoje braće, ni svoje rodbine, ni bogatih susjeda... Nego, kad priređuješ gozbu, pozivaj siromahe, sakate, hrome, slijepe! Tada će ti biti blàgo, jer ti nemaju čim uzvratiti! To će ti se uzvratiti o uskrsnuću pravednikâ." (Luka 14,12-14)

"A Bog može tako obilato izliti na vas svaku vrstu milosti, da mognete imati uvijek i u svemu sasvim dovoljno svega i još imati viška za koje mu drago dobro djelo." "Ovo velim: tko škrto sije, škrto će i žeti; tko obilato sije, obilato će i žeti." (2. Korinćanima 9,8.6)

Molitva za svakodnevni kruh ne obuhvaća samo hranu za održavanje tijela, već i duhovni kruh koji hrani dušu za vječni život. Isus nam zapovijeda: "Nastojte sebi pribaviti ne propadljivu hranu, već hranu koja ima trajnost za život vječni i koju će vam dati Sin Čovječji..." (Ivan 6,27) On nam kaže: "Ja sam živi kruh koji je sišao s neba. Ako tko jede od ovoga kruha, živjet će zauvijek." (Ivan 6,51) Naš Spasitelj je kruh života. Promatrajući Njegovu ljubav i primajući je u dušu, hranimo se kruhom koji je sišao s Neba.

Krista primamo preko Njegove Riječi, a Sveti Duh je darovn da bi nam Božju riječ učinio razumljivom i da bi usadio njezine istine u naša srca. Dok svakodnevno čitamo Njegovu Riječ, moramo se moliti da nam Bog pošalje svo-
jega Duha da nam otkrije istine koje će našoj duši daro- *113*
vati snagu potrebnu za taj dan.

Učeći nas da svakoga dana tražimo ono što nam je potrebno – i zemaljske i duhovne blagoslove – Bog ima na umu naše dobro. On želi da uvidimo svoju ovisnost o Njegovoj stalnoj skrbi, jer nas nastoji privući u zajednicu

sa sobom. U toj zajednici s Kristom, molitvom i proučavanjem velikih i dragocjenih istina Njegove Riječi bit ćemo, kao gladne i žedne duše, nahranjeni i osvježeni na izvoru života.

"Oprosti nam grijehe naše, jer i mi opraštamo dužnicima svojim!" (Luka 11,4)

Isus nas uči da od Boga možemo dobiti oprost jedino ako i sami opraštamo drugima. Božja ljubav nas privlači k Njemu. Kad ona dirne naše srce, u njemu se mora probuditi ljubav prema našoj braći.

Kad je izgovorio Gospodnju molitvu, Isus je dodao: "Da, ako vi oprostite ljudima njihove pogreške, oprostit će i vama vaš Otac nebeski. Ako li vi ne oprostite ljudima njihovih pogrešaka, ni vaš Otac neće vama oprostiti vaših." (Matej 6,14.15) Tko nije spreman oprostiti, zatvara jedini dotok kroz koji i sâm može primiti milost od Boga. Ne smijemo ni pomisliti da imamo pravo uskratiti oprost onima koji su nas povrijedili, zato što nam nisu priznali svoju krivnju. Bez sumnje, njihova je dužnost poniziti srca u pokajanju i priznanju, ali mi moramo pokazati sažaljiv duh prema onima koji su se ogriješili o nas, bez obzira na to jesu li nam priznali svoje pogreške. Koliko god da su nas bolno ranili, ne smijemo tugovati i sažalijevati sami sebe zbog uvreda koje su nam nanesene. Kao što očekujemo da Bog nama oprosti uvrede koje smo Mu nanijeli, i mi moramo oprostiti svima koji su nam učinili neko zlo.

114

Oproštenje ima mnogo šire značenje nego što to mnogi misle. Kad nam obećava da će obilno oprostiti, Bog dodaje, smatrajući da smisao toga obećanja nadmašuje moć našega shvaćanja: "Jer misli vaše nisu moje misli i puti moji nisu vaši puti, riječ je Jahvina. Visoko je iznad zemlje nebo, tako su puti moji iznad vaših putova, i misli moje iznad vaših misli." (Izaija 55,8.9) Oprost koji Bog daje nije

samo čin kojim nas oslobađa osude. To nije samo opraštanje grijeha, nego oslobađanje od grijeha. To je izlijevanje spasonosne ljubavi koja preobražava srce. David je pravilno shvatio opraštanje kad se molio: "Čisto srce stvori mi, Bože, i duh postojan obnovi u meni! ... Kako je istok daleko od zapada, tako udaljuje od nas bezakonja naša." (Psalam 51,12; 103,12)

Bog je u Kristu dao sebe za naše grijehe. Pretrpio je okrutnu smrt na križu, nosio je umjesto nas breme krivnje, "pravednik za nepravednike", da bi nam otkrio svoju ljubav i privukao nas k sebi. I On kaže: "Budite jedan prema drugom prijazni, puni milosrđa! Praštajte jedan drugome, kao što je i Bog vama oprostio u Kristu!" (Efežanima 4,32) Neka Krist, božanski Život, boravi u vama i *115*
preko vas otkriva nebesku ljubav koja će uliti nadu onima koji su je izgubili i donijeti nebeski mir srcu što ga je ranio grijeh. Kad dolazimo k Bogu, već na pragu nam se postavlja uvjet da, primajući Njegovu milost, moramo pristati pokazati Njegovo milosrđe prema drugima.

Da bismo mogli primiti i drugima pružiti Božju ljubav koja prašta, vrlo je važno poznavati i vjerovati u ljubav koju Bog ima prema nama. (1. Ivanova 4,16) Sotona nas nastoji prevariti na sve moguće načine da bi nas onesposobio za spoznaju te ljubavi. Navodit će nas na pomisao da su naše pogreške i prijestupi tako ozbiljni da se Gospodin neće odazvati na naše molitve i da nas neće blagosloviti niti spasiti. U sebi ne možemo vidjeti ništa osim slabosti, ništa što bi nas preporučilo Bogu, pa nam Sotona govori da su sva naša nastojanja beskorisna jer ne možemo popraviti mane svojega karaktera. Kad pokušavamo doći k Bogu, neprijatelj će došapnuti: "Molitva ti nema nikakve svrhe. Zar se ne sjećaš da si učinio ono zlo djelo? Zar nisi zgriješio Bogu i radio protiv vlastite savjesti?" Ali s pravom možemo odgovoriti neprijatelju da nas "krv njegova Sina, Isusa, čisti od svakoga grijeha" (1. Ivanova 1,7). Kad osjetimo da smo grešni i da se ne možemo moliti,

upravo je to trenutak za molitvu. Kad smo postiđeni ili duboko ojađeni, ipak se moramo moliti i vjerovati. "Sigurna je riječ i zaslužuje punu vjeru: Krist Isus dođe na svijet da spasi grešnike. Od njih sam prvi ja." (1. Timoteju 1,15) Oprost i pomirba s Bogom ne dolaze kao nagrada
116 za naša djela. Oprost se ne daje zbog zasluga grešnih ljudi, nego je to dar koji se temelji na Kristovoj besprijekornoj pravednosti.

Ne pokušavajmo umanjiti svoju krivnju tražeći izliku za grijeh. Moramo prihvatiti Božju ocjenu grijeha, a ona je doista teška. Jedino nam Golgota može otkriti strahovitu odurnost grijeha. Kad bismo morali sami nositi svoje krivnje, to bi nas slomilo. Međutim, Bezgrešni je zauzeo naše mjesto: iako nevin, ponio je naše nepravde. "Ako priznajemo svoje grijehe, vjeran je on i pravedan: oprostit će nam grijehe i očistiti nas od svake nepravednosti." (1. Ivanova 1,9) Kakva veličanstvena istina: pravedan prema vlastitom Zakonu, a ipak opravdava sve koji vjeruju u Isusa! "Tko je Bog kao ti koji prašta krivnju, koji grijeh oprašta i prelazi preko prekršaja Ostatka baštine svoje, koji ne ustraje dovijeka u svome gnjevu, nego uživa u pomilovanju?" (Mihej 7,18)

"I ne uvedi nas u napast, nego izbavi nas od zla!" (Matej 6,13)

Napast je mamljenje na grijeh, a to ne potječe od Boga, nego od Sotone ili od zloće našega srca. "Bog naime ne može biti napastovan na zlo, a niti sâm nikoga ne napastuje." (Jakov 1,13)

Sotona nas nastoji dovesti u kušnju da bi se zloća našega karaktera otkrila pred ljudima i anđelima i da bi mogao polagati pravo na nas kao na svoje vlasništvo. U simboličkom Zaharijinom proročanstvu Sotona je prikazan
117 kako stoji zdesna Gospodnjem Anđelu i optužuje velikog svećenika Jošuu, odjevenoga u prljave haljine, ometajući

tako djelo koje je Anđeo želio obaviti za njega. To je prikaz Sotoninog ponašanja prema svakoj duši koju Krist želi privući k sebi. Sotona nas navodi na grijeh, a onda nas pred cijelim svemirom optužuje da nismo dostojni Božje ljubavi. Ali "Anđeo Jahvin reče Satanu: 'Suzbio te Jahve, Satane! Suzbio te Jahve koji izabra Jeruzalem! Nije li on glavnja iz ognja izvučena?" A Jošui kaže: "Evo, skidam s tebe tvoju krivicu i odijevam te u dragocjenu haljinu!" (Zaharija 3,2.4)

U svojoj velikoj ljubavi Bog nastoji razviti u nama dragocjene vrline svojega Duha. Dopušta da se suočimo sa zaprekama, progonstvom i tegobama – ali ne kao s prokletstvom, već kao s najvećim blagoslovom u životu. Svaka svladana kušnja, svaka nevolja koju hrabro prebrodimo daje nam novo iskustvo i unapređuje nas u djelu izgradnje karaktera. Duša koja se božanskom silom odupire kušnji, očituje svijetu i cijelom svemiru djelotvornost Kristove milosti.

Iako ne smijemo biti obeshrabreni nevoljama, koliko god bile gorke, moramo se moliti Bogu da ne dopusti da upadnemo u okolnosti u kojima bi nas vodile želje našega zlog srca. Kad upućujemo molitvu koju nam je Krist objavio, podčinjavamo se Božjem vodstvu i molimo Ga da nas vodi sigurnom stazom. Ne možemo iskreno izgovarati tu molitvu i istodobno odlučiti ići putom koji smo sami izabrali. Trebamo čekati Njegovu ruku da nas vodi *118*
i slušati Njegov glas koji govori: "To je put, njime idite..." (Izaija 30,21)

Opasno je ako zastanemo razmišljajući o tome kakve ćemo prednosti steći prihvatimo li Sotonine prijedloge. Grijeh donosi sramotu i propast svakoj duši koja mu popušta, ali ima nešto u njemu što zasljepljuje i vara te nas tako primamljuje lažnim prikazivanjem. Ako se usudimo stupiti na Sotonino tlo, nije nam obećana zaštita od njegove sile. Koliko možemo, trebamo zatvoriti svaki prilaz kojim bi kušač mogao doprijeti do nas.

Molitva "Ne uvedi nas u napast" je sama po sebi i obećanje. Ako Mu se predate, Bog vas uvjerava da "neće dopustiti da budete kušani preko vaših snaga, nego će vam zajedno s kušnjom dati sretan ishod, da je možete podnijeti" (1. Korinćanima 10,13).

Jedina zaštita protiv zla jest da se Krist nastani u srcu vjerom u Njegovu pravednost. Kušnja ima moć nad nama upravo zato što u našemu srcu postoji sebičnost. Ali kad promatramo veliku Božju ljubav, sebičnost nam je tako odurna i mrska da je želimo izbaciti iz duše. Dok Sveti Duh veliča Krista, naše srce se smekšava i postaje pokorno, kušnja gubi moć, a Kristova milost preobražava karakter.

Krist nikad neće napustiti dušu za koju je umro. Čovjek Ga može ostaviti i podleći kušnji, ali se Krist nikad ne može okrenuti od onoga za koga je platio otkupninu
119 svojim životom. Kad bi naš duhovni vid bio izoštreniji, uočili bismo duše pognute pod teretom tjeskobe, shrvane tugom, opterećene poput kola punih snopova, blizu smrti zbog obeshrabrenosti. Vidjeli bismo anđele kako brzo lete u pomoć onima koji su u kušnji i na samom rubu propasti. Nebeski anđeli potiskuju vojske zla koje opkoljavaju te duše i pomažu im stati na siguran temelj. Bitke koje se vode između tih dviju vojski isto su tako stvarne kao i bitke između vojski ovoga svijeta. O ishodu toga duhovnog sukoba ovisi vječna sudbina.

I na nas se odnose riječi upućene Petru: "Sotona je dobio dopuštenje da vas može rešetati kao pšenicu, ali ja sam molio za te da tvoja vjera ne malakše." (Luka 22,31. 32) Hvala Bogu, nismo ostavljeni sami. "Bog je tako ljubio svijet da je dao svoga jedinorođenog Sina da ne pogine ni jedan koji u nj vjeruje, već da ima život vječni" (Ivan 3,16) i neće nas napustiti u borbi s neprijateljem Boga i ljudi. "Eto, dao sam vam vlast da bez pogibli gazite zmije i štipavce, i moć nad svakom neprijateljskom silom, te vam sigurno ništa neće moći nauditi." (Luka 10,19)

Živite u zajednici sa živim Kristom! Rukom koja nikad ne ispušta On će čvrsto držati vašu ruku. Upoznajte Božju ljubav prema nama, vjerujte u nju i bit ćete sigurni. Ta ljubav je neosvojiva tvrđava za sve Sotonine napade i obmane. "Tvrda je kula ime Jahvino: njemu se pravednik utječe i nalazi utočišta." (Izreke 18,10)

"Jer tvoje je kraljevstvo, i sila, i slava, zauvijek. Amen." (Matej 6,13)* *120*

Posljednja rečenica Gospodnje molitve, kao i prva, otkriva našega Oca kao onoga tko je iznad svake sile, vlasti i svakog imena. Spasitelj je gledao na godine koje predstoje Njegovim učenicima: neće biti onakve kakvima su ih oni zamišljali, obasjane sunčanom svjetlošću blagostanja i počasti u svijetu, nego će ih zamračiti oluje ljudske mržnje i sotonskog gnjeva. Usred nacionalnih razdora i propadanja njihovog naroda, učenici će na svakom koraku biti okruženi opasnostima, a srca će im često biti ispunjena strahom. Vidjet će razoren Jeruzalem, uništen Hram, zauvijek ukinutu službu u njemu, a Židove raspršene po svim zemljama, poput olupina brodova na pustoj obali. Isus je rekao: "Čut ćete za ratove i glasine o ratovima... Dići će se narod protiv naroda i kraljevstvo protiv kraljevstva. Bit će gladi i potresa zemlje u raznim mjestima. To je tek početak strašnih bolova." (Matej 24,6-8) Ipak, Kristovi sljedbenici se nisu smjeli bojati da je njihova nada izgubljena i da je Bog zaboravio Zemlju. Sila i slava pripadaju Onome čije uzvišene nakane nezadrživo krče put k ostvarenju. U molitvi kojom su obuhvaćene njihove svakodnevne potrebe, Kristovi učenici bili su upućeni gledati iznad svih sila i vlasti zla – prema Gospodinu, svojemu Bogu čije kraljevstvo upravlja svime i koji je njihov Otac i vječni Prijatelj.

---

* Prijevod Ivana Vrtarića, Živa riječ, 2012.

Uništenje Jeruzalema slika je konačnog uništenja kojemu će biti izložen svijet. Proročanstva koja su se samo
121 djelomice ispunila prigodom razorenja Jeruzalema mnogo se izravnije odnose na posljednje dane. Stojimo na pragu velikih i svečanih događaja. Pred nama je kriza kroz kakvu svijet još nikada nije prošao. Ali i nama, kao i prvim učenicima, izjava da je Božje kraljevstvo nad svime zvuči ohrabrujuće. Redoslijed nailaženja budućih događaja u rukama je našega Stvoritelja. Veličanstvo Neba upravlja sudbinom svih naroda i skrbi o potrebama svoje Crkve. Svakom oruđu za ispunjenje Njegovih planova božanski Učitelj kaže isto što je rekao Kiru: "Iako me ne poznaš, naoružah te." (Izaija 45,5)

U viđenju proroka Ezekiela jedna ruka se pojavila pod krilima kerubina. To treba poučiti Božje sluge da im božanska sila osigurava uspjeh. Oni koje Bog koristi kao svoje vjesnike ne trebaju smatrati da Njegovo djelo ovisi o njima. Takav teret odgovornosti nije prepušten smrtnim bićima. Onaj tko ne drijema i tko neprestano radi na ostvarenju svojih planova, nastavit će djelo. Osujećivat će naume zlih ljudi i unosit će zabunu u planove onih koji su se urotili protiv Njegovog naroda. On, koji je kralj, Jahve nad vojskama, koji sjedi među kerubinima, usred svih nemira i sukoba naroda, i dalje čuva svoju djecu. Naš spasitelj vlada na nebesima, procjenjuje svaku kušnju i nadgleda užarenu peć u kojoj se mora okušati svaka duša. Kad se budu rušile tvrđave vladara, kad će strijele gnjeva probadati srca Njegovih neprijatelja, Njegov narod će biti siguran u Njegovim rukama.

122 "Tvoja je, Jahve, veličina, sila, slava, sjaj i veličanstvo, jer je tvoje sve što je na nebu i na zemlji... u tvojoj je ruci sila i moć, u tvojoj je vlasti da učiniš velikim i jakim sve." (1. Ljetopisa 29,11.12)

Ne suditi, nego pomagati

"Nemojte suditi, da ne budete suđeni!" *123*
(Matej 7,1)

Napor da se spasenje zasluži vlastitim djelima sigurno navodi ljude da gomilaju ljudske zabrane kao branu protiv grijeha. Uvidjevši da nisu sposobni držati Zakon, nastoje izmisliti svoja pravila i propise da bi se prisilili na poslušnost. Sve to im odvraća misli od Boga i nagoni ih da se bave sobom. Božanska ljubav u njihovim srcima se gasi, a s njom nestaje i ljubav prema bližnjima. Sustav ljudskih izmišljotina, s mnogobrojnim strogim zahtjevima, navodi svoje zastupnike da osuđuju svakoga tko ne uspijeva ispuniti propisana ljudska mjerila. Ozračje sebičnog, uskogrudnog kriticizma guši plemenite i velikodušne osjećaje i pretvara ljude u sebične suce i uhode dostojne prijezira.

Farizeji su pripadali takvim ljudima. S bogoslužja se nisu vraćali puni poniznosti i osjećaja vlastite slabosti, niti su bili zahvalni na velikim prednostima koje im je Bog dao. Vraćali su se ispunjeni oholim duhom, a predmet njihovih razgovora bio je: ja, moji osjećaji, moje znanje i moji putovi. Njihova dostignuća postajala su mjerilo po kojemu su sudili drugima. Odjeveni u odjeću vlastitog dostojanstva, sjedali su na sudski stolac da bi kritizirali i osuđivali.

Većina ljudi bila je ispunjena istim duhom i miješala se u slobodu savjesti sudeći jedni drugima i za ono što *124*
se ticalo jedino te duše i Boga. Ukazujući na takav duh i takve postupke, Isus je rekao: "Nemojte suditi, da ne bu-

dete suđeni!" To znači: ne postavljajte sebe kao mjerilo. Nemojte drugima nametati svoja mišljenja, gledišta o dužnosti i tumačenja Svetog pisma kao pravilo, i u srcu ih osuđivati ako ne mogu dostići tvoj ideal. Nemojte kritizirati druge nagađajući o njihovim pobudama i ne izričite nad njima presudu.

"Zato ne sudite prerano, prije nego dođe Gospodin! On će osvijetliti što je sakriveno u tami i objaviti nakane srdaca..." (1. Korinćanima 4,5) Mi ne možemo čitati srca. Budući da smo i sami nesavršeni, nedostaje nam sposobnosti da bismo sudili drugima. Smrtni ljudi mogu suditi samo po vanjštini. Samo Onome koji poznaje tajne pobude svakog djela i koji postupa nježno i sažaljivo, dano je pravo odlučivanja o svakoj duši.

"Zato nemaš isprike – tko god ti bio – o čovječe koji sudiš, jer u čem sudiš drugom, ti samog sebe osuđuješ, budući da ti, suče, običavaš činiti isto." (Rimljanima 2,1) Oni koji osuđuju i kritiziraju druge, proglašavaju tako sebe krivima, jer i sami čine isto. Osuđujući druge, izriču presudu sebi, a Bog izjavljuje da je ta presuda pravedna i prihvaća osudu koju su izrekli sami sebi.

Tim nespretnim stopama, koje su još u glibu,
Mi idemo kršeći cvijeće bez prestanka;
Tim grubim, dobronamjernim rukama,
Mi kidamo strune srca prijatelja.

125 **"Što imaš gledati trun u oku brata svojega, a brvna u svom oku ne zapažaš!"** (Matej 7,3)

Čak ni rečenicom: "O čovječe koji sudiš, jer u čem sudiš drugom, ti samog sebe osuđuješ, budući da ti, suče, običavaš činiti isto", nije potpuno izražena sva veličina grijeha onoga tko se usuđuje kritizirati i osuđivati svojega brata. Isus je rekao: "Što imaš gledati trun u oku brata svojega, a brvna u svom oku ne zapažaš!"

Njegove riječi opisuju onoga tko brzo zapazi mane kod drugih. Kad misli da je u nečijem karakteru ili životu otkrio kakvu manu, takav je s pretjeranom revnošću objelodanjuje. Ali Isus kaže da je karakterna osobina koja se razvila takvim nimalo kršćanskim postupcima, u usporedbi s pogreškom koja se kritizira isto što i brvno prema trunu. Takvome nedostaje duha snošljivosti i ljubavi, pa od mušice pravi slona. Oni koji nikad nisu iskusili poniznost kakva se stječe potpunom predanosti Kristu, ne mogu otkriti dobročiniteljski utjecaj Spasiteljeve ljubavi. Pogrešno predočavaju nježni i uslužni duh Evanđelja i ranjavaju dragocjene duše za koje je Krist umro. Prema slici koju je naš Spasitelj upotrijebio, čovjek koji gaji kritičarski duh mnogo je grešniji od onoga koga optužuje, jer ne samo što čini isti grijeh, nego grijehu dodaje svoju umišljenost i duh grubog kritiziranja.

Krist je jedino pravo mjerilo karaktera, a onaj tko ističe sebe kao mjerilo za druge, stavlja se na Kristovo mjesto. Budući da je Otac "sav sud dao Sinu" (Ivan 5,22), tko god se usuđuje suditi pobudama drugih, ponovno pri- *126*
svaja sebi pravo koje pripada Božjemu Sinu. Ti samozvani suci i kritičari stavljaju se na stranu Antikrista, onoga "koji sam sebe oholo uzdiže protiv svega što ljudi nazivaju Bogom ili drže za sveto, tako da sjedne u Božji hram pokazujući sebe kao da je Bog" (2. Solunjanima 2,4).

Hladni, osuđivački, nepomirljivi duh farizejstva grijeh je koji donosi najkobnije posljedice. Ako vjersko iskustvo nije prožeto ljubavlju, tu nema Krista i svjetlost Njegove nazočnosti tu ne prebiva. Taj nedostatak ne može nadoknaditi nikakva živa aktivnost ni revnost bez Kristovog duha. Netko može imati osobitu oštrinu zapažanja manâ drugih, ali svakome tko gaji takav duh Isus kaže: "Licemjere, najprije izvadi brvno iz svoga oka pa ćeš tada jasno vidjeti kako da izvadiš trun iz oka bratova." (Matej 7,5) Onaj tko čini zlo, najbrže će osumnjičiti druge za zlo. Osuđujući drugoga, pokušava skriti ili opravdati zloću

u vlastitom srcu. Ljudi su preko grijeha spoznali zlo. Čim su zgriješili, prvi ljudi su počeli optuživati jedno drugo. To će ljudska narav činiti uvijek kad njome ne upravlja Kristova milost.

Kad ljudi njeguju taj optuživački duh, ne zadovoljavaju se samo time što ukazuju na ono što kod svojega brata smatraju pogreškom. Ako ga blažim sredstvima ne uspiju privoljeti da učini ono što bi po njihovom mišljenju trebalo činiti, pribjegavaju prisili. Koliko god budu mogli, prisiljavat će druge da se slože s njihovim shva-
127 ćanjima o tome što je ispravno. To su činili Židovi u Kristovo doba, to je otad činila i Crkva kad god bi izgubila Kristovu milost. Shvaćajući da je izgubila silu ljubavi, posezala je za moćnom rukom države da bi silom nametnula svoje dogme i ostvarila svoje odluke. Tu leži tajna svih vjerskih zakona koji su ikad bili doneseni, ali i tajna svih progona od Abelovih dana do našega doba.

Krist ne prisiljava, nego privlači ljude k sebi. Prinuda ljubavlju jedina je prinuda kojom se služi. Čim Crkva počne težiti za potporom svjetovne vlasti, očito je izgubila Kristovu silu – prinudu božanske ljubavi.

Problem je u pojedinačnim vjernicima crkve, i baš tu mora početi liječenje. Isus nalaže onom tko optužuje da najprije izvadi brvno iz vlastitog oka, da se oslobodi kritičarskog duha, da prizna i ostavi svoj grijeh, pa tek onda pokuša popraviti druge. "Nema dobra stabla koje rodi zlim rodom niti zla stabla koje rodi dobrim rodom." (Luka 6,43) Optuživački duh koji gajite zao je plod. Pokazuje da je i drvo zlo. Uzalud se ogrćete vlastitom pravednošću. Potrebna vam je promjena srca. Morate steći to iskustvo prije nego što budete sposobni ispravljati druge, jer "usta govore onim čega je srce prepuno" (Matej 12,34).

Kad u životu duše nastupi kriza pa joj pokušate pomoći savjetom ili opomenom, vaše će riječi utjecati samo onoliko koliko ste vi sami stekli svojim primjerom i du-

hom. Morate biti dobri da biste mogli činiti dobro. Ne *128*
možete širiti utjecaj koji će mijenjati druge, dok Kristova milost ne učini vaše vlastito srce poniznim, plemenitim i nježnim. Kad se ta promjena dogodi u vama, bit će vam prirodno živjeti na blagoslov drugima, kao što je prirodno da na grmu ruže cvjetaju mirisni cvjetovi, ili da vinova loza rađa ljubičaste grozdove.

Ako je u vama Krist, "nada slave", nećete biti skloni vrebati druge da biste objelodanili njihove pogreške. Umjesto želje za optuživanjem i osuđivanjem, vaš će cilj biti pomaganje, blagoslivljanje i spašavanje. U postupcima s onima koji griješe slušat ćete nalog: "I pazi na samoga sebe da i ti ne budeš iskušan!" (Galaćanima 6,1) Sjetit ćete se koliko ste puta i vi zalutali i kako je bilo teško naći pravi put kad ste ga jednom napustili. Nećete gurati svojega brata u još veću tamu, nego ćete mu, srcem punim sažaljenja, govoriti o opasnosti koja mu prijeti.

Tko često usmjerava pogled prema križu na Golgoti, svjestan da su i njegovi grijesi odveli Spasitelja onamo, neće nikad pokušati procijeniti stupanj svoje krivnje uspoređujući ga sa stupnjem krivnje drugih. Neće se penjati na sudski stolac da bi optužio druge. U onima koji hode u sjeni križa na Golgoti ne može biti duha kritizerstva ili samouzvisivanja.

Tek kad osjetite da možete žrtvovati i svoje dostojanstvo, čak i sâm život da biste spasili zalutaloga brata, izbacili ste brvno iz vlastitog oka i tako se pripremili da
mu pomognete. Tad mu se možete približiti i dirnuti nje- *129*
govo srce. Nitko nikad nije bio vraćen s pogrešnog puta osudom i prijekorom, ali su mnogi tako bili odgurnuti od Krista i navedeni da zatvore svoja srca za svako dokazivanje. Nježan duh i obzirno, privlačno ponašanje mogu spasiti zalutaloga i pokriti mnoštvo grijeha. Otkrivanje Krista u vašemu karakteru moći će preobraziti sve s kojima dolazite u dodir. Neka se Krist svakoga dana vidi u vama pa će preko vas otkrivati stvaralačku silu svoje Riječi –

blag, uvjerljiv i snažan utjecaj koji će preobraziti duše u ljepotu Gospodina, našega Boga.

"Ne dajte svetinje psima!" (Matej 7,6)

Krist ovdje govori o ljudima koji se ne žele osloboditi ropstva grijehu. Uživanjem u pokvarenosti i zlu, njihova se narav toliko srozala da su prionuli za zlo i ne žele se odvojiti od njega. Kristove sluge ne smiju dopustiti da ih ometaju oni koji od Evanđelja čine predmet prepirki i podsmijeha.

Spasitelj nikad nije zaobišao nijednu dušu, koliko god ona ogrezla u grijeh, ako je bila voljna primiti dragocjene istine Neba. Carinicima i bludnicama Njegove su riječi bile početak novoga života. Marija Magdalena, iz koje je Krist istjerao sedam zlih duhova, bila je posljednja na Njegovu grobu i prva koju je pozdravio u jutro svojega
130 uskrsnuća. Savao iz Tarza, jedan od najogorčenijih protivnika Evanđelja, postao je Pavao, odani Kristov sluga. Možda se pod maskom mržnje i prijezira, čak zločina i izopačenosti, skriva duša koju će Kristova milost izbaviti da blista kao dragulj u Otkupiteljevoj kruni.

"Molite, i dat će vam se! Tražite, i naći ćete; kucajte, i otvorit će vam se!" (Matej 7,7)

Da ne bi dao nikakvog razloga za nevjerovanje, pogrešno shvaćanje i pogrešno tumačenje svojih riječi, Gospodin nam triput ponavlja to obećanje: želi da oni koji traže svemoćnog Boga vjeruju u Njega. Zato dodaje: "Jer svaki koji moli, prima; tko traži, nalazi, i tko kuca, otvorit će mu se."

Gospodin ne postavlja nikakve uvjete osim da budete gladni Njegove milosti, da želite Njegov savjet i da čeznete za Njegovom ljubavlju. "Tražite!" To traženje pokazuje da ste svjesni svoje potrebe. Budete li tražili u vjeri,

primit ćete. Gospodin je dao svoju Riječ, a ona ne može iznevjeriti. Kad Mu se približite s pravom skrušenošću, ne trebate misliti da ste drski ako tražite ono što je obećao. Kad tražite blagoslove koji su vam potrebni za usavršavanje karaktera po uzoru na Krista, Gospodin vas uvjerava da je vaša molba u skladu s obećanjem i da će biti ispunjena. To što osjećate i znate da ste grešni dovoljan je razlog da tražite Njegovu milost i suosjećanje. Uvjet *131* da možete doći k Bogu nije da budete sveti, nego želja da vas On očisti od svakoga grijeha i opere od svih bezakonja. Naša velika potreba, naše stanje potpune bespomoćnosti, koje čini da nam neizostavno treba Bog i Njegova spasonosna sila, sad i uvijek nam daju pravo da se molimo.

"Tražite!" Nemojte željeti samo Njegov blagoslov, nego i Njega samoga. "S Bogom ti se sprijatelji i pomiri i vraćena će ti opet biti sreća." (Job 22,21) Tražite i naći ćete! Bog vas traži, a sama želja da dođete k Njemu nastaje pod utjecajem privlačne sile Njegova Duha. Pokorite joj se. Krist se zauzima za iskušane, zalutale i malovjerne. Želi ih podignuti u zajednicu sa sobom: "Ako ga budeš tražio, dat će ti se da ga nađeš." (1. Ljetopisa 28,9)

"Kucajte!" Dolazimo k Bogu po osobitom pozivu, a On nas čeka da bi nam poželio dobrodošlicu u svojoj prijamnoj dvorani. Prve učenike koji su pošli za Isusom nije mogao zadovoljiti kratak usputni razgovor s Njim, pa su Mu se zato obratili riječima: "Rabbi... gdje boraviš?... Odoše, dakle, da vide te ostadoše kod njega onaj dan." (Ivan 1,38.39) Tako i mi možemo biti primljeni u najuži krug zajednice s Bogom. "Ti što prebivaš pod zaštitom Višnjega, što počivaš u sjeni Svemogućega..." (Psalam 91,1) Oni što čeznu za Božjim blagoslovom neka zakucaju i zatim pričekaju pred vratima milosti govoreći s čvrstom uvjerenošću: Ti si, Gospodine, rekao: "Jer svaki koji moli, prima; tko traži, nalazi, i tko kuca, otvara mu se." (Matej 7,8)

Isus je pogledao na one koji su se okupili da bi slušali
132 Njegove riječi. Iz svega srca je zaželio da to mnoštvo spozna Božju milost i dobrotu. Da bi im slikovito objasnio njihovu potrebu, ali i Božju spremnost da je zadovolji, upozorio ih je na gladno dijete koje od svojih zemaljskih roditelja traži kruha. "Ili, ima li tko među vama", rekao im je, "da bi svome sinu, ako bi ga zamolio kruha, pružio kamen, ili, ako bi ga zamolio ribu, pružio mu zmiju?" Pozivajući se na nježnu, prirodnu ljubav roditelja prema djetetu, Krist nastavlja: "Dakle: ako vi, premda ste zli, možete davati djeci svojoj dobre darove, koliko će više Otac vaš nebeski dati dobra onima koji ga mole?" (Matej 7,9.11) Nijedan čovjek očinskoga srca ne bi mogao odbiti svojega gladnog sina koji traži kruha. Zar su mogli i pomisliti da bi neki otac mogao zbijati šalu sa svojim djetetom, mučiti ga dajući mu praznu nadu i na kraju ga razočarati? Zar bi mu mogao prvo obećati zdravu, dobru hranu, a onda mu pružiti kamen? Kako se onda netko usudi pokazati nepoštovanje prema Bogu pretpostavljajući da On neće htjeti odgovoriti na pozive svoje djece?

"Dakle: ako vi, premda ste zli, možete davati svojoj djeci dobre darove, koliko će više Otac nebeski dati Duha Svetoga onima koji ga mole!" (Luka 11,13) Sveti Duh, Kristov predstavnik, najveći je od svih darova. Svi dobri darovi sadržani su u Njemu. Sâm Stvoritelj nam ne može dati ništa veće ni bolje. Kad usrdno molimo da nam se smiluje u našoj tjeskobi i da nas vodi svojim Svetim Duhom, Gospodin nikad neće odbiti našu molbu. Može se dogoditi da roditelj i zaboravi svoje gladno dijete, ali naš Bog nikad neće odbiti vapaj koji Mu upućuje čežnjivo srce
133 u nevolji. S kakvom je nježnošću Bog opisao svoju ljubav! To je poruka Očevog srca onima koji u mračnim danima misle da je Bog ravnodušan prema njima: "Sion reče: 'Jahve me ostavi, Gospod me zaboravi.' Može li žena zaboravit svoje dojenče, ne imat sućuti za čedo utrobe svoje? Pa kad bi koja i zaboravila, tebe ja zaboraviti neću.

Gle, u dlanove sam te svoje urezao, zidovi tvoji svagda su mi pred očima." (Izaija 49,14-16)

Svako obećanje u Božjoj riječi može biti tema naših molitava, jer je svaka Gospodnja riječ siguran zalog. Koji god nam duhovni blagoslov bio potreban, naša je prednost što ga možemo tražiti preko Isusa. Dječjom jednostavnošću možemo iznijeti Gospodinu točno ono što nam treba, svoje zemaljske potrebe; moliti Ga za kruh i odjeću, kao što tražimo kruh života i odjeću Kristove pravednosti. Vaš nebeski Otac zna da vam je sve to potrebno i poziva vas da to tražite od Njega. Sve se prima u Kristovo ime. Bog će proslaviti to ime i zadovoljiti vaše potrebe iz obilja svoje darežljivosti.

Nipošto nemojte zaboraviti da, dolazeći k Bogu kao k Ocu, priznajete da ste Njegova djeca. Ne uzdate se samo u Njegovu dobrotu, nego se u svemu pokoravate Njegovoj volji znajući da je Njegova ljubav nepromjenjiva. Pristajete raditi Njegov posao. Onima kojima je zapovjedio da najprije traže kraljevstvo Božje i Njegovu pravednost, Isus je i obećao: "Molite i primit ćete da vaša radost bude potpuna!" (Ivan 16,24)

Dragocjeni darovi Onoga koji ima svu vlast na Nebu i na Zemlji pripremljeni su za Božju djecu. Dobivamo ih zahvaljujući skupocjenoj žrtvi Otkupiteljeve krvi. Darove *134* koji će zadovoljiti najdublju čežnju srca, trajne kao vječnost, mogu primiti i uživati svi koji iziđu pred Boga kao mala djeca. Prihvatite Božja obećanja kao da su upućena vama, iznesite ih pred Isusa kao riječi koje je On izgovorio i primit ćete punu mjeru radosti!

"Sve što želite da ljudi čine vama, činite i vi njima!" (Matej 7,12)

Nakon uvjeravanja u Božju ljubav prema nama, Isus naređuje da ljubimo jedni druge objavivši lako shvatljivo načelo koje obuhvaća sve odnose u ljudskoj zajednici.

Židovi su mislili samo na ono što su trebali primiti. Bilo im je najvažnije osigurati sebi onaj dio vlasti, poštovanja i službe koji im je, po njihovu mišljenju, pripadao. Ali Krist nas uči da se ne brinemo o tome koliko trebamo primiti, nego koliko možemo dati. Mjerilo naše dužnosti prema drugima upravo je ono što smatramo njihovom dužnosti prema nama.

U ophođenju s drugima prenesite se uvijek u njihov položaj. Nastojte shvatiti njihove osjećaje i poteškoće, njihova razočaranja, radosti i tuge. Poistovjetite se i postupajte s njima onako kako biste željeli da oni postupaju s vama da ste na njihovu mjestu. To je pravi zakon časti
135 izražen drugim riječima: "Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe!" (Matej 22,39) A to je bît učenja prorokâ. To je načelo Neba koje će biti izgrađeno u svima koji su se pripremili za nebesku svetu zajednicu.

Zlatno pravilo je temelj prave uslužnosti, a najvjernije je prikazano u Isusovom životu i karakteru. Kakvom je samo blagosti i ljepotom zračilo svakodnevno življenje našega Spasitelja! Kakvu je ugodu širila sama Njegova nazočnost! Isti duh pokazat će se i u Njegovoj djeci. Oni u kojima prebiva Isus bit će okruženi božanskim ozračjem. Njihove bijele haljine čistoće odišu mirisom iz Gospodnjega vrta. Lica im odražavaju Njegovu svjetlost obasjavajući stazu nesigurnoj i umornoj nozi.

Nitko tko ima ispravnu predodžbu o tome što čini savršen karakter, neće propustiti očitovati Kristovu suosjećajnost i nježnost. Milost smekšava srce, oplemenjuje i čisti osjećaje darujući nam nebesku profinjenost i osjećaj pristojnosti.

To zlatno pravilo ima i dublje značenje. Svatko tko je postavljen za slugu mnogostruke Božje milosti, pozvan je objaviti dušama u neznanju i tami ono što bi, da je na njihovom mjestu, želio da one objave njemu. Apostol Pavao je rekao: "Ja sam dužnik i Grcima i barbarima, i mudrima i nerazumnima." (Rimljanima 1,14) Od svega što

ste doznali o Božjoj ljubavi, od svih bogatih darova Njegove milosti koje ste primili, od svega čime ste darovani više od najviše neuke i ponižene duše na Zemlji, dužni ste dati dio toj duši.

To se odnosi i na darove i blagoslove ovoga života: *136*
sve ono čega imate više od svojih bližnjih obvezuje vas da podijelite svima koji su manje blagoslovljeni. Ako imamo bogatstvo ili udobnost, onda imamo i najsvečaniju obvezu pomagati bolesnicima, udovicama i siročadi isto onako kako bismo željeli da oni pomažu nama kad bismo se našli u njihovom položaju.

Zlatno pravilo proglašava smisao iste istine koja je proglašena na drugom mjestu u propovijedi na Gori: "Kojom mjerom mjerite, onom će vam se mjeriti..." (Marko 4,24) Ono što činimo drugima, bilo dobro ili zlo, sigurno će nam se vratiti – kao blagoslov ili kao prokletstvo. Što god dajemo, ponovno ćemo primiti. Zemaljski blagoslovi koje pružamo drugima mogu biti, a često i jesu, vraćeni na isti način. Ono što dajemo često nam se, baš kad nam je najpotrebnije, vraća četverostruko u kraljevskoj naplati. Osim toga, svi se darovi još jednom vraćaju već u ovome životu obilnijim izlijevanjem Božje ljubavi koja je zbroj cjelokupne nebeske slave i svih nebeskih blaga. Ali i učinjeno zlo se vraća. Svatko tko se usudi osuđivati i obeshrabrivati, morat će i sâm u vlastitom životu proći istim područjem kojim su drugi morali proći zbog njega. Doživjet će iste patnje koje su i oni doživjeli zato što on nije imao sućuti ni smilovanja.

To je odredila Božja ljubav prema nama. Bog nas želi navesti da se postidimo tvrdoće svojega srca i otvorimo ga Isusu da u njemu boravi. Tako će se zlo pretvoriti u dobro, a ono što je izgledalo kao prokletstvo postat će blagoslov.

Mjerilo zlatnog pravila mjerilo je kršćanstva. Sve što *137*
je manje od toga, zapravo je prijevara. Lažna je religija koja navodi ljude da malo cijene ljudska bića – a Krist

ih je toliko cijenio da je dao život za njih – i da budemo nemarni prema ljudskim potrebama, patnjama ili pravima. Omalovažavajući prava siromašnih, patnika i grešnika, pokazujemo da smo izdali Krista. Kršćanstvo u svijetu ima tako malo sile zato što ljudi samo nose Kristovo ime, a životom se odriču Njegova karaktera. Zbog toga se i huli na Gospodnje ime.

O apostolskoj Crkvi, kad ju je u onim svijetlim danima obasjavala slava uskrsloga Krista, napisano je da "nitko nije nazivao svojim ono što mu je pripadalo. ... Među njima, dakako, nitko nije oskudijevao. ... Apostoli su vrlo odvažno svjedočili za uskrsnuće Gospodina Isusa, i velika je milost bila nad svima njima. ... Kao što su svaki dan postojano – kao po dogovoru – bili u hramu, tako su po kućama lomili kruh i zajedno uzimali hranu vesela i priprosta srca. Hvalili su Boga i zato uživali naklonost svega naroda. A Gospodin je svaki dan pripajao Crkvi one koji se spasavahu." (Djela 4,32.34.33; 2,46.47)

Pretražite Nebo i Zemlju, ali nećete naći da se ijedna istina otkrila tako silno kao istina objavljena djelima milosrđa prema onima kojima je potrebno suosjećanje i pomoć. To je istina kakva je u Isusu. Kad nositelji Kristovog imena ostvare načela zlatnoga pravila, otkrit će se ista sila koja je pratila djelo Evanđelja u doba apostola.

138 "Kako su uska vrata i tijesan put koji vodi u život..." (Matej 7,14)

Stanovništvo Palestine u Kristovo doba živjelo je u utvrđenim gradovima koji su većinom bili podignuti na brežuljcima i gorama. Vratima koja su se zatvarala pri zalasku sunca prilazilo se strmim, kamenitim putovima. Putnik koji bi se u smiraj dana vraćao kući, često je morao ubrzati korak i žurno se uspeti uz veliku uzbrdicu da bi stigao do vrata prije mraka. Tko bi zakasnio, ostao bi izvan zidova.

Uzak, strm put koji vodi domu i odmoru poslužio je Isusu kao dojmljiva slika kršćanskoga puta. Tijesan je put koji sam vam pokazao, rekao je, a kroz vrata je teško proći jer zlatno pravilo isključuje uznositost i sebičnost. Postoji, istina, i prostran put, ali on završava propašću. Ako se želite penjati putom duhovnog života, morat ćete se stalno uspinjati. Taj put vodi prema goree. Morat ćete ići s manjinom, jer će većina izabrati put koji vodi prema dolje.

Putom smrti može ići svaki pripadnik ljudskoga roda sa svom svojom svjetovnošću, sebičnošću, ohološću, nepoštenjem i moralnom izopačenošću. Na njemu ima mjesta za sva ljudska mišljenja i učenja i dovoljno prostora da se svatko povodi za svojim sklonostima, čineći sve što mu nalaže njegovo samoljublje. Da bi krenuo u propast, čovjek ne mora tražiti put, jer su vrata široka, a i put je prostran, pa noga sama skreće na stazu koja završava smrću.

Ali tijesan je put koji vodi u život, a vrata su uska. *139*
Ako ste prionuli uz neki grijeh, uvidjet ćete da je put pretijesan da biste prošli. Želite li krenuti Gospodnjim putom, morate odbaciti svoje putove, svoju volju i svoje zle navike i običaje. Tko hoće služiti Kristu, ne može slijediti shvaćanja ovoga svijeta niti udovoljavati svjetovnim mjerilima. Put prema Nebu tijesan je za ugledne i bogate da se njime svečano voze, preuzak je za igre sebičnih ambicija, prestrm i neravan da se njime uspinju oni koji vole udobnost. Kristov život bio je naporan rad, strpljenje, požrtvovnost, poniženje, siromaštvo i protivljenje grešnika, a to mora biti i naš put želimo li stupiti u Božji raj.

Ipak, iz toga ne smijemo zaključiti da je put koji vodi prema gore mučan, a onaj koji vodi prema dolje lagan. Po cijelom putu što vodi u smrt nalaze se bol i patnja, ima tuge i razočaranja, stoje upozorenja da se ne ide dalje. Božja ljubav otežava neposlušnima i samovoljnima da se sami unište. Istina, Sotona čini sve da bi se svoju stazu

prikazao privlačnom, ali to je prijevara. Na putu zla ima gorkog kajanja i razornih briga. Možemo pomisliti da je povođenje za ohološću i svjetovnim ambicijama ugodno, ali kraj im je bol i jad. Sebični planovi mogu davati laskava obećanja i buditi nadu u uživanje, ali ćemo ustvrditi da nam je sreća zatrovana, a život zagorčan nadama u čijemu središtu smo mi sami. Vrata puta prema dolje mogu biti okićena cvijećem, ali je put trnovit. Svjetlost nade, koja sja na njegovu početku, gubi se u tami očaja, a duša koja ide tim putom spušta se u sjenu beskrajne tame.

140 "Uvid u dobro pribavlja milost, a put bezakonika hrapav je", ali su putovi mudrosti "putovi miline, i sve su njene staze pune spokoja" (Izreke 13,15; 3,17). Svako djelo poslušnosti Kristu i samoodricanja zbog Njega, svaka hrabro podnesena nevolja i svaka pobjeda nad kušnjom koraci su na putu prema slavi i konačnoj pobjedi. Izaberemo li Krista za svojega Vodiča, On će nas pouzdano voditi. Ni najveći grešnik ne mora zalutati. Nijedna duša koja dršćući traži ne mora promašiti put obasjan čistim i svetim svjetlom. Iako je put tako uzak i svet da se na njemu ne može trpjeti grijeh, pristup na nj omogućen je svima, da nitko tko sumnja i strepi ne bi mogao reći: "Bog ne mari za mene."

Put može biti neravan, a uspon strm. Može biti provalija s desne i s lijeve strane. Možda ćemo na svojemu putu morati podnositi teške napore. Kad se umorimo i poželimo predahnuti, možda ćemo morati s naporom ići dalje. Možda ćemo se morati boriti kad izgubimo snagu, a kad budemo obeshrabreni, morat ćemo se i dalje nadati. Ali s Kristom, svojim Vodičem, ipak ćemo konačno stići u željenu luku. Sâm Krist prošao je prije nas tim mučnim putom i poravnao stazu našim nogama.

Uzduž cijelog strmoga puta što vodi u vječni život izvori su radosti za osvježavanje umornih. Oni što idu putovima mudrosti, neizmjerno su radosni i u nevolji, jer Onaj koga njihova duša ljubi, iako nevidljiv, ide pokraj

njih. Pri svakom koraku naviše sve jasnije osjećaju dodir Njegove ruke, blistavije zrake slave Nevidljivoga padaju na njihov put pri svakom koraku, a njihove pjesme hvale dostižu sve više tonove da bi se sjedinile s pjesmama anđela pred prijestoljem. "A pravednička je staza kao svjet- *141*
lost svanuća, koja je sve jasnija do potpunog dana." (Izreke 4,18)

"Trudite se — reče im — da uđete na tijesna vrata..." (Luka 13,24)

Zakašnjeli putnik, u žurbi da stigne na gradska vrata prije zalaska sunca, nije smio skretati s puta ni zbog kakvih usputnih privlačnosti. Sve njegove misli bile su usmjerene k jedinom cilju: proći kroz vrata. Ista usredotočenost na cilj, kaže Isus, traži se i u kršćanskom životu. Otkrio sam vam slavu karaktera. To je prava slava mojega kraljevstva koje ne obećava zemaljske posjede, a ipak je vrijedno vaših najusrdnijih čežnji i napora. Nisam vas pozvao da se borite za vrhovnu vlast nekog velikog svjetskog kraljevstva, ali nemojte iz toga zaključiti da neće biti bitaka u kojima ćete se boriti ni pobjeda koje ćete morati postići. Nalažem vam da se trudite, da se borite kako biste ušli u moje duhovno kraljevstvo.

Kršćanski život je bitka i napredovanje. Ali pobjeda koju treba izvojevati ne postiže se ljudskom snagom. Poprište sukoba je područje srca. Bitka koju moramo voditi — najveća koju je čovjek ikad vodio — to je pokoravanje Božjoj volji, podčinjavanje srca vrhovnoj vlasti ljubavi. Stara narav, rođena od krvi i tjelesne volje, ne može naslijediti Božje kraljevstvo. Naslijeđene sklonosti i stečene navike moraju biti odbačene.

Tko odluči ući u duhovno kraljevstvo, uvidjet će da *142*
su se sve sile i strasti njegove nepreporođene naravi, potpomognute silama kraljevstva tame, okrenule protiv njega. Sebičnost i oholost ustat će protiv svega što bi ih prika-

zivalo kao grešne. Ne možemo sami po sebi pobijediti zle želje i navike koje se bore za prevlast, niti možemo svladati moćnoga neprijatelja koji nas drži u ropstvu. Jedino nam Bog može osigurati pobjedu. On želi da upravljamo sobom, svojom voljom i svojim putovima, ali ne može djelovati u nama bez našega pristanka i suradnje. Božanski Duh djeluje preko sposobnosti i sila danih čovjeku. Svojim snagama trebamo surađivati s Bogom.

Pobjeda se ne može postići bez usrdne molitve i stalne poniznosti. Nitko ne smije prisiljavati našu volju da surađuje s božanskim oruđima, nego se ona mora dragovoljno podčiniti. Kad bi vam se utjecaj Božjega Duha mogao nametnuti u stostruko većoj mjeri, to vas ne bi učinilo kršćanima i dostojnim podanicima Neba. Sotonino uporište ne bi bilo razoreno. Volja mora biti stavljena na stranu Božje volje. Sami po sebi niste sposobni pokoriti Božjoj volji svoje nakane, želje i sklonosti, ali ako "želite željeti", Bog će obaviti to djelo umjesto vas rušeći pomisli i svaku visinu što se podižu protiv "priznanja Boga" i zarobljavajući "svaku misao na poslušnost Kristu". (2. Korinćanima 10,4.5) Gradit ćete svoje spasenje sa strahom i drhtanjem.
143 "Bog je, naime, onaj koji proizvodi u vama i htjenje i djelovanje da mu se možete svidjeti." (Filipljanima 2,12.13)

Mnogi su privučeni Kristovom ljepotom i nebeskom slavom, ali ustuknu kad doznaju uvjete pod kojima sve to može postati njihovo. Na širokom putu nisu potpuno zadovoljni stazom kojom idu. Čeznu za oslobađanjem od robovanja grijehu i nastoje se vlastitom snagom suprotstaviti svojim grešnim navikama. Pogledavaju prema tijesnom putu i uskim vratima, ali sebična zadovoljstva, ljubav prema svijetu, oholost i neposvećena ambicija podižu zapreku između njih i Spasitelja. Odreći se svoje volje, predmetâ ljubavi što su ih sami izabrali ili za kojima teže, zahtijeva žrtvu pred kojom oklijevaju, zastaju i vraćaju se natrag, "... jer će mnogi... tražiti da uđu, ali neće moći". (Luka 13,24) Oni žele dobro, ulažu i određen napor da

ga steknu, ali ga nisu izabrali. Nisu ga čvrsto nakanili steći po svaku cijenu.

Želimo li pobijediti, jedina nada nam je sjediniti svoju volju s Božjom voljom i raditi u suradnji s Bogom, iz trenutka u trenutak i iz dana u dan. Ne možemo ostati onakvi kakvi jesmo, a ipak ući u Božje kraljevstvo. Ako ikad postignemo svetost, to će biti kad se odreknemo sebe i prihvatimo Kristov um. Oholost i samodostatnost moraju biti razapete. Jesmo li voljni platiti cijenu koja se od nas traži? Jesmo li spremni svoju volju potpuno uskladiti s Božjom voljom? Sve dok to ne budemo htjeli, preobražavajuća Božja milost neće se pokazati u nama.

Moramo se upustiti u borbu "koja snažno očituje svoju *144*
silu u meni". "Zato se i trudim i borim", rekao je apostol Pavao, "prema njegovoj djelotvornosti..." (Kološanima 1,29)

U odlučujućem trenutku svojega života Jakov se povukao na molitvu. Bio je ispunjen samo jednom mišlju – izmoliti preobražaj karaktera. Dok je iznosio svoje potrebe Bogu, neki neprijatelj, kako je on pretpostavljao, stavio je ruku na njega i on se čitavu noć hrvao boreći se za život. Ali težnja njegove duše nije se izmijenila ni usred životne opasnosti. Kad mu je snaga već bila na izmaku, Anđeo je upotrijebio svoju božansku moć. Po tome dodiru Jakov je prepoznao Onoga s kime se borio. Ranjen i bespomoćan, pao je na Spasiteljeve grudi moleći blagoslov. Nije se dao odbiti niti je prestajao moliti, a Krist je uslišao molbu njegove bespomoćne, pokajničke duše, kako je i obećao: "Ili u moje nek dođe okrilje, neka sklopi mir sa mnom, mir neka sklopi sa mnom." (Izaija 27,5) Jakov je odlučno zahtijevao: "Neću te pustiti dok me ne blagosloviš." (Postanak 32,26) Onaj s kojim se patrijarh hrvao nadahnuo ga je duhom ustrajnosti, On mu je dao i pobjedu i promijenio mu ime Jakov u Izrael: "Više se nećeš zvati Jakov, nego Izrael, jer si se hrabro borio i s Bogom i s ljudima, i nadvladao si." (Postanak 32,29) Ono što je uzalud nastojao postići vlastitom snagom, stekao je predanošću

i čvrstom vjerom. "Vi ste, dječice, od Boga i vi ste ih pobijedili, jer je veći onaj koji je u vama nego onaj koji je u svijetu." (1. Ivanova 5,4)

145 "Čuvajte se lažnih proroka..." (Matej 7,15)

Pojavit će se lažni proroci koji će vas nastojati odvući s tijesnog puta i od uskih vrata. Čuvajte ih se! Iako dolaze u ovčjem runu, unutra su grabežljivi vuci! Isus daje znak po kojemu se lažni učitelji razlikuju od pravih: "Prepoznat ćete ih po njihovim rodovima. Zar se s trnja bere grožđe ili s drače smokve?" (Matej 7,16)

Nije nam naloženo prosuđivati ih po njihovim slatkorječivim govorima i zvučnim izjavama. Treba ih prosuđivati Božjom riječju. "Uza Zakon! Uza svjedočanstvo! Tko ne rekne tako, zoru neće dočekati." "Prestani, sine moj, slušati naputke koji odvode od riječi spoznaje!" (Izaija 8,20; Izreke 19,27) Kakvu vijest donose ti proroci? Navodi li vas ta vijest da štujete Boga i da Ga se bojite? Je li vas ponukala da pokažete ljubav prema Bogu vjernošću Njegovim zapovijedima? Ako ne uviđaju važnost moralnog Zakona, ako se olako odnose prema božanskim propisima, ako prestupaju jednu od Njegovih najmanjih zapovijedi i tako uče ljude, bit će bezvrijedni u očima Neba. Sigurno nemaju nikakvih prava na svoje zvanje. Samo nastavljaju isto djelo koje je otpočeo knez tame, Božji neprijatelj.

Ne pripadaju Kristu svi koji se hvale Njegovim imenom i nose Njegov znak. Mnogi koji su učili u moje ime, kaže Isus, bit će na kraju "nađeni prelaganima". "Mnogi će mi reći u onaj dan: 'Gospodine! Gospodine, zar nismo pomoću tvoga imena prorokovali, pomoću tvoga imena izgonili zle duhove, pomoću tvoga imena čudesa činili?'
146 Tada ću im kazati: 'Nikad vas nisam poznavao. Odlazite od mene, zlotvori!'" (Matej 7,22.23)

Neki ljudi vjeruju da imaju pravo i kad ga nemaju. Dok Krista proglašavaju svojim Gospodinom i u Njegovo

ime, prema vlastitoj izjavi, čine velika djela, zapravo su sluge nepravde. "I hrle k tebi kao na zbor narodni; i narod moj sjeda preda te i sluša tvoje riječi, ali ih ne izvršuje: naslađuju se njima u ustima, a srce im ide za nepravednim dobitkom." Onaj koji objavljuje Božju riječ njima je "kao slatka pjesma uz glazbu otpjevana glasom umilnim: riječi ti slušaju, ali ih ne izvršuju". (Ezekiel 33,31.32)

Sama tvrdnja da smo Kristovi učenici nema nikakve vrijednosti. Vjera u Krista, koja spašava dušu, nije ono što mnogi tvrde da jest. "Vjerujte, vjerujte", kažu, "i ne trebate držati Zakon!" Ali vjerovanje koje nas ne vodi poslušnosti samo je privid. Apostol Ivan kaže: "Tko tvrdi: 'Poznajem ga', a ne vrši njegovih zapovijedi, lažac je, i u njemu nema istine." (1. Ivanova 2,4) Neka nitko ne misli da osobite više sile ili čudesne pojave trebaju biti dokaz vjerodostojnosti njihovog rada ili stavova koje zastupaju. Kad netko s podcjenjivanjem govori o Božjoj riječi, a svoje dojmove, osjećaje i iskustva stavlja iznad božanskog mjerila, možemo biti sigurni da u njemu nema svjetlosti.

Poslušnost je dokaz da smo Kristovi učenici. Držanje zapovijedi pokazuje iskrenost ljubavi koju ispovijedamo. Ako učenje koje prihvatimo uništava grijeh u srcu, čisti dušu od prljavštine i rađa rodove svetosti, možemo znati da je to Božja istina. Kad se u našemu životu otkrivaju dobrohotnost, ljubaznost, nježnost i suosjećanje, kad se naše srce ispunjava radošću što činimo dobro, kad uzdižemo Krista, a ne sebe – možemo znati da je naša vjera prava. "Ako vršimo njegove zapovijedi, po tom znamo da ga poznajemo." (1. Ivanova 2,3)

147

"Udari pljusak, navališe potoci, dunuše vjetrovi i jurnuše na kuću, ali ona se ne sruši, jer je sagrađena na litici." (Matej 7,25)

Ljudi su bili ganuti Kristovim riječima. Privukla ih je božanska ljepota načela istine. Slušali su Kristove ozbilj-

ne opomene kao glas Boga koji ispituje srca. Njegove riječi udarile su u sâm korijen njihovih stavova i mišljenja. Pokoriti se Njegovu učenju značilo je potpuno izmijeniti način razmišljanja i djelovanja. To bi ih sukobilo s njihovim vjerskim učiteljima, jer bi prouzročilo rušenje cijeloga zdanja što su ga podizali naraštaji rabinâ. Iako su Kristove riječi našle mjesta u srcima ljudi, samo su ih rijetki bili spremni prihvatiti kao vodilje u životu.

Isus je završio svoju propovijed na Gori slikom kojom je dojmljivo upozorio na važnost sprovođenja Njegovih riječi u djelo. U mnoštvu koje se tiskalo oko Spasitelja bilo je mnogih koji su cijeli svoj život proveli u blizini Galilejskog jezera. Dok su sjedili na obronku Gore slušajući Kristove riječi, mogli su vidjeti doline i tjesnace kroz koje su gorski potoci pronalazili put do mora.
148 Ljeti bi često sasvim nestali ostavivši samo suho i prašnjavo korito. Ali kad se zimske oluje razbjesne nad bregovima, rijeke se pretvaraju u divlje i pobješnjele bujice koje ponekad preplavljuju doline odnoseći sve pred sobom. Voda odnosi kolibe što su ih seljaci podignuli u zelenoj ravnici, naizgled izvan dosega opasnosti. Ali visoko na brežuljcima bilo je kuća podignutih na stijeni. U nekim dijelovima zemlje kuće su bile izgrađene od kamena, pa su već više od tisuću godina uspješno odolijevale burama. Bile su podignute napornim radom i uz mnogo poteškoća. Prilaz tim kućama nije bio lak, a njihov je položaj bio neprivlačniji od položaja kuća u zelenoj ravnici. Ali bile su utvrđene na kamenu, pa su vjetrovi, vode i oluje uzalud navaljivali na njih.

"Svatko tko sluša ove moje riječi i izvršava ih, može se usporediti s čovjekom koji je sagradio svoju kuću na litici", rekao im je Isus. Stoljećima prije toga prorok Izaija je pisao: "Sahne trava, vene cvijet, ali riječ Boga našega ostaje dovijeka" (Izaija 40,8), a Petar je mnogo godina nakon propovijedi na Gori, navodeći te riječi proroka Izaije, dodao: "A to je ta riječ koja vam je naviještena kao Ra-

dosna vijest." (1. Petrova 1,25) Božja riječ je jedina stalnost koju naš svijet poznaje; ona je siguran temelj. "Nebo će i zemlja proći", rekao je Isus, "ali riječi moje neće proći." (Matej 24,35)

Velika načela Zakona, velika načela same Božje naravi iznesena su riječima koje je Krist izgovorio na Gori. Tko gradi na njima, gradi na Kristu, Stijeni vjekova. Pri- *149*
majući Riječ, primamo Krista. Samo oni koji tako primaju Njegove riječi, grade na Njemu. "Nitko, naime, ne može postaviti drugoga temelja osim onoga koji je već postavljen, a taj je Isus Krist." (1. Korinćanima 3,11) "Spasenja nema ni po jednom drugom, jer je pod nebom to jedino ime dano ljudima po kojem nam se treba spasiti." (Djela 4,12) Krist, Riječ, objava Boga – izraz Njegova karaktera, Njegova Zakona, Njegove ljubavi i Njegova života – jedini je Temelj na kojemu se može izgraditi postojan karakter.

Slušajući Božju riječ, gradimo na Kristu. Nije pravedan onaj tko se samo raduje pravdi, nego onaj tko je čini. Svetost nije zanos, nego posljedica potpune predaje Bogu i ispunjavanja volje našeg nebeskog Oca. Kad su Izraelova djeca taborovala na granicama Obećane zemlje, nije im bilo dovoljno nešto znati o Kanaanu ili pjevati pjesme o njemu. Samo to ne bi im omogućilo da zaposjednu vinograde i maslinike u toj dobroj zemlji. Mogla je doista postati njihovo vlasništvo tek kad je osvoje, kad prihvate uvjete, kad pokažu živu vjeru u Boga, kad shvate da se Božja obećanja odnose na njih i kad poslušaju Njegove naredbe.

Religija se sastoji od ispunjavanja Kristovih riječi – ne zato da bismo stekli Božju naklonost, nego zato što smo, iako nezasluženo, primili dar Njegove ljubavi. Krist ne utemeljuje čovjekovo spasenje na njegovim tvrdnjama da vjeruje, nego na vjeri koja se vidi u pravednim djelima. Od Kristovih sljedbenika se očekuje da čine, a ne samo da govore. Karakter se izgrađuje upravo djelima. "Svi

150 su oni koje vodi Božji Duh sinovi Božji." (Rimljanima 8,14) Sinovi Božji su oni koje vodi Duh, a ne oni čija su srca dirnuta Duhom ili oni koji se katkad pokoravaju Njegovoj sili.

Želite li postati Kristovi sljedbenici, a ne znate kako biste počeli? Nalazite li se u tami i ne znate naći svjetlost? Idite za svjetlošću koju već imate. Odlučite u srcu poslušati ono što znate iz Božje riječi. Božja sila i sâm Njegov život nalaze se u Njegovoj Riječi. Ako je primite vjerom, Riječ će vam dati snage da je poslušate. Ako ne zanemarite svjetlost koju imate, dobit ćete veću svjetlost. Gradite na Božjoj riječi pa će vam karakter biti izgrađen po uzoru na Kristov.

Krist, pravi Temelj, živi je kamen. Njegov život prožima sve koji grade na Njemu "... te dopustite da se od vas samih kao živog kamenja sagradi duhovna kuća..." (1. Petrova 2,5) "U njemu sva zgrada, čvrsto povezana, raste u sveti hram u Gospodinu." (Efežanima 2,21) Kamenje se sjedinjuje s temeljom, jer isti život prožima sve. Takvu građevinu ne može srušiti nikakva oluja, jer:

Ono što s Bogom dijeli život,
S Njim će sve i nadživjeti.

Svaka građevina podignuta na drugom temelju, osim na Božjoj riječi, sigurno će pasti. Onaj tko gradi, slično Židovima Kristovog doba, na temelju ljudskih stavova i mišljenja, obreda i običaja koje su ljudi izmislili, ili na bilo kakvim djelima što ih može činiti ne oslanjajući se na Kristovu milost, podiže kuću svojega karaktera na ne-
151 postojanom pijesku. Bijesne oluje kušnjâ odnijet će pjeskovitu podlogu i ostaviti kuću kao ruševinu na obali vremena.

"Stog ovako govori Jahve Gospod... I uzet ću pravo za mjeru, a pravdu za tezulju. I tuča će vam zastrti sklonište od laži, a voda otplaviti skrovište." (Izaija 28,16.17)

Ali milost se zalaže za grešnika. "Života mi moga – riječ je Jahve Gospoda – nije meni do smrti bezbožnikove, nego da se odvrati od zloga puta svojega i da živi! Obratite se, dakle, obratite se od zloga puta svojega! Zašto da umrete, dome Izraelov?" (Ezekiel 33,11) Glas koji danas poziva nepokajane glas je Onoga koji je nekad, s boli u srcu, uzviknuo gledajući voljeni grad: "Jeruzaleme, Jeruzaleme, što ubijaš proroke i kamenuješ one koji su ti poslani! Koliko puta htjedoh skupiti tvoju djecu kao što kvočka skuplja svoje piliće pod krila, ali vi ne htjedoste! Evo, vaša će kuća biti prepuštena vama – pusta!" (Matej 23,37.38) Isus je u Jeruzalemu vidio simbol svijeta koji je odbacio i prezreo Njegovu milost. Plakao je, o tvrdo srce, za tobom! Kad je Isus prolijevao suze na Gori, Jeruzalem se još mogao pokajati i izbjeći svoju sudbinu. Nebeski Dar na trenutak je zastao u nadi da će Ga Jeruzalem ipak primiti. Tako i tebi, o srce, Krist sad govori glasom punim ljubavi: "Evo stojim na vratima i kucam. Ako tko čuje moj glas i otvori vrata, ući ću k njemu i večerati s njim, i on sa mnom." (Otkrivenje 3,20) "Uslišah te u najbolje vrijeme, pomogoh ti u dan spasenja." (2. Korinćanima 6,2)

Tko svoju nadu temelji na sebi, gradi na pijesku. Ali *152*
još nije kasno da izbjegnete propast koja vam prijeti. Prije nego što izbije oluja, bježite na sigurno tlo. "Zato ovako govori Jahve Gospod: Evo, postavljam na Sionu kamen odabrani, dragocjen kamen ugaoni, temeljac. Onaj koji u nj vjeruje, neće propasti. ... Obratite se k meni da se spasite, svi krajevi zemlje, jer ja sam Bog i nema drugoga! ... Ne boj se, jer ja sam s tobom; ne obaziri se plaho, jer ja sam Bog tvoj. Ja te krijepim i pomažem ti, podupirem te pobjedničkom desnicom. ... Nećete se postidjeti i nećete poniknuti dovijeka." (Izaija 28,16; 45,22; 41,10; 45,17)

Predmetno kazalo

ABEL, prvi mučenik 34
Abraham, razlog Božjeg izbora 35, 36, 42
Adam i Eva, gledali i razgovarali s Bogom u Edenu 30
izgubili vlast nad svojim kraljevstvom 22
međusobno se počeli optuživati 108
Stvoritelj sjedinio 58
Aktivnost, ne može nadoknaditi nedostatak ljubavi u vjerskom iskustvu 107
Anđeli, dobri i zli 102
pri drugom dolasku 94
radovali se Kristovoj pobjedi nad Sotonom 90
ravnaju se po načelima Njegovog zakona 46, 95
služba, za Boga 95, 96
štovanje Boga 92, 93
služba za čovjeka 96, 102
zli, *vidi* đavoli
Anđeo, zavjeta, Jakov se borio s 17, 57, 121
upotrijebio svoju božansku moć 121
Antikrist 107

BABILON, Daniel i prijatelji u 40
Bašan 52
Biblija 24, 28
istine skrivene u 29
riznica Božjeg milosrđa 28
tekstovi, novo značenje 24
Vidi i Božja riječ
Bilje, buja 66
Bitka, i napredovanje, kršćanski život je 119
najveća ikad vođena za čovjeka 119
sa Sotonom, Krist nas neće napustiti u 102
Blago 77-79
Blago, nebesko 78
Blagoslov 111, 115
Blaženstva 7
komentar na 13-43
Bludnice 110
Bog, Adam Ga gledao 29, 30
čuje svaku riječ 91
izlijevanje ljubavi 68
izvor života 56, 83
je ljubav 68
karakter, pogrešno predstavljen od Sotone 28, 99
Krist, sjajost Očeve slave 19
ljubavi 44
na prijestolju svemira 41
naš Otac 65, 66, 91, 93
naš vječni Prijatelj 103
ne izgovarati titule olako 92
nijednu dušu ne ostavlja 80
oganj koji sažiže 57
osjeća tugu i razočaranja 91
pogansko razumijevanje 66
pogrešno protumačen od Sotone 28, 99
predodžba o 66
priroda 8

proslavljen čovjekovim otkupljenjem 8
središte svjetlosti i blagoslova 69
stanuje u svakom boravištu 91
Stvoritelj 29
svemoćan 87
štovanje, sveti anđeli 92, 93
uvjeti kad dolazimo k 73, 90-92, 99, 100
vječna ruka 86
želi spasiti 26
Bogatstvo, zemaljsko 31
Bol, čaša 18
duboka 18
život 18
Bolesni, dužnost da skrbimo za 115
Bolest, On je mislio na nas 86
Borba 121
Božanska Promisao 29
Božja mudrost 83
Božja riječ, jedina stalnost koju svijet poznaje 125
obećanje, siguran zalog 113
primamo Krista preko 97
prosuđivati lažne učitelje pomoću 122
proučavanje velikih i dragocjenih istina 98
razvija u nama vrline 84
stvaralačka sila 109
Sveti Duh čini razumljivom 97
Vidi i Sveto pismo
Braća, sva su Božja djeca 91
Isus se ne stidi nazvati nas 90
poteškoće između 54, 55
Brak 58-60
zakon, prvobitni 58
Briga, za ono što trebamo primiti 113
Brige 87, 88
Brvno u oku 106

CARINICI 110
Carinik, molitva 14
Carska palača 35
Crkva 104
Krist glava 59
otkrivati Boga ljudima 40
otpala 108
sljedbenicima povjerio službu u svijetu 41
u Filipi 36
Cvijeće 72, 83-85

ČAST 114
Čaša, blagoslova 14
hladne vode 27
Čistoća, osobna 74, 75
srca 27, 28
Vidi i Obredna čistoća
Čovjek, Božje pravo na svakoga 52, 53
i otkupljenje 8
Vidi i Ljudi
Čuda, Kristova 12
Čudesne pojave 123

DANIEL 20, 40
Darovi, dragovoljni 54
David, bijeg 17
pjesnik Izraelov 42
psalmi što ih je napisao 42, 43, 47, 96, 99
Dekapolis 11
Deset zapovijedi 48
treća zapovijed, hebrejsko razumijevanje 60
šesta zapovijed, krši se njegovanjem mržnje 52
zapovijed o zakletvi 60, 61
Vidi i Božji Zakon
Djeca Božja 96
čuvana usred nemira i sukoba naroda 104
što znači biti nazvan 91, 92
tko su 67, 69, 125
Djela, ljubavi, mala 72
milosrđa 71
ne praveći razlike, svima koji traže 65
Djela, dobra 71
pobuda koju Nebo cijeni kod 71
napor da se zasluži spasenje 105

ne možemo zaslužiti ili kupiti nasljedstvo 76
posljedica primanja Krista 76
spasenje utemeljeno na vjeri koja vodi k 125
Dobar glas, kleveta može naškoditi 33
Dobro 109, 115
Dobrota, posljedice 71, 72
treba pokazati zlima 67
zakon 85
Događaji, budući 104
Dom 22
Dragulji, učenici nazvani 78
u Spasiteljevoj kruni 110
Drugi Kristov dolazak 93, 94
evanđelje će se propovijedati u svijetu 94
kako će na zle utjecati 29
kraljevstvo slave uspostavljeno prigodom 94
Društvo, umjetne razlike 41
Drveće 85
Duh, Božji, *vidi* Sveti Duh
Duhovni svijet 80
Duša, gladna i žedna 23
nema sile koja bi mogla ukaljati 33

ĐAVAO, *vidi* Sotona
Đavoli, vojske zla 102
sedam, istjeranih iz Marije Magdalene 110

EDEN, Adam i Eva u 22, 30, 58
ponovno će procvjetati na Zemlji 48
Egipat 44
Josip u 40
Energija, životvorna 37
Eva 62
Evanđelje, djelo, odgovornost 104
o kraljevstvu cijelome svijetu prije drugog dolaska 41-43, 93, 94

FARAON 57
Farizej, molitva 13, 14
Farizeji, djelovanje religije 37
Mesijanske nade 12
molitve 73
nastojali steći Božju naklonost 70
odbacili Krista 51
odjeveni u vlastito dostojanstvo 105
optuživali Krista i Njegove učenike 50
pitali Krista o rastavi 58
privukli pozornost i stekli ugled 70
razmetali se djelima milosrđa 70
religija 37
tvrda i kruta pravovjernost 50
usvojili pogansko poimanje o molitvi 75
Farizejstvo, bît 51
duh 107
je duh ljudske naravi 70
Filipi, Pavao i Sila u 36
Filipljanima, poslanica 36

GALILEJA, jezero (jezero Genezaret) 38, 124
Krist je otpočeo službu u 10
opis okoline 124
propovijed na Gori u blizini 9
rimska vojska u 62
Galilejci, opis 62
Gavrani 96
Genezaret, *vidi* Galileja, jezero
Genijalnost može postati Sotonin mamac 82
Gerizim, gora 9
Gladne, nahraniti 97
Gledište, neutralno 81
Gorčina 55
Gospodnja molitva 09-104
i za bližnje 91
kraljevstvo slave je budućnost 93, 94
obećanje u 102
otkriva Oca 103
Govor, jednostavan 62
zakon 61
Grad na gori 39

Granice, zemaljske, Krist ukida 41
Grijeh, Bog je oganj koji sažiže 57
buna protiv zakona Božje vladavine 49
donosi najkobnije posljedice 107
donosi sramotu i propast 101
jedina nada da pobijedimo 56, 57, 120
ne pokušavajmo tražiti izliku 100
ne uspijeva ispuniti propisana ljudska mjerila 105
odriče Boga 49
otkriven samo na Golgoti 100
ponor 16
primamljuje lažnim prikazivanjem 101
ropstvo 110
snažni poticaj na 82
što predstavlja 49
zasljepljuje i vara 101
želja za samouzvisivanjem 22
Grijesi, skriveni 56, 57
Grešnik 99, 100
Grm ruže 109

HENOK 34
Hram, drugi, Kristovo proročanstvo o 103
Hrana, ako nemate dovoljno za sutra 83, 96
molitva za 96, 112
Hvalospjeve, pjevali kerubini i serafini 90

ILIJA 96
Ilustracije 72
čaša hladne vode 27
dijete traži kruha 112
Izrael na granicama Obećane zemlje 125
palestinski gradovi 116
planinski potoci 72
prežaliti ruku ako ugrožava život 56
priprema kamena za hram 16, 17
putnik žuri prema gradskim vratima 119
sol 36-38
umorni putnik nalazi izvor u pustinji 23
zgrada na stijeni 126
Vidi i Usporedba
Ime, Božje, vrijeđati 92, 93, 116
svetiti predstavljanjem Njegova karaktera 92, 93
uzdižu anđeli 93
uzimanje 60
Imetak 77, 78
Iskrenost, namjere 71
tko jedini moli 95
Iskustva, dragocjena 17
Ispit za prepoznavanje lažnih učitelja 122
Isprazni razgovori, osuđeni 62
Istina, izbjegavanje 61, 62
ljepota i dragocjenost 29
zahtijevati 60, 61
Isus Krist, prije utjelovljenja: Anđeo koji se borio s Jakovom 17, 57, 121
govorio preko Izaije 64
objavio načela Božjeg zakona 46
proglasio Zakon na Sinaju 44, 46
Stvoritelj ljudi 46
ugledao ga je Daniel 20
Isus Krist, prve godine života: Božje Janje 10
očistio Hram 10
pomagao majci 96
radio u Galileji 10
rođen u Betlehemu 9
rukopoložio Dvanaestoricu 11
slava Učitelja 10
Isus Krist, općenito: braća i majka se bojali za zdravlje 89
čuda 13
dok je živio na Zemlji 86
došao zbog 47
duhovno kraljevstvo 15
glava Crkve 59
Gospodnja molitva 89, 90
hodio sâm 28
iscrpljen neprekidnim radom 89
kako Ga se ponovno razapinje 16

krotkost 19
kruh života 97
lice 89
ljubav i nježnost 45
ljude držao očaranima 13
Marija Magdalena i 110
mi gradimo na 125
molio za svoje krvnike 64
način poučavanja 45, 46
nagrada za patnju i poniženje 78
napadan od protivnika 31
narav 19, 20
naš jamac 15
naš Zastupnik 91
naši grijesi su Ga raspeli na križ 15, 109
neiskazana ljubav na Golgoti u 42
ni traga licemjerstvu u 20
nije htio upotrijebiti nijedno Sotonino oružje 53
nije otkrio novi oblik molitve 90
nije zemaljski kralj 11
nije žalio što je stvorio čovjeka 8
nikad neće napustiti dušu 102
održavao pozornost pomoću usporedbi 38
okrutno oklevetan 33
osobna molitva 89
otkriva se preko čovjeka 40
plakao nad Jeruzalemom 127
pokoravao se Očevoj volji 20
poniznost 19
posrednik za objavu Oca 40
prigodom drugog dolaska 94
razlikovanjem izazvao najogorčenije neprijateljstvo 31
riječi 42
satima se molio 89
sjajnost Očeve slave 19, 47
smirenost 21
smrt 52, 53
spominje Mojsija 46
svjetlo koje obasjava palog čovjeka potječe od 39
treba biti svakodnevno s nama 74
trpio klevete i progonstvo 63
tužan 18
uči nas da Njegovog Oca nazivamo svojim 90
usrdno se trudio 18
utjelovljenje, razlog za 91
živa Riječ 125
živi kamen 126
život 21
Ivan, apostol 46
Ivan Krstitelj 10
na Izaijino proročanstvo 10
Krist govorio preko 42, 64
Kristove riječi preko 42
prorok-evanđelist 42
Izdajice, Kristove 116
Izgubljeni sin 15
Izmirenje s Bogom 51
Izrael, Božja namjera u oslobađanju 40
čuvari svetih proroštava 40
duh prave pobožnosti 9
ime, dano Jakovu 121
iskvaren robovanjem u Egiptu 44
pogrešno tumačena proročanstva 9
propustio ostvariti ideal 9
svjetlo, otkriveno narodima preko 40
zaposjeo Kanaan 125
Izvor svake milosti 26
Izvor života 24

JAKOV, borio se s Anđelom (Kristom) 17, 57, 121
Ezav i 57
faraon i 57
ime 121
kriza u životu 17
nazvan knez Božji 57
Jamac, Krist 15
Jaram, Kristov 88
služenja 21
Jeruzalem, Kristova proročanstva o 103
nada u kraljevstvo 12
Job 26
Josip 40

Jošua, sin Nunov 9
veliki svećenik 101

KAFARNAUM 55, 63
Kanaan, Izrael osvojio 121
Karakter 78
kleveta i 33
mjerilo 68, 107
preobražaj 50, 121
savršenstvo 16, 72, 99, 102, 114, 125
u Božjoj vlasti 33
Kerubini 104
kliču hvalospjeve 90
Kiša, Božji dar 66, 67, 84
Kleti se, lažno 60
upute u pogledu 59-62
Klevetanje, okrutno 33
Književnici, mesijanska nada 12
proglašavali Krista grešnikom 50
Komplimenti 61
Korijen gorčine 55
Kraljevstvo, Božje 119
Kristovo 85
milosti, Kristovo duhovno 15, 93
Oče naš 93, 94
pravednosti 95
slava, prigodom drugog dolaska 93, 94
uvjeti za ulazak 19, 27
Krist, *vidi* Isus Krist
Kriticizam 61, 105, 106, 108
Kritizeri na strani Antikrista 107
Kritiziranje, duh 106-109
Krivnja 100, 109
Krivokletstvo 60
Kriza, svijet 103, 104
Križ, Kristov 60, 76, 77
stavimo terete u podnožje 16
vrijeđanje 31
Krotkost 22
dragocjena vrlina 19
Kristova, djelovanje 22
naučena u školi patnje 19
podnošenje nepravde, nisu cijenili 19
Kršćani, koji tvrde da jesu 82
Kršćanstvo, pravo mjerilo 115, 116
Kruh 96, 97
molimo se za 113
života, Krist 97
Kruna, Otkupitelja 110
Krune, pred Isusove noge 79
Kuće, sagrađene na stijeni i pijesku 123-127
Kušač 101, 102
Kušanje, izvori 100-103
mamljenje na grijeh 100
oduprijeti se, božanskom silom 101
otkriva skriveno u srcu 55
otvorena vrata za 80
u tajnosti, borba duše protiv 82
Kušnje, Krist moli za one u 111
zašto ih Bog dopušta 16, 32
Kvasac 50, 51

LASKAVE FRAZE 61, 71
Lažno svjedočenje 54
Lišće, pojavljuje se Božjom riječju 66
Lucifer, *vidi* Sotona
"Luđak" 53

LJILJANI 83, 84
Ljubav, Božja poruka 85
Božja, živi izvor 54
dar koji primamo 66, 67
djelovanje 35, 38, 54, 66-69
istina o 66
izlivena obilno 24
je nepromjenjiva 91, 92, 113
načelo samopožrtvovne 28
nedokučiva 42
opraštajuća, da bismo je primili i pružili 99
pozitivno, djelotvorno načelo 54
prema čovjeku 67
prinuda 108
prostrana kao svemir 38
služba 84
svete veze 59
Sveti Duh daje 67
tajna Utjelovljene 43
tvrđava, neosvojiva za Sotonu 103

u skladu s anđeoskom 38
vjersko iskustvo nije prožeto 107
Ljubaznost, odgovor srca na 67
Ljudi se spašavaju kao pojedinci 37
Ljudska zajednica 113
narav 20, 51

MAKEDONSKI kršćani 71
Malovjerni, Krist se zauzima za 111
Mamac, Sotonin 82
Mana 87
Marija Magdalena 110
Marija, Isusova majka 96
Mesija, i Njegovo djelo, pogrešna shvaćanja o 9, 10
vladavina 15
Mesijanske nade, farizeja, ribara i poljodjelaca 12
Mihej 51
Milosrdni 25
Milosrđe, djela 71, 72
djelo, izvor dvostrukih blagoslova 72
duh 25
Milost, Bog dao svoju 36
kao kiša i sunce 84
Kristova 29, 87, 114
razvija karakterne osobine 72, 102
riznica blaga 28
savršeno poslušni Zakonu 47, 48
uvjet vječnog života 67
zahvalnost, znak 74
Milost, kraljevstvo 15, 94
Mir, kako se stječe 21
Kristov 21
nebeski 30
samoljublje uništava 21
tko postaje sudionikom 30
Mirotvorac, pravi 30
Misao, zla 55
Misija, diljem svijeta 41
Misli, odbojnost prema nepristojnim 28
Mišljenja, unaprijed stvorena 62
Mnogoboštvo 65, 66
Mojsije, Krist preko 46
najkrotkiji čovjek 19
Molitva, Bog čuje svaku 91
Božja slava otkrivena 29, 45
carinika 14
cijelu noć na 11
farizeja 13, 14, 73
iskrena 94
Isus je imao vrijeme i tajna mjesta za 73, 89
Isus zračio svježinom 89
javna 73
Krist nije otkrio novi oblik 90
na osamljenom mjestu 73, 74
nema vrijednost ni zasluga koje bi ispaštale za grijeh 75
neznabožačko shvaćanje 75
osobne naravi 73, 74
pobjeda izvojevana usrdnom 119
ponavljanje fraza u 75
predmet za 113
prijamna dvorana Najvišega 92
priznanje, ponizno 54
sve razboritiji u 75
rezultati svakodnevne 75, 98
snaga u 74, 75
tijelo 53
u zajednici s Kristom 98
vjere, kad dolazi iz iskrenog srca 76
vrijeme za 100
za svagdašnji kruh 96
za vodstvo Svetog Duha 112
Moljenje, radi samohvale 73
Moralna izopačenost 36
Mordokaj 40
Mržnja, duh 22, 30, 52, 67
Mučenici za Boga 32
Mučenik, Abel 34
Muž 59

NACIONALNE predrasude 41
nikoga ne čine Božjim djetetom 67
Nagrada, ne smijemo misliti o 71
spašene duše će ugledati 78, 79
vjernih 35
Nakane, zdrave 79

Naplata, kraljevska 115
Napori, ulaganje 86
Narod, Božji 104
  Sotona će širiti pogrešne predodžbe o 33
Narodi, usred sukoba 104
  sudbina 104
Naslijeđene sklonosti 119
Nasljedstvo 96
Navike, grješne 120
Neljubaznost 52, 53
Neoprostivi grijeh 80
Neprijatelji, zaštita od 37, 63
Neprijateljstvo, promijenjeno u ljubav 68
  zlih 96
Nevjernički svijet 37
Nevjerovanje, pretvoreno u vjeru 68
  uporno 80
Nevolje 17
  hrabro podnesene 101
  koje moraju iskušati dušu 104
  Krist ne budi nadu da će biti oslobođeni 31, 32
  Kristovo srce otvoreno za naše 18
  ne trebamo se obeshrabriti 101
  savjeti za one koji se suočavaju s 33, 74, 76, 77
  svakodnevne 18
  zašto Bog dopušta da imamo 16, 17, 32, 43
  životne, Bog se njima služi 216
Nevoljni, tko im daje 72
Nezahvalni 67
Neznabošci, običaji 55
  smatrali da molitvom mogu zaslužiti oprost grijeha 75
  razvrat 55
Noa 34
Novac, za širenje evanđelja 78, 79
  ljubav prema 77

OBEĆANJE, u molitvi Oče naš 102
Obitelj 58
  pripadamo jednoj 92
Objave, Božje 24
Obmane 103
Obraćenje 87
Obredi 9
Obredna čistoća, bezvrijedna 27, 45
  židovski propisi o 27
Odgoj, božanski 75
Odgovornost koja pripada Bogu 87
Odjeća 83, 105, 114
  bijela 15
  vidi i Pravednost, Kristova
Odreći se, sebe 20, 121
  svoje volje 120
Ofir, zlatna šipka 71
Oholost, mora se razapeti 121
  nema mjesta za Isusa 14
  odrekao se 20
  pretvara u poniznost 68
  utječe na ocjenu 61
Oko, zaslijepljeno samoljubljem 80
Opraštanje, tko nije spreman 98
Oprost 14, 25, 26, 98-100
Optužba, bolje stradati zbog lažne nego se osvećivati 22
  izbjegavajmo uvredljivu osudu 54
Optuživački duh, posljedice 108
Osjećaji 105
  milost čisti 114
Oskvrnuće, židovski strah od 27
Osuđivanje, drugih 104, 105
  zablude 61
Osveta, duh 22, 52, 63
  što je Krist rekao o 62
Osvetoljubive misli 52
Ožalošćeni, posebna milost 19

PAD, najdublji 53, 110
Palestina 55
  gradovi u 116
  smještaj na brežuljku 116
  zatvaranje vrata zalaskom sunca 116
Patnja, navela mnoge da upoznaju Krista 16
  sudjelovanje s Kristom 18
  život, može razvedriti 18
Pavao, i Sila 36
  kod kamenovanja Stjepana 35
  napisao Poslanicu Filipljanima 35

neprijatelj evanđelja 110
poslije obraćenja 110
utamničenje 35
Peć, Bog nadgleda 104
ognjena 32
Perzija, Mordokaj u 40
Petar 13
Pijesak, nepostojan 126, 127
Pjesma nad pjesmama 59
Pjesme, anđela 119
nepoznatih pjesnika 65, 69, 83, 106, 126
u zahvalnost Ocu 75
Planeti 66
Pobjeda nad grijehom 119
Pobožnost 74, 75, 79
Pobude, suditi, drugima 107
u bogoslužju 70
Podnošenje, blago 19
Podrugljive riječi 61
Pogrešan zaključak 61
lažni učitelji 122, 123
Pogreške, naše 99
Pohlepna žudnja 77
Pokajanje 14, 76
okretanje od sebe 76, 77
Pokora 76, 77
Pokoravanje Božjoj volji 120
Polovična služba 81, 82
Položaj, uglednih i bogatih 117
zemaljski 67
Pomirba s Bogom 99
Ponašanje 109
nepromišljeno 28
Poniznost 68
Poniženje 31
Ponor 82
Popraviti učinjeno 54
Poruga 21
da razdrma umove 34
gluhi na 21
nitko nije vraćen s pogrešnog puta 109
slijep za 21
Poslovi 85, 86
u koje se ne trebamo upuštati 85, 86
Poslušnost, dokaz da smo učenici 124
nije teret anđelima 95
prava i lažna 45
Posrednik, nitko od ljudi ne treba biti 74
Post 76
Posvećenje 37
Potoci, plitki 24
Potrebe, Bog skrbi za 91
ljudske 116
Potrebiti, milosrdno davati 71
Poziv, Božji osobiti 111
Pozornost za zemaljsko 85
Požrtvovnost 72
Požudan pogled 55
Pravednost, bit će izvor blagoslova 48
Božja, utjelovljena u Kristu 23
gladni i žedni 23
i Božje kraljevstvo 23
je ljubav 23
Kristova 15, 113
načela 46
prihvaćanjem Krista 23
što znači biti 36, 39
u djelima 125
Predrasude 125
nacionalne 41
Pretjerivanja 61
Prijestupi 99
Prijevare, Sotonine 33, 61, 99
Prijezir, nedopustivost 53
riječ 53
Prinuda, Bog ne uporabljuje nasilne mjere 68
Krist vrši samo pomoću ljubavi 108
Židovi su pribjegli 108
Priroda, čitajmo Božju poruku u 66, 85
čovjek može naučiti o Bogu iz 66, 83
Krist se služio primjerima iz 38
ljepota svega stvorenog 83
neograničena umješnost na djelima 83, 84
poučite djecu 85

zakon i 46
Pristanak, Bog ne može djelovati bez našeg 120
Pristojnost, osjećaj 114
Privid, vjera 123
Priznanje pogrešaka, jedan drugome 54, 98
Prizori, poročni 55
Progonstvo 31
plaća na Nebu 35
pokretačka sila 31
savjeti onima u 31-34
spoznaja se širila na sve strane 34
zašto Bog dopušta 101
zašto se radovati u 31
Promisao 29
pogrešne zamisli o dokazu vjerodostojnosti 123
strogost u Božjoj 25
Propast 56
Proroci, lažni 122
Proročanstva, Kristova 104
za posljednje dane 103, 104
Proroštva, sveta 41
Prosvjetljenje, božansko 79
Protivljenje 53, 110
Prvenstvo, želja za 20
Psalmi, i David 42, 43, 47, 96, 99
Ptice 83, 85
Put preuzak za bogate 117
Putovi, dva 116-119

RABINI, duh i metode 70
Kristovo učenje i 45
lažno mudrovanje 89
smatrali se boljima od drugih 66
tradicije i zahtjevi 45
zid razdvajanja laskao 45, 46
Rabinski obredi i običaji 50
Raj, Božji 117
Rane, povjerimo Njegovom liječenju 74
Raspoloženje, osobno 61
Rastava braka 58, 59
Razbojnik, vijest nade, na samrti 64
Razgovori 62
Razmetanje, farizeja 70
ne kod pokajnika 76
Razumijevanje, kao čaša hladne vode 27
Religija, bez spasonosne vjere 50
Kristova 77
lažna 75, 116
treba je preporučiti djeci 85
u ispunjavanju Božje volje 125
Revnost, osobna 75
Riječ, naglašavanje 61
Bog čuje svaku izgovorenu 91
ljubazna 26
Riječi, nedolične 28
istinite i čiste 62
prenošenje, svojega brata 54
ukrasne 75
Rim, nada da će Krist skršiti ponos 63
Pavao u zatočeništvu 35
veliko svjetsko carstvo 12
zastava 62
Rimljani 52, 55, 62
primoravali židovske seljake da nose terete 63
Rimski, činovnici 63
vojnici 62, 63
Roditelj, voljeni 87
Roditelji, djecu pouče u prirodi 85
Rukopolaganje 11

SAMODOSTATNOST 121
Samohvala 73
Samoljublje 70, 80
Samouzvisivanje 22, 109
Savez, Anđeo 17, 57
Savjest 99
kršćanina 81
Savršenstvo, Židovi nisu uspjeli svojim naporima steći 68
Sažaljenje, prema 26
pretvara se u Sotonin mamac 82
Sebičnost, Krist oslobađa ljude 41
Serafini 90
Sinaj, gora 44, 46
Sinovi Božji 95
Siročad, kršćani pružaju sliku 77

najsvečanija obveza da skrbimo za 115
Siromašni, duhom 14
Krist nas uči da se sjećamo 96
milostivi prema 72
Mojsijev zakon i 65
omalovažavanje prava 116
omalovažiti potrebe 116
Siromaštvo 86
Sjeme 52
Sklonosti, zle 31
Slabost, povjerimo Njegovoj snazi 74
u sebi vidimo samo 99
Slava, Bogu 71
Slava, Božja 32
Kristova 42
otkrivena Mojsiju 29, 45
zemaljska 31
Sloboda savjesti 34
Služba, rukopolaganja 11
kršćansku, trebamo prikazati privlačnom 77
iz istinskih pobuda 70-88
Smilovanje, molitva za 112
srce puno 109
Snage, naše 119, 120
Sol 36-38, 50
Sotona, gospodari svijetom kao tiranin 90
interesi 81
knez zla 31
Krist je porazio 90
nije mogao svezati ni dotaknuti 32
od pada se služi prijevarom 33
optužuje 15, 53
oružje 53
prepirao se za Mojsijevo tijelo 53
progonio Božju djecu 32
služba 77
uzročnik Kristove smrti 52
začetnik osvete i mržnje 22, 52
Sotonino tlo 101
Spasenje 125
Spokoj, vjere 9
Sposobnosti, duhovne 43
Srce, Božja milost omekšava 114
čovjekovo, hladno i bez ljubavi 25
je tamo gdje je blago 78
ljubav izgoni grijeh iz 68
ne možemo čitati 68
oholost zatvara, Kristu 14
pokušava skriti ili opravdati zloću, 107
poprište sukoba 119
Sreća 21
Stijena 125-127
Stjepan 35
Strast utječe na ocjenu 66
Subota, i brak, ustanove 58
Sud, pokoravanje 64
Sudbina, slavna 56
naroda 104
Suditi, upute o 105-127
Sudska prisega, *vidi* Zakletve
Sukobi, Krist stišava 30
Sumnjičenja, prestalo bi izražavanje 61
zla 30
Sunce, pouke od 38, 41, 66, 84
Sunčana svjetlost 61
Suradnja s Bogom 120
Susjedi i stranci 41
moliti i za 91
Sustav simbola 48
Sutrašnjica, molite kruha za 96
nema potrebe brinuti za 87
teret 87
Suze 18
Svađe 22
Sveti Duh 14, 24, 37, 67, 69, 111, 112, 120, 126
dan primatelju 25, 71
dar 95, 96
dobra djela pomoću 71
grijeh protiv, kako se čini 81
Kristov predstavnik 112
najveći od svih darova 112
otkrivao pouke 13, 24, 28, 29, 97
vrline 84
Svetogrđe 60
besmislene izreke graniče sa 61
Svetost 22, 125
Svijeća, nezapaljena 39

Svijet prirode, i prirodni zakoni 46
zakoni u duhovnom i 80
Svjetiljka, pouke od 39, 40
Svjetlo, ljudski rod nema vlastite 39
središta 69
svijetu, Božji narod 38-43
svjetlonoše 38-40
tko podcjenjuje nema 123
Svjetovi, u visini 46
bezgrešni 93
klicali hvalospjeve zbog Sotoninog poraza 90
zvjezdani 83
Svjetovnost, prisvojila mjesto Boga 77

ŠADRAK, i drugovi 32
Šekem, dolina 9

TAJNA, utjelovljene ljubavi 43
Talent 82
Temperament, razdražljiv 22
Tereti, Bog nas poziva da Mu donesemo 16, 74
Tjeskoba, pod teretom 102
Tradicija, duh prave pobožnosti se izgubio 9
rabinska 45
Trgovina, obmanjivanje 61
Trun, čestica, podložna zakonu 46
u oku 106
Tuga, svakodnevna 18
u svakoj ljudskoj je i On 18
Tugovanje 16, 18, 102
iskreno, zbog grijeha 15
Kristovo srce otvoreno za naše 18
za svijet, zbog grijeha 18
utješit će se 16

UČENICI, dokaz da smo 123
Dvanaestorica, kao članovi Kristove obitelji 10
Kristovi 89
očekivali dolazak kraljevstva 93
prvi 111
rukopoloženi 11
spori u shvaćanju 28
vidjet će razoren Jeruzalem 103
zavedeni učenjem rabina 11
Učitelji, lažni 122
Udobnost, ljubitelji 117
Udovice 96, 115
Udovoljiti zakonu 95
Uhode, dostojne prijezira 105
Umišljenost 107
Umovi, trebaju biti uzdrmani 35
Uslužnost 114
Usporedba, o izgubljenom sinu 15
o kućama na stijeni i pijesku 123-127
vidi i Ilustracije
Utjecaj, drugoga 55
osobni 37
Utjeha 16
Uzdrmati, ljudske umove 35
Uzvraćanje 22, 53

VELIKO VIJEĆE 10, 60
Vinova loza 109
Vječni život, uvjeti 68
Vjera, koja nije lakrdija 54
prava 50
u Krista 123
Vjersko, iskustvo lišeno ljubavi 107
prednost 67
Vladari 104
Vlastita slava, pravi cilj 70
Vlastito dostojanstvo, odjeća 105
Volja, Božji plan za našu 57, 119, 120
grijeh se služi našom 57
pokoriti 56, 81, 120
Vrabac 83
Vrata, široka 116-119
Vrijeme, sijanja 66
Vrt, priroda u 184, 85

ZADOVOLJSTVA 84, 86
Zahvaljivanje, Bogu 71
dođimo s darom 90
dužnost priznanja u vezi sa 54, 55
je pjesma anđela 75
Zajednica, molitvom i proučavanjem Biblije 98, 112

Zakletve 60-62
zabranjeno uzimanje Božjeg imena 60
Zaključak, pogrešan 61
Zakon, Božji, božanska ljubav temelj 47
Božja volja izražena u 95
Božje naravi, iznesen u govoru na Gori 125
anđeli se drže Božjeg 46
čovjek ne može sam po sebi vršiti 48, 51
dobrote 85
duhovna narav 44-69
govora 61
Izrael nije shvatio duhovnu narav 45
kad bi ljudima bilo dopušteno zanemariti 49
Krist može dovesti ljude u sklad sa 47, 48
Krist optužen da se suproti 46
ljubavi 84
ljubavi, u obnovljenom Raju 48
može se vršiti 47, 48
načela 48
neki se prisiljavaju na poslušnost 105
nepromjenjiv 46-48
objavljen na Sinaju 44, 47
objavljen u Edenu 46
poslušnost 49, 50
postojao prije stvaranja 46
preslika Božjeg karaktera 68
rabini ga pogrešno tumačili 65
samoljubiv prijestupnik 70
savršena pravednost 51
Sotona se pobunio protiv 95
svet i savršen 48
što znači držati 51, 52
što znači ispuniti 46, 47
u prirodi sve podložno 46
zemlje, poštovati 64
Vidi i Deset zapovijedi
Zakoni, Božje vladavine 49
Mojsijevi 63
na Sinaju, otkrivanje nebeskog 45
poslušnost 46
prirode 84
vjerski 108
Zalutale duše 111
što je potrebno da ih pridobijemo 109
Zanos, nije svetost 125
Zapovijedi, Božje 67, 68
namjerno kršiti jednu 49
Vidi i Zakon, Božji
Zapreke 101
Zaslijepljenost srca 80
Zavist 30
Zavjet, novi 48
Zdravlje 86
Zemlja, nova 22
obilje 66
Zid, razdvajanja 41, 45, 46
Zlatno pravilo 113-116
Zlo, jedina zaštita protiv 101, 102
osobe, budimo ljubazni prema 67
tko čini 107
učinjeno se vraća 115
Zloba 52, 53
Zločin 110
Znak, Kristov 122
Znakovi pripadnosti Nebu 67
Znanje, nedovoljno 62
o Bogu, prošireno progonstvom 34
zlo, preko grijeha 107
Zvijezde 84

ŽELJA, grešna 80
Želje, zle 120
Žena, muž postavljen kao glava 59
Žetva života 78
Židovi, nastojali postići savršenstvo vlastitim naporom 68
nisu cijenili strpljivost i blagost 19
ogorčeni Rimljanima 62
ponosni na svoju moralnost 55
rastavljali se od žena 58
religija 50
smatrali da je svijet izložen prokletstvu 66

vrijeđali Božje ime 92
zahtijevali obrednu čistoću 27
Život, Kristov 126
nemamo odvojeno od Boga 56, 66, 67
Žrtve, mnogobožačke 66
zalutale, iskušane i jadne 26
Žrtveni darovi 54

Kazalo priredio Hinko Pleško

Kazalo

Predgovor 7

Na obronku Gore 9

Blaženstva 13

Duhovna narav Zakona 44

Služba iz istinskih pobuda 70

Gospodnja molitva 89

Ne suditi, nego pomagati 105

Predmetno kazalo 129

www.znaci-vremena.com